

Utrip

Februar, marec 2025 XXXII / 1

GLASILO ZBORNICE ZDRAVSTVENE
IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE – ZVEZE
STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH
SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV SLOVENIJE

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Slovenski nefrološki kongres z mednarodno udeležbo

Posvet o nasilju nad ženskami,
poudarek na ranljivih skupinah

Razpis za podelitev zlatega znaka
Zbornice – Zveze za leto 2025

Mentorstvo v zdravstveni negi:
Ključ do uspešnega uvajanja novozaposlenih
v kompleksnem delovnem okolju

Psihogeretrija: sodobni
pristopi in izzivi

Celotno vsebino številke si lahko
ogledate preko QR kode oz. na
spletni strani www.zbornica-zveza.si

UVODNIK

- 3 Krepitev zdravstvene nege v Sloveniji

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 5 Razpis za podelitev zlatega znaka Zbornice – Zveze za leto 2025
6 Naj živi ljubezen ...
9 Obvestilo o volitvah Sekcije medicinskih sester - bobic
10 Obvestilo o volitvah Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti
10 Obvestilo o volitvah Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu
10 Obvestilo o volitvah Sekcije medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji
11 Razpis za podelitev priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti za leto 2025
11 Obvestilo o volitvah Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji
11 Razpis za podelitev priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v oftalmologiji za leto 2025
12 Mnenje o zdravstveni in »laični negi« v socialnovarstvenih zavodih
13 Mnenje o snemanju EKG
13 Komunikacija s pacienti, ki ne znajo slovenskega jezika

INTERVJU

- 14 Spremembe za sodelovanje, sodelovanje za zaveznitvo

ŽIVLJENJE MEDICINSKE SESTRE

- 15 Meta Zupan, srednja medicinska sestra s specialnimi znanji

IZ ZGODOVINE

- 16 Zdravstvena služba Avstro-Ogrske v času prve svetovne vojne

PREDSTAVLJAMO VAM

- 18 Vloga medicinske sestre pri izvajanju smernic za zmanjšanje tveganja za ponovni srčno-žilni dogodek
20 44 let aferez, 10 let Oddelka za terapevtske storitve ter vloga medicinske sestre
21 30. obletnica hemodializne dejavnosti NephroCare, Fresenius Medical Care v Sloveniji
22 Ali resnično OPAZUJETE, ali resnično PRISLUHNETE?
23 Mentorstvo v zdravstveni negi: Ključ do uspešnega uvajanja novozaposlenih v kompleksnem delovnem okolju
23 Mentoriranje v intenzivni terapiji 3 z vidika mentoriranja

MEDNARODNA SREČANJA

- 26 Slovenski nefrološki kongres z mednarodno udeležbo
27 Udeležba na nacionalnem kongresu v Republiki Srbiji

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

- 28 Psihogeriatrija: sodobni pristopi in izzivi

IZ DRUŠTEV

- 29 SDMSBZT Koper: Razpis za volitve v organe strokovnega društva
29 SDMSBZT Koper: Razpis za podelitev srebrnega znaka za leto 2025
30 DMSBZT Gorenjske: Slavnostna podelitev srebrnih znakov za leto 2024
31 DMSBZT Gorenjske: Obvestilo o razpisu
32 DMSBZT Gorenjske: Prednovoletno srečanje
32 DMSBZT Gorenjske: Razvoj zdravstvene nege skozi čas
33 DMSBZT Gorenjske: Ustvarjalna delavnica Zgodbe iz gline
34 SDMSBZT Koroške: Razpis za podelitev priznanj za leto 2023 in 2024
34 DMSBZT Ljubljana: Oglad razstave – Maksim Gaspari
35 DMSBZT Ljubljana: O kronični ledvični bolezni
35 DMSBZT Novo mesto: Prednovoletno srečanje in podelitev srebrnih znakov društva
37 DMSBZT Novo mesto: Adventni izlet DMSBZT NM v Budimpešto
38 DMSBZT Celje: Predpraznično snidenje
39 DMSBZT Celje: Adventni Varaždin
39 SDMSBZT Pomurja: Srebrni znak tudi v roke reševalca ZD Gornja Radgona Zorana Petroviča
40 DMSBZT Maribor: 8. Božični koncert La Vita
40 DMSBZT Maribor: Narejeno s srcem – copatki za novorojenčke
41 DMSBZT Maribor: Decembrski strokovni klinični večer zaokrožil številna strokovna srečanja v letu 2024
41 DMSBZT Maribor je novo leto začelo s potovanjem v svet meditacije z zvokom

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 42 Usposabljanje za klinične mentorje na Fakulteti za zdravstvene vede v Celju
43 Dvajseta obletnica organiziranega prostovoljnega dela dijakov Srednje zdravstvene in kemijske šole v Splošni bolnišnici Novo mesto
44 Nad stereotipe z Igorjem Plohlom

45 NAGRADNA KRIŽANKA Tosama d. o. o.

46 IZOBRAŽEVANJA

MEDNARODNI DAN BABIC – 5. MAJ 2025
#IDM2025

BABICE: KLJUČNE V IZREDNIH RAZMERAH

Krepitev zdravstvene nege v Sloveniji: Izboljšanje kadrovskih politik in sodelovanje v projektu Nursing Action

LUCIJA ROJKO, GLAVNA SVETOVALKA ZA ZDRAVSTVENO NEGO NA MINISTRSTVU ZA ZDRAVJE V REPUBLIKI SLOVENIJI

Z namenom izboljšanja delovnih pogojev na področju zdravstvene nege ter razvoja ukrepov, ki bi okrepili osredotočenost zdravstvene obravnave na pacienta, izboljšali dostopnost in kakovost zdravstvenih storitev ter zagotavljali varno, učinkovito in pravično zdravstveno oskrbo, je bila na Ministrstvu za zdravje določena vloga glavnega svetovalca za zdravstveno nego (Chief Nursing Officer/CNO) v Republiki Sloveniji. To vlogo sem prevzela kot magistrica zdravstvene nege in sekretarka v Sektorju za kadre v zdravstvu pod okriljem Direktorata za zdravstveno varstvo. Gre za vlogo, ki je v tujini že dobro uveljavljena in jo neposredno povezujejo s podporo razvoju zdravstvene nege v državi.

Izboljšanje delovnih pogojev, osredotočenost na pacienta ter razvoj ukrepov za učinkovito in pravično zdravstveno oskrbo

Moje poslanstvo je zastopanje poklicne skupine medicinskih sester doma in v tujini, prenos dobrih praks iz tujine, spodbujanje kariernega razvoja ter zagotavljanje pozitivnih delovnih pogojev za vse izvajalce zdravstvene nege v Sloveniji. Verjamem, da je zdravstveni sistem na pomembni prelomnici, ki jo zaznamujeta digitalizacija in optimizacija delovnih procesov. Čeprav je pred nami še dolga pot, sem prepričana, da je prava.

Sestanek CNO za ukrep WHO/Europe Nursing Action v Varšavi (Fotografija: Svetovna zdravstvena organizacija; Evropska regijska pisarna)

»Kateri so tisti ukrepi, s katerimi bomo okrepili tudi slovensko zdravstveno nego in se pripravili na izzive, ki jih prinaša starajoča se populacija za zdravstveni sistem?«

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) bo do leta 2030 globalni primanjkljaj kadra v zdravstvu narasel na 18 milijonov, pri čemer velik delež te številke predstavljajo medicinske sestre. Njihov primanjkljaj je zelo izrazit tudi v Evropski uniji (EU), kar dodatno pogloblja težave vedno večjih potreb po zdravstvenih storitvah, s katerimi se soočajo zdravstveni sistemi.

SZO je v namene naslavljanja pomanjkanja kadra v zdravstvu pripravila strategijo, ki ima naslednje cilje:

1. Optimizirati delovanje, kakovost in vpliv zdravstvenega kadra z oblikovanjem na dokazih temelječih kadrovske politik, z namenom prispevati k zdravemu življenju, dobremu počutju, učinkoviti in univerzalni zdravstveni oskrbi ter krepitvi odpornosti in zdravstvenih sistemov na vseh ravneh.
2. Uskladiti naložbe v kader v zdravstvu s trenutnimi in prihodnjimi potrebami prebivalstva ter zdravstvenih sistemov, pri čemer je treba upoštevati dinamiko trga dela in izobraževalne politike. Z namenom obravnave pomanjkanja kadra, izboljšanja razporejenosti kadra ter doseganja največje možne izboljšave na področju izidov zdravljenja, socialne blaginje, ustvarjanja delovnih mest in gospodarske rasti.
3. Okrepiti zmogljivosti institucij na lokalni, nacionalni, regionalni in globalni ravni za učinkovito vodenje javnih politik, upravljanje in usmerjanje ukrepov na področju človeških virov v zdravstvu.
4. Okrepiti podatke o kadrih v zdravstvu za spremljanje in zagotavljanje odgovornosti pri izvajanju nacionalnih in regionalnih strategij ter globalne strategije.

Za potrebe Slovenije bomo v sodelovanju s SZO razvili strategijo kadra v zdravstvu, ki bo celostno pristopila k zagotavljanju zadostnega in ustrezno usposobljenega kadra ter vključila vse ključne akterje. Glavni namen strategije je zagotavljanje trajnostnega in kakovostnega zdravstvenega sistema, kar je mogoče doseči le z ustrezno usposobljenim, motiviranim in zadovoljnim kadrom. Strategija kadrov v zdravstvu bo temeljila na petih stebrih: pridobivanje in zadrževanje kadra, ustvarjanje ponudbe, optimizacija uspešnosti, načrtovanje in investicije.

Strategija bo opredeljevala način trajnostne implementacije, ki bo zagotavljala dolgoročno izvajanje in dosledno sledenje zastavljenim ciljem. Zasnovana bo tako, da ne bo kratkoročna ali začasna, temveč bo omogočala izvedbo skozi daljše časovno obdobje. Uvedeni bodo mehanizmi za sprotno spremljanje in preverjanje, ali se strategiji dejansko sledi in ali se uresničujejo zastavljeni cilji. Poleg tega bo zagotovljena vzdržnost v praksi, kar pomeni, da bo implementacija izvedljiva, stabilna in prilagodljiva glede na morebitne spremembe v okolju ali okoliščinah.

Projekt Nursing Action

Evropska regija SZO je v partnerstvu z Evropsko komisijo in poljskim predsedstvom EU 17. januarja 2025 v Varšavi na Poljskem predstavila ukrep, ki bo naslavljal težave na področju zdravstvene nege in s tem začela projekt Nursing Action, h kateremu je pristopila tudi Slovenija. V okviru projekta bodo potekala prizadevanja za razvoj rešitev za dvig števila medicinskih sester in njihovo zadržanje znotraj EU.

V naslednjih 36 mesecih bo projekt Nursing Action izvajal ciljno usmerjene aktivnosti, prilagojene potrebam posameznih držav članic EU. Ključna področja se osredotočajo na:

- razvoj na dokazih temelječih strategij za izboljšanje zadržanja in zaposlovanja medicinskih sester,
- širjenje mentorskih programov za podporo prihodnjim generacijam medicinskih sester,

- spodbujanje ukrepov za zaščito zdravja in dobrega počutja medicinskih sester,
- podporo državam pri izvajanju praks varnega kadrovanja,
- izboljšanje integracije digitalnih rešitev v delovne procese medicinskih sester.

Nacionalnim koordinatorjem projekta (Focal Points for World Health Organization/Europe Nursing Action) je bil načrt aktivnosti podrobneje predstavljen že 16. januarja, ko je potekal sestanek evropskih CNO s predstavniki SZO.

Za Slovenijo projekt predstavlja veliko dela, hkrati pa potrjuje prizadevanja in dolgoletna opozarjanja na kritični položaj našega zdravstvenega sistema na področju zdravstvene nege. S sodelovanjem v projektu bomo deležni podpore pri implementaciji sistemskih rešitev, s katerimi bomo zagotovili višjo kakovost zdravstvenih storitev in s tem pacientom omogočili varnejšo obravnavo. Kakovostno izvajana zdravstvena nega predstavlja temeljno podporo zdravljenju in mora biti kot taka prepoznana ter ustrezno podprta.

Na podlagi naštetih aktivnosti, ki jih bomo izvajali v Sloveniji, bodo načrtovani in implementirani ukrepi, o katerih bomo poročali v nadaljevanju. Vsi bodo skrbno pripravljene na podlagi priporočil in usmeritev strokovnjakov iz prakse in nikakor ne zgolj na administrativni ravni. Stremimo h konkretnim in predvsem učinkovitim spremembam.

Vir: WHO/Europe launches EU-funded "Nursing Action" project to address nursing shortages in the EU Dostopno na: <https://www.who.int/europe/news-room/events/item/2025/01/17/default-calendar/who-europe-launches-eu-funded--nursing-action--project-to-address-nursing-shortages-in-the-eu>

Vir: Global strategy on human resources for health: Workforce 2030 Dostopno na: <https://www.who.int/publications/item/9789241511131>

Srečanje CNO, CMO in CDO v Varšavi (Fotografija: Svetovna zdravstvena organizacija; Evropska regijska pisarna)

V skladu s 4. členom Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

in

Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze objavljamo

RAZPIS ZA PODELITEV ZLATEGA ZNAKA ZBORNICE – ZVEZE ZA LETO 2025

Zbornica – Zveza bo 2025 podelila do deset zlatih znakov.

Kandidatke/kandidate za zlati znak v skladu s *Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze* lahko predlagajo **posamezni člani Zbornice – Zveze z obvezno podporo** regijskega strokovnega društva, strokovne sekcije oziroma drugega organa ali delovnega telesa Zbornice – Zveze ter **regijska strokovna društva, strokovne sekcije in drugi organi** ter **delovna telesa** Zbornice – Zveze.

Predloge za dobitnike zlatega znaka 2025 predlagatelj pripravi **na obrazcu** »Predlog za podelitev ZLATEGA ZNAKA«, ki je **dostopen** na spletni strani Zbornice – Zveze (www.zbornica-zveza.si, v rubriki pravni akti kot priloga *Pravilnika o priznanjih*).

V obrazec, ki je dostopen v Wordovem formatu, lahko predlagatelj vnašate obrazložitve in utemeljitve, ki niso več prostorsko omejene.

Predlog obrazca z lastnoročnim podpisom predlagatelja **skupaj z življenjepisom** s priporočeno pošto pošljite na **Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, s pripisom »NE ODPIRAJ – Komisija za priznanja – zlati znak 2025«**.

Komisija za priznanja bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in bodo na sedež Zbornice – Zveze prispeli do vključno **28. 3. 2025**.

Če predlog pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveza prejme predlog, šteje dan oddaje na pošto.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice - Zveze

Kriteriji za podelitev zlatega znaka:

- uspešno poklicno delo na področju zdravstvene/babiške nege,
- kakovostno in učinkovito organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene/babiške nege,
- prispevek k uspešnemu uresničevanju programov zdravstvene/babiške nege in zdravstvenega varstva,
- prispevek k humanizaciji odnosov v zdravstvu,
- uspehi pri doseganju ciljev, uresničevanju ter uveljavljanju nalog Zbornice – Zveze,
- prispevek k izboljšanju zdravstvenega stanja prebivalstva,
- raziskovalno delo,
- pomembno publicistično delo,
- najmanj 20-letno obdobje dela na področju zdravstvene/babiške nege,
- neprekinjeno članstvo v Zbornici – Zvezi zadnjih 10 let.

PODELITEV ZLATIH ZNAKOV BO POTEKALA NA SLAVNOSTNI AKADEMII OB 12. MAJU
MEDNARODNEM DNEVU MEDICINSKIH SESTER IN 5. MAJU – MEDNARODNEM DNEVU BABIC,
KI BO 9. MAJA 2025 V KONGRESNEM CENTRU BRDO, BRDO PRI KRANJU.

Naj živi ljubezen ...

MONIKA AŽMAN, ANITA PRELEC

DECEMBER 2024 IN JANUAR 2025

Kot da smo vsi že pozabili veseli december, poln lučk, blišča in daril na eni strani in žalostnih zgodb tistih, ki so bili v najdaljši noči osamljeni, ali pa zgodb, ki so se zaključile z nepopravljivimi poškodbami na eni izmed naših urgenc. Svetovne medije so začele polniti novice o zaprisegi 47. predsednika ZDA. Sevničani so prepričani, da bo vnovična izvolitev Donalda Trampa Sevnico spet postavila na svetovni zemljevid, pa naj si bo po izjemno lepi prvi dami Melaniji, po njej poimenovani pregrešno dobri tortici ali drzno nadgrajenim in okusnim »trump burgerjem«. Zima pa kar ne kaže svoje prave podobe in snega ni in ni na spregled. Nas pa zato razvajajo sončni dnevi, ki vztrajno preganjajo sivino in temo. To nam vsem še kako dobro dene. Najrazličnejše aktivnosti zadnjega lanskega meseca in prvega letos smo strnili v naslednjem poročilu.

DECEMBER 2024

3. 12. 2024

Na pobudo Ministrstva za solidarno prihodnost je bil sklican sestanek predstavnikov Ministrstva za zdravje, Lekarniške zbornice Slovenije in Zbornice – Zveze o možnosti zaposlitve farmacevtskega tehnika v socialnovarstvenih zavodih z namenom rokovanja in priprave ter razdeljevanja zdravil. Predsednica Lekarniške zbornice pojasni, da farmacevtski tehnik nima kompetence za samostojno pripravo zdravil pacientom/ stanovalcem, da so v Register lekarniške zbornice vpisani le tisti izvajalci farmacevtski tehnik, ki delo opravljajo v okviru lekarniške dejavnosti. Lekarniška zbornica je dala pobudo, da bi bilo potrebno in smiselno vključevanje magistra farmacije v okvir aktivnosti zdravstvene/ lekarniške dejavnosti v DSO. Poudarili so tudi, da se pričakuje centralizirana priprava zdravil in dodali, da potekajo intenzivnosti na področju osebne kartice zdravil.

4. 12. 2024

Prednovoletno srečanje Zbornice – Zveze je bilo posvečeno 100-letnici izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem. Ob tej priložnosti je Zbornica – Zveza podelila tudi zahvale za delo v strokovni

Podelitev zahval na prednovoletnem srečanju Zbornice – Zveze (Fotografija: Zbornica – Zveza)

organizaciji ter za posebne dosežke v letu 2024. Prejeli so jih Matic Pacek, Gordana Lokajner, Gordana Njenjič, Aleksandra Saša Horvat, mag. Nevenka Medija, Anka Rode, Zdravko Kvržič, Vida Bračko, Majda Cotič Anderle, Saša Matko, Milica Podobnik, Renata Batas, Primož Velikonja, razvojna ekipa prvega strukturiranega programa edukacije TABLETKA, ki jo sestavljajo Jana Klavs, Melita Cajhen, Špela Skubic, Metka Fister, Ranka Đurđević Despot, Katarina Peklaj, Natalija Kuharič, Andreja Semo-lič Valič, Klara Peternelj in Mojca Mesojedec, člani Delovne skupine za negovalne diagnoze SLONDA Tamara Lubi, Anja Novak, Doroteja Rebec, dr. Maja Klančnik Gruđen, mag. Maja Medvešček Smrekar, Andreja Mihelič Zajec, Renata Vettorazzi, Jernej Mori, Tatjana Podlipnik, Danica Sirk, Tita Stanek Zidarič in mag. Matejka Pintar Babič ter ekipa ustvarjalcev podkasta Infuzija, ki jo sestavljajo Ana Žizek, Jakob Košir, Mark Slak, Luka Vidmar, Patrik Berginc in Žiga Metelko. Posebne zahvale Zbornice – Zveze je ob 100-letnici izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem prejelo 13 izobraževalnih ustanov, ki v šolskem letu 2024/25 izvajajo program zdravstvena nega na ravni srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja, ter osem visokošolskih zavodov, ki v študijskem letu 2024/25 izvajajo študijski program zdravstvena nega.

5. 12. 2024

Na pobudo direktorice ZZS doc. dr. Tatjane Mlakar je potekal sestanek med direktorico, predsednico Zdravniške zbornice Slovenije in predsednico Zbornice – Zveze. Vsebina sestanka se je navezovala na izvajanje zdravstvene dejavnosti v socialnovarstvenih zavodih, kompetence izvajalcev zdravstvene nege ter aktualne vsebine ZZS in zahteve zobozdravnikov.

Barbara Luštek in Monika Ažman sta se udeležili podelitve plaket Državnega sveta RS za prostovoljko leta 2024. Plaketo je prejela medicinska sestra Mateja Stare za izjemen prispevek v okviru opravljanja prostovoljskega dela na področju zdravstvene dejavnosti. Mateja Stare je prva slovenska medicinska sestra, ki je bila leta 2011 sprejeta v mednarodno humanitarno organizacijo Zdravniki brez meja. Na svojih sedmih misijah je nesebično

pomagala ljudem na kriznih, vojnih območjih, pri čemer je uporabljala svoje bogato strokovno znanje iz perioperativne nege. S svojo skrbjo in predanostjo je pomagala reševati življenja v najtežjih pogojih in okrepila mednarodno prepoznavnost slovenskega zdravstvenega osebja.

Mateja Stare (Fotografija: Državni svet RS)

6. 12. 2024

Na FZAB Jesenice je potekala podelitev diplom študentom dodiplomskega in podiplomskega študija zdravstvene nege in fizioterapije. Iskrene čestitke vsem diplomantom!

Irena Potočar je v imenu vodstva pozdravila navzoče člane na srečanju DMSBZT Novo mesto ob koncu leta.

Monika Ažman in Anita Prelec sta se udeležili svečanosti pri varuhu človekovih pravic Republike Slovenije Petru Svetini, urad je namreč praznoval 30 let delovanja. V tem času so obravnavali skoraj 88 tisoč primerov ljudi, ki so se obrnili na varuha, ker jih je oblast spregledala, zanemarila ali celo posegla v njihove pravice in svoboščine. To so zgodbe

posameznikov, ki se počutijo nemočni v zapletenem sistemu, ljudem je bil kršen občutek pravičnosti in dostojanstva. Varuh je tista zadnja točka, kjer ljudje iščejo pomoč, nasvet in upanje.

Janez Kramar se je udeležil svečanosti DMSBZT Koper.

7. 12. 2024

Monika Ažman, Janez Kramar, Metka Plesničar in Anita Prelec so se udeležili svečanosti DMSBZT Gorenjske s podelitvijo najvišjih priznanj – srebrnih znakov in naziva častni član na Bledu.

9. 12. 2024

V sodelovanju z Državnim svetom RS je Zbornica – Zveza pripravila posvet o nasilju nad ženskami, s poudarkom na ranljivih skupinah. Predsednik Državnega sveta Marko Lotrič je poudaril, da je odgovornost za preprečevanje nasilja v družbi na vseh nas ter da je ključnega pomena ozaveščanje o ničelni toleranci do nasilja že od malih nog. Predsednica Monika Ažman je poudarila, da so ženske trikrat pogosteje žrtve nasilja kot moški in da znotraj družbene skupine žensk obstajajo tudi različne skupine žensk, ki so še bolj ranljive, ogrožene, prezrte in brez družbene, politične in socialne moči. Poudarila je, da je za učinkovito preprečevanje in hitro ukrepanje v primeru sistemskega nasilja nujen multidisciplinarni pristop. Na treh panelnih razpravah so se predstavniki različnih institucij posvetili nasilju nad ženskami v obporodnem obdobju, nad ženskami z oviranostjo ter migrantkami. Opozorili so na nujnost izobraževanja, izboljšanja dostopnosti do pomoči in sprejetja sistemskih ukrepov za zaščito vseh žrtev.

Posvet o nasilju nad ženskami (Fotografija: Državni svet)

10. 12. 2024

Predsednica Monika Ažman se je udeležila in nagovorila zbrane na letnem srečanju edukatorjev za sladkorno bolezen, na katerem so poudarili pomen povezovanja med primarno in sekundarno ravno zdravstvene obravnave in spodbudili nadaljnje sodelovanje. V okviru nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni je od 2018 vzpostavljena nacionalna mreža diplomiranih medicinskih sester edukatoric – mentoric (EM), katere namen je deljenje najboljših praks na področju spreminjanja nezdravih življenjskih navad, vodenja oseb s sladkorno boleznijo ter posredovanje praktičnih napotkov pri usposabljanju oseb s sladkorno boleznijo.

12. 12. 2024

Fakulteta za zdravstvene in socialne vede Slovenj Gradec je v prazničnem decembru slovesno obeležila 15 let delovanja. Začetki segajo v študijsko leto 2009/10, fakulteta se je ves čas razvijala in neprekinjeno delovala ter izpolnjevala svoje poslanstvo izobraževati strokovnjake za potrebe klinične prakse in potrebe družbe, ob tem pa je peljala tudi mednarodne raziskovalne projekte in skrbela za razvoj zdravstvenih in socialnih ved, je v nagovoru povzela dekanica prof. dr. Danica Železnik in se ob tej priložnosti zahvalila vsem sodelujočim visokošolskim učiteljem in strokovnim sodelavcem.

Slovesna obeležitev 15-letnice delovanja FZSV Slovenj Gradec (Fotografija: arhiv FZSV)

13. 12. 2024

Ob študijskem obisku Fondacije Fami je Zbornica – Zveza predala solidarnostna sredstva, ki so jih slovenske medicinske sestre in babice zbrale ob nedavnih poplavah v Bosni in Hercegovini. S temi sredstvi je Zbornica – Zveza pripomogla k nakupu avtomobila za patronažno službo zdravstvenega doma v Jablanici.

15.–18. 12. 2024

Predsednica Monika Ažman, Anita Prelec in Andrej Vojnovič so se v Skopju udeležili uradnega odpr-

tja projekta Napredek izobraževanja medicinskih sester in babic ter vzpostavitve sistema za priznavanje poklicnih kvalifikacij v Republiki Severni Makedoniji, v katerem sodeluje tudi Zbornica – Zveza. Projekt se izvaja v sodelovanju s Centre for European Perspective - CEP in s podporo Ministrstva za zunanje in evropske zadeve RS prek programa SloveniaAid ter Ministrstva za zdravje Republike Severne Makedonije. V sklopu tega projekta so potekale intenzivne delavnice s ključnimi deležniki Severne Makedonije. Predsednica se je udeležila sestanka z odgovornimi na NIJZ za področje duševnega zdravja. Na sestanku so spregovorili o prihodnjih izzivih in o položaju zdravstvene nege v centrih za duševno zdravje. Še posebej so naslovili vprašanje opisa del in nalog ter kompetenčnega okvirja izvajalcev zdravstvene nege v CDZ, predvsem na področju obravnave otrok in mladostnikov.

Predaja solidarnostnih sredstev (Fotografija: Zbornica – Zveza)

Uradno odprte projekta Napredek izobraževanja medicinskih sester in babic ter vzpostavitve sistema za priznavanje poklicnih kvalifikacij v Republiki Severni Makedoniji (Fotografija: Zbornica – Zveza)

Svečana potrditev potrdil ob zaključku izobraževanja za specialna znanja v zobozdravstvu (Fotografija: Zbornica – Zveza)

Na Zbornici – Zvezi smo svečano podelili potrdila ob zaključku izobraževanja za specialna znanja v zobozdravstvu, ki ga je s področja ZN v zobozdravstveni dejavnosti uspešno zaključilo 22 udeležencev in 3 udeležence s področja vzgoje za ustno zdravje. Želimo vam, da vam bo na novo pridobljeno teoretično znanje in praktične izkušnje iz kliničnih okolij pomagalo tudi v delovnem okolju!

JANUAR 2025

10. 1. 2025

Strokovna sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji je na Bledu uspešno izvedla redno letno strokovno srečanje. V prvem terminu jim je požar v hotelu žal to preprečil. Tematiko strokovnega srečanja so naslovili: Psihogeriatrija – sodobni pristopi in izzivi in jo skupaj s soorganizatorico strokovnega srečanja Psihiatrično bolnišnico Begunje osvetlili z različnih zornih kotov in multidisciplinarnim pristopom strokovnjakov različnih strok. Predsednik strokovne sekcije in predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman sta podelila priznanje na ožjem strokovnem področju, ki ga je prejel Mitja Prapertnik, zdravstveni tehnik, zaposlen v UKC Maribor na oddelku za psihiatrijo. Iskreno čestitam!

14. 1. 2025

Potekala je 46. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze. 4-letni mandat je potekel Ireni Potočar, predstavnici zdravstvenih tehnikov v Upravnem odboru Zbornice – Zveze. Hvala, draga Irena, da si z nami delila svoje izkušnje, znanja, se kdaj tudi ne strinjala s predlaganimi rešitvami in za svojim mnenjem neomajno stala.

V nadaljevanju pa nekaj najpomembnejših sklepov.

Sklep UO 443/46

Na podlagi pobude Odbora strokovnih sekcij člani Upravnega odbora sprejmejo sklep, da se Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju preimenuje v Sekcijo medicinskih sester v vzgoji, izobraževanju in raziskovanju. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani Upravnega odbora se seznanijo s pobudo Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti za imenovanje delovne skupine za pripravo pobude za vpis patronažnega zdravstvenega varstva na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Sklep UO 432/46

Člani Upravnega odbora na pobudo Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti imenujejo Delovno skupino za pripravo pobude za vpis patronažnega zdravstvenega varstva na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva z naslednjimi člani: Martina Horvat, nacionalna koordinatorica patronažnega zdravstvenega varstva na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje in koordinatorica delovne skupine, Staša Rojten, predsednica sekcije, mag. Andreja Krajnc, podpredsednica sekcije, Darja Brudar, članica IO sekcije, Darja Pangerc Bratina, članica IO sekcije, Irena Keršič, vodja DS za zgodovino, Darinka Klemenc, članica DZ za zgodovino, Tatjana Geč, nekdanja direktorica kolaborativnega centra pri SZO za primarno zdravstveno nego in dolgoletna predstojnica patronažnega varstva Maribor. Člani Upravnega odbora predlagajo delovni skupini, da se poveže z Ministrstvom za kulturo z namenom predhodnega vpisa patronažnega zdravstvenega varstva v Nacionalni register nesnovne kulturne dediščine. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani Upravnega odbora se seznanijo s pobudo Delovne skupine za digitalizacijo v zdravstveni in babiški negi za dopolnitev te skupine s štirimi člani.

Sklep UO 433/46

Člani Upravnega odbora sprejmejo sklep, da se Delovna skupina za digitalizacijo v zdravstveni in babiški negi v sestavi Anton Justin, Matic Jerman, Tanja Podlipnik, Anja Novak, asist. Urban Bole in Urša Presekar, Staša Rojten, Nino Fijačko, Barbara Bukovnik, Tina Murko, Tjaša Priteržnik, Erik Balažič, Andrej Trobec, Jernej Mori, Mateja Bahun, Mojca Dobnik, Simon Jeneš, Biljana Gaberc, Sonja Harnik, Slavko Bolčević, Urban Mesec in pridružena članica Nada Macura Višič dopolni z naslednjimi člani: Lucija Gosak, Vesna Rugelj, Debora Levstik Jašarevič, Rudi Sluga. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklep UO 434/46

Člani Upravnega odbora sprejmejo sklep, da se organizatorjem izobraževanj, katerih specialno znanje je že vpisano v nacionalni register specialnih znanj v dejavnosti zdravstvene in babiške nege, izdajo nova pooblastila za ponovno organiziranje izobraževanj za pridobitev specialnih znanj z nazivom: specialno znanje s področja paliativne zdravstvene nege in oskrbe, specialno znanje s področja zdravstvene nege pacienta z motnjami uriniranja, specialno znanje s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti, specialno znanje s področja vzgoje za ustno zdravje. Nova pooblastila se izdajo za obdobje petih let od izdaje tega sklepa. Sklep stopi v veljavo takoj.

17. 1. 2025

Preizkusa slovenskega strokovnega jezika se je januarja udeležilo deset kandidatov. Sedem kandidatov je preizkus uspešno opravilo, od tega šest na ravni B2 pisno in C1 ustno SEJO in eden na ravni B2 pisno in ustno SEJO.

22. 1. do 24. 1. 2025

Odzvali smo se povabilu Zbornice medicinskih sester, babic in drugih zdravstvenih delavcev Kosova in se udeležili strokovnega dogodka s svečanostjo ob obeležitvi 10. obletnice vzpostavitve registra in izdajanja licenc za samostojno delo za medicinske sestre, babice in še nekatere druge zdravstvene poklice v delno priznani republiki Kosovo. Med slavnostnimi govorniki je bila tudi predsednica Zbornice

Strokovni dogodek s svečanostjo ob obeležitvi 10. obletnice vzpostavitve registra in izdajanja licenc za samostojno delo za medicinske sestre, babice in še nekatere druge zdravstvene poklice v delno priznani republiki Kosovo. (Fotografija: Zbornica – Zveza)

– Zveze, ki je poudarila, da je dolgoletno sodelovanje obeh regulacijskih organov ne le profesionalno in skladno s sklenjenim mednarodnim dogovorom, ampak je preraslo v spoštovanje in trdno prijateljstvo v korist stroke zdravstvene in babiške nege ter skrbi za paciente. Poleg predsednice sta vabilo prejeli tudi izvršna direktorica Anita Prelec in članica Upravnega odbora Alenka Bijol.

28. 1. 2025

28. 1. 2025 so potekale prve notranje presoje v sklopu rednih letnih presoj vzdrževanja certifikacijskega standarda ISO 900.2015. Notranje presoje so predvidene za presojo vseh procesov Zbornice – Zveze. V presoje je vključen zunanji svetovalec. Vsi zaposleni na Zbornici – Zvezi zavzeto in odgovorno spremljajo svoje procese dela, jih sproti posodablajo, spremljajo in prepoznajo tveganja in spremljajo kazalnike kakovosti.

29. 1. 2025

Na zadnjem sestanku Delovne skupine za duhovno oskrbo v zdravstveni in babiški negi, ki je potekal 29. januarja 2025, smo se dogovorili o ključnih usmeritvah za leto 2025. Skupina poleg izobraževanja znotraj regijskih društev načrtuje tudi izobraževanje s področja duhovne oskrbe za medicinske sestre in babice, ki bo septembra potekalo na

sedežu Zbornice – Zveze. Prav tako bo skupina aktivno sodelovala na 15. kongresu Zbornice – Zveze s prispevkom Percepcija duhovnosti in duhovne oskrbe med študenti zdravstvenih strok v Sloveniji: deskriptivna raziskava. Do poletja načrtujemo tudi pripravo izsledkov dveh raziskav – o kompetencah študentov na področju nujenja duhovne oskrbe ter percepciji duhovnosti med splošno populacijo.

Na Brdu pri Kranju je potekala konferenca Zdravi odnosi, varno delo za delovna mesta brez nasilja in nadlegovanja!, ki smo jo soorganizirali z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve. Hvala dr. Sonji Robnik za odlično organizacijo in moderiranje ter članicam DS za nenasilje v zdravstveni in babiški negi za aktivno udeležbo.

31. 1. 2025

Podpredsednik Janez Kramar in Anita Prelec sta se udeležila svečanosti ob podelitvi srebrnih znakov DMSBZT Maribor, ki so jih prejeli: Anita Bezjak, Natalija Horvat, Jasna Muršič, Alenka Poštrak in Tomaž Terana. Zbornica – Zveza se je zahvalila pevskemu zboru LA VITA za 10-letno glasbeno ustvarjanje in zborovodkinji Klementini Mikec Korpič predala zahvalno listino.

Komisija za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje je članicam in članom na seji v decembru odobrila 12.375,00 evra in januarja 6.230,00 evra.

Pred vrati je dan zaljublencev, pa zimske počitnice, ki jih najtežje pričakujejo otroci, pa mesec, ko bodo v ospredju pravice žensk in mučenikov in ... Pravijo, da so prazniki pomembni, da so obredi zato, da jih spoštujemo in prenašamo iz roda v rod. Karkoli si že mislite o vsem tem, pomembno je le to, da se medsebojno zares spoštujemo in si namenimo kar največ prijaznih besed. Ljubezen pa je tako in tako nekaj najlepšega, zato naj živi ljubezen ...

Konferenca na Brdu (Fotografija: Aljoša Lapanja)

OBVESTILO O RAZPISU ZA VOLITVE PREDSEDNIKA/ PREDSEDNICE IN ČLANE/ ČLANICE STROKOVNE SEKCIJE

Sekcija babic na podlagi 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in sklepa izvršnega odbora sekcije št. 96/05022025 razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje 2025–2029 za:

- **predsednika/predsednico sekcije** (1 mesto) in
- **člane/članice izvršnega odbora** (8 mest).

Posamezni kandidat/kandidatka lahko hkrati vloži kandidacijo za predsednika/predsednico in za člana/članico izvršnega odbora strokovne sekcije. V omenjenem primeru se na volilni seji najprej izvedejo volitve predsednika/predsednice ter nato volitve članov/članic izvršnega odbora strokovne sekcije, pri katerih sodeluje tudi tisti kandidat/kandidatka za člana/članico izvršnega odbora, ki ni bil/bila izvoljen/izvoljena za predsednika/predsednico.

Kandidati pošljejo kandidacijo na sedež volilne komisije do vključno 4.4. 2025 v zaprti ovojnici **s pripisom: »Volitve Sekcija babic – ne odpiraj!«** na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana. Če kandidacijo pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto. **Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju 14.4. 2025.**

Volilna komisija bo pregledala vse prispеле kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispеле v razpisnem roku. Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Saša Matko
Predsednica Sekcije babic

OBVESTILO O RAZPISU ZA VOLITVE PREDSEDNIKA/ PREDSEDNICE IN ČLANE/ČLANICE STROKOVNE SEKCIJE

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije **Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti** razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje (november 2025–2029) za:

- **predsednika/predsednico sekcije** in
- **člane/članice izvršnega odbora** (8 mest).

Pri izbiri članov izvršnega odbora sekcije se upoštevata regijski in strokovni princip. Posamezni kandidat/kandidatka lahko hkrati vloži kandidaturu za predsednika/predsednico in za člana/članico izvršnega odbora strokovne sekcije.

Vloge s potrebnimi dokazili pošljite v zaprti ovojnici na sedež volilno-kandidacijske komisije na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana **s pripisom »Volitve Sekcije MS in ZT v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti – NE ODPIRAJ!«**.

Rok za oddajo kandidature je do vključno 15. 4. 2025. Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispеле prijave in pripravila kandidacijsko listo.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju, ki bo 16. 5. 2025 v Ljubljani (ZN nevrološkega pacienta v rehabilitaciji). Volilna komisija bo pregledala vse prispеле kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispеле v razpisanem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Maja Vrabič,

predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov
v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti

OBVESTILO O RAZPISU ZA VOLITVE PREDSEDNIKA/ PREDSEDNICE IN ČLANE/ČLANICE STROKOVNE SEKCIJE

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu na podlagi 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in sklepa izvršnega odbora sekcije št. 80/14 razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje 2025–2029 za:

- **predsednika/predsednico sekcije** in
- **člane/članice izvršnega odbora** (8 mest).

Posamezni kandidat/kandidatka lahko hkrati vloži kandidaturu za predsednika/predsednico in za člana/članico izvršnega odbora strokovne sekcije. V omenjenem primeru se na volilni seji najprej izvedejo volitve predsednika/predsednice ter nato volitve članov/članic izvršnega odbora strokovne sekcije, pri katerih sodeluje tudi tisti kandidat/kandidatka za člana/članico izvršnega odbora, ki ni bil/bila izvoljen/izvoljena za predsednika/predsednico.

Kandidati pošljejo kandidaturu na sedež volilne komisije do vključno **5. 3. 2025** v zaprti ovojnici s pripisom: **»Volitve Sekcija MS in ZT v zobozdravstvu – Ne odpiraj!«** na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana. Če kandidaturu pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju, ki bo **4. in 5. 4. 2025 v Termah Čatež**.

Volilna komisija bo pregledala vse prispеле kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispеле v razpisanem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Damjana Grubar,

predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov
v zobozdravstvu

OBVESTILO O RAZPISU ZA VOLITVE PREDSEDNIKA IN ČLANOV IZVRŠILNEGA ODBORA STROKOVNE SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER V PROMOCIJI ZDRAVJA IN ZDRAVSTVENI VZGOJI ZA MANDATNO OBDOBJE 2025–2029

Strokovna sekcija medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji, ki deluje v okviru Zbornice – Zveze, je 23. 1. 2025 na svoji 20. seji izvršilnega odbora sprejela sklep o razpisu za volitve predsednika oz. predsednice strokovne sekcije in članov oz. članic izvršilnega odbora strokovne sekcije za mandatno obdobje 2025–2029.

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih

društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije zaradi poteka mandata predsednika in članov izvršilnega odbora Sekcija medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji razpisuje **volitve za štiriletno mandatno obdobje (2025–2029)** za:

- **predsednika/predsednico sekcije** in
- **člane/članice izvršilnega odbora** (8 mest).

Kandidati pošljejo kandidature na sedež volilne komisije do vključno **9. maja 2025** v zaprti ovojnici s pripisom: **»Volitve Sekcija MS v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji«** – Ne odpiraj!« na naslov: Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana. Če kandidaturu pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju **3. junija 2025 v Kongresnem centru Adria Ankaran v Ankaranu**.

Volilna komisija bo pregledala vse prispеле kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispеле v razpisanem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

viš. pred. Nataša Vidnar, dipl. m. s., univ. dipl. org.,

predsednica strokovne sekcije medicinskih sester v promociji
zdravja in zdravstveni vzgoji:

V skladu s 4. členom Statuta Zbornice – Zveze in 10. členom Pravilnika o priznanjih Zbornice – Zveze izvršilni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ ZA DOSEŽKE NA OŽJEM STROKOVNEM PODROČJU ZDRAVSTVENE NEGE V ZOBOZDRAVSTVENI DEJAVNOSTI ZA LETO 2025

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov bo v letu 2025 podelila **dve priznanji za dosežke na ožjem strokovnem področju**, in sicer priznanje na področju zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti in priznanje na področju vzgoje za ustno zdravje. Priznanja bomo podelili na strokovnem srečanju, ki bo **4. in 5. 4. 2025 v TERMAH ČATEŽ**.

Prosimo, da predloge za dobitnike priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti za leto 2025 pošljete na predpisanem obrazcu Zbornice – Zveze v zaprti ovojnici s priporočeno pošto na naslov **Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana s pripisom »NE ODPIRAJ«** – Komisija za priznanja na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti **do vključno 1. 3. 2025**. Če predlog za dobitnike priznanj pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zbornica prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Damjana Grubar,
predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov
v zobozdravstvu

OBVESTILO O RAZPISU ZA VOLITVE PREDSEDNIKA/ PREDSEDNICE IN ČLANE/ČLANICE STROKOVNE SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V PSIHIATRIJI

na podlagi 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in sklepa izvršnega odbora sekcije št. **10/04122024** razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje **2025–2029** za:

- **predsednika/predsednico sekcije** in
- **člane/članice izvršnega odbora** (8 mest).

Pri izbiri članov izvršnega odbora sekcije se upoštevata regijski in strokovni princip. Posamezni kandidat/kandidatka lahko hkrati vloži kandidaturo za predsednika/predsednico in za člana/članico izvršnega odbora strokovne sekcije.

Kandidati pošljejo kandidaturo na sedež volilne komisije do vključno 31. 3. 2025 v zaprti ovojnici s pripisom: **»Volitve Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji – Ne odpiraj!«** na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana. Če kandidaturo pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan priporočene oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju *Svetovalne in motivacijske tehnike za delo s pacienti XI. del*, ki bo 29. in 30. 5. 2025 v Termah Zreče (volitve bodo izvedene **prvi dan srečanja, 29. 5. 2025**).

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

viš. pred. Aljoša Lapanja, dipl. zn. s specialnim znanjem,
univ. dipl. soc. ped.,
predsednik Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov
v psihiatriji

V skladu s 4. členom Statuta Zbornice – Zveze in 10. členom Pravilnika o priznanjih Zbornice – Zveze izvršilni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji na podlagi sklepa št. 01/1/2025 z dne 4. 2. 2025 objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ ZA DOSEŽKE NA OŽJEM STROKOVNEM PODROČJU ZDRAVSTVENE NEGE V OFTALMOLOGIJI ZA LETO 2025

Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji bo 2025 podelila **do dve priznanji** za dosežke na ožjem strokovnem področju.

Prosimo, da **predloge za dobitnike priznanj** za dosežke na ožjem strokovnem področju za leto 2025 pošljete do **1. 4. 2025** v zaprti ovojnici s priporočeno pošto na naslov: Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, s pripisom **»Komisija za priznanja na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v oftalmologiji«**.

Če predlog dobitnika pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Komisija za priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v oftalmologiji bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in bodo na sedež Zbornice – Zveze prispele v razpisanem roku.

Priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju bo podeljeno 11. 4. 2025.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Andreja Marolt,
predsednica strokovne sekcije

Mnenje o zdravstveni in »laični negi« v socialnovarstvenih zavodih

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je prejela vprašanje o razmejitvi dela na področju zdravstvene nege. Pojasnujete, da se je na vas obrnila zaposlena v socialnovarstvenem zavodu na delovnem mestu varuhinja in jo zanima razmejitev področja zdravstvene nege, ki jo lahko opravljajo regulirani poklici v dejavnosti zdravstvene nege (diplomirane medicinske sestre, tehniki zdravstvene nege, bolničarji-negovalci) in področje t. i. »laične nege«, ki jo lahko opravljajo zaposleni v socialnem varstvu. Pojasnujete, da zaposlena v dopisu navaja, da vodi od zaposlenih na delovnem mestu varuh/varuhinja zahteva vključevanje v proces izvajanja nege stanovalcev tudi pri nepomičnih stanovalcih z ranami ali na paliativni oskrbi, s pojasnilom, da gre zgolj za izvajanje t. i. »laične nege«, za katero niso potrebne kompetence s področja zdravstvene nege. Zaposlena navaja konkretna opravila, ki naj bi jih opravljala samostojno, in sicer navaja, da gre za anogenitalno nego, mazanje ran, kopanje in obračanje nepomičnih stanovalcev z urinsko vrečko. Pojasnujete še, da dobivate vedno več vprašanj o razmejitvi zdravstvene nege in t. i. »laične nege« in prosite za strokovno pojasnilo glede razmejitve področja.

Zbornica – Zveza pojasnjuje, da Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZUOOP, 203/20 – ZIUPOPdve, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US, 84/23 – ZDOsk-1, 102/24 – ZZKZ in 112/24 – ZDIUZDZ, v nadaljnjem besedilu ZZDej) v 55. členu določa, da lahko zdravstveni delavec samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost. Poleg tega 45. člen ZZDej določa, da zdravstveni delavci opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdravstveno doktrino in s kodeksom medicinske deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi.

ZZDej v 1. členu določa, da zdravstvena dejavnost obsega ukrepe in aktivnosti, ki jih po medicinski doktrini in ob uporabi medicinske tehnologije opravljajo zdravstveni delavci oziroma delavke in zdravstveni sodelavci oziroma sodelavke pri varovanju zdravja, preprečevanju, odkrivanju in zdravljenju bolnikov in poškodovancev. ZZDej delovno področje posameznih zdravstvenih delavcev prepušča ureditvi v podzakonskem aktu, ko v tretjem odstavku 62. člena določa, da minister, pristojen za zdravje, predpiše seznam poklicev za zdravstveno dejavnost, v katerem so določeni poklici zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, njihovo delovno področje in stopnje zahtevnosti dela na področju zdravstvene dejavnosti.

Na podlagi omenjenega zakonskega pooblastila je bila izdana Odredba o seznamu poklicev za zdravstveno dejavnost (Uradni list RS, št. 111/22 in 90/24), ki določa seznam poklicev zdravstvenih delavcev, njihovo kvalifikacijo, delovno področje in poklicne dejavnosti (kompetence) na področju zdravstvene dejavnosti.

Za področje zdravstvene nege je tako določenih pet (5) poklicnih kvalifikacij izvajalcev zdravstvene nege: bolničar-negovalca, tehnik zdravstvene nege, višja medicinska sestra, diplomirana medicinska sestra in profesorica zdravstvene vzgoje. Izobraževanje za pridobitev poklicne kvalifikacije višja medicinska sestra in profesorica zdravstvene vzgoje se ne izvaja več.

Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (2021) so sprejete na podlagi 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-K (Uradni list RS, št. 64/17, 73/19, 152/20 – ZUOOP, 203/20 – ZIUPOPdve in 112/21 – ZNUPZ) in so strokovni dokument, ki opredeljuje kompetence in poklicne aktivnosti različnih poklicnih skupin izvajalcev zdravstvene nege.

Delo skladno s poklicnimi kompetencami je tako odgovornost vsakega zaposlenega, organizacija dela in zakonitost pa skladno z določbami 31. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP) odgovornost poslovodstva zavoda.

Zakon o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23 in 112/24, v nadaljnjem besedilu ZDOsk-1) v 5. členu določa, da zdravstvena nega v dolgotrajni oskrbi (v nadaljnjem besedilu DO) obsega neakutne postopke in posege v zdravstveni negi pri uporabnikih DO s stabilnimi kroničnimi stanji, v povezavi z izvajanjem osnovnih dnevnih opravil. Prvi odstavek 14. člena ZDOsk-1 določa, da so storitve DO:

- pomoč pri osnovnih dnevnih opravilih;
- pomoč pri podpornih dnevnih opravilih;
- zdravstvena nega, vezana na osnovna dnevna opravila.

Četrty odstavek 14. člena določa, da storitve zdravstvene nege, vezane na osnovna dnevna opravila, obsegajo:

1. spremljanje vitalnih funkcij in drugih parametrov;
2. spremljanje zdravstvenega stanja uporabnika;
3. pripravo, dajanje in nadzor nad jemanjem zdravil;
4. preprečevanje razjed zaradi pritiska in
5. druge storitve zdravstvene nege, vezane na osnovna dnevna opravila.

Diplomirana medicinska sestra je kompetentna in pristojna za **načrtovanje, pripravo, izvedbo in vrednotenje ciljev zdravstvene nege** pri zagotavljanju **temeljnih življenjskih potreb in aktivnosti** in ki potekajo neposredno ob pacientu oziroma uporabniku (npr. pomoč pacientu pri dihanju, pomoč pacientu pri prehranjevanju in pitju, pomoč pacientu pri izločanju in odvajanju, pomoč pacientu pri gibanju in ustrezni legi, pomoč pacientu pri izbiri oblačil, pri oblačenju in slačenju, pomoč pacientu pri vzdrževanju normalne telesne temperature in kontinuirane zdravstvene nege, hkrati pa predstavlja tudi osnovo za poklicno odgovornost. Proces zdravstvene nege najpogosteje temelji na šestih fazah:

Diplomirana medicinska sestra je nosilka zdravstvene nege v timu zdravstvene nege in zdravstvenem timu. Ugotavlja potrebe po zdravstveni negi, postavlja cilje celotnega pristopa do pacienta, zdravstveno nego načrtuje, izvaja, vrednoti in dokumentira. Pri tem vključuje sodelavce v timu zdravstvene nege in zdravstvenem timu.

Zdravstvena nega temelji na procesu reševanja problemov (kognitivni proces), katerega fazi odkrivanja in oblikovanja problemov sta usmerjeni v subjekte zdravstvene nege, ki jih predstavljajo posamezniki, družine ali skupnosti. Proces zdravstvene nege, katerega izvajalci so člani negovalnega tima, predstavlja osnovo za zagotavljanje konsistentne, kakovostne in kontinuirane zdravstvene nege, hkrati pa predstavlja tudi osnovo za poklicno odgovornost. Proces zdravstvene nege najpogosteje temelji na šestih fazah:

- ocenjevanje oziroma zbiranje in analiza zdravstvenih podatkov;
- določanje negovalnih diagnoz oziroma določanje negovalnih problemov na osnovi zbranih podatkov ocenjevalne faze procesa;
- določanje ciljev zdravstvene nege oziroma določanje ciljev negovalnega procesa;
- načrtovanje intervencij zdravstvene nege oziroma oblikovanje intervencij za reševanje negovalnih problemov (način reševanja negovalnih problemov);
- izvajanje intervencij zdravstvene nege oziroma izvajanje negovalnega načrta in
- vrednotenje zdravstvene nege oziroma ocenjevanje uspešnosti izvedenega cikla procesa zdravstvene nege.

Diplomirana medicinska sestra je npr. pri temeljni življenjski aktivnosti **IZLOČANJE IN ODVAJANJE** pristojna in kompetentna za načrtovanje, pripravo, izvedbo in vrednotenje ciljev zdravstvene nege pri:

- prepoznavanju potreb, spodbujanju, pomoči, usmerjanju in izvajanju zdravstvene nege pri aktivnosti izločanja in odvajanja v vseh življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih;
- pripravi in higijenskem vzdrževanju diagnostično-terapevtskih pripomočkov v zvezi z izločanjem in odvajanjem;
- oskrbi odvajalne in izločalne stome;
- pripravi in asistenci pri uvajanju in menjavi urinskega katetra pri moškem;
- odstranitvi urinskega katetra pri moškem;
- uvajanju, menjavi in odstranitvi urinskega katetra pri ženski;
- zbiranju, opazovanju in merjenju izločkov.

Tehnik zdravstvene nege je npr. pri temeljni življenjski aktivnosti **IZLOČANJE IN ODVAJANJE** pristojen in kompetent za:

- spodbujanje, pomoč, usmerjanje in izvajanje zdravstvene nege pri aktivnosti izločanja in odvajanja v vseh življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih;
- pripravo in higijensko vzdrževanje diagnostično-terapevtskih pripomočkov v zvezi z izločanjem in odvajanjem;
- pripravo in asistenco pri uvajanju in menjavi urinskega katetra pri ženski;
- odstranitvi urinskega katetra;
- oskrbo odvajalne in izločalne stome;
- pripravo in asistenco pri uvajanju in menjavi urinskega katetra pri moškem;
- zbiranje, opazovanje in merjenje izločkov.

Bolničar-negovalca je npr. pri temeljni življenjski aktivnosti **IZLOČANJE IN ODVAJANJE** pristojen in kompetent za:

- pomoč in oskrbo pri aktivnosti izločanje in odvajanje;
- higijensko vzdrževanje pripomočkov v zvezi z izločanjem in odvajanjem;
- zbiranje, opazovanje in merjenje izločkov.

V skladu s Pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev pomoč družini na domu, socialni servis, institucionalno varstvo in vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji (Uradni list RS, št. 47/24, v nadaljnjem besedilu pravilnik) institucionalno varstvo obsega osnovno oskrbo in socialno oskrbo v skladu s tem pravilnikom in zdravstveno varstvo po predpisih s področja zdravstvenega varstva.

Osnovna oskrba zajema bivanje, organiziranje prehrane, tehnično oskrbo in prevoz. Bivanje se organizira v skladu s pravilnikom, ki ureja minimalne tehnične zahteve za izvajalce socialnovarstvenih storitev in vključuje tudi čiščenje bivalnih prostorov in pranje, čiščenje ter vzdrževanje oblačil ter osebne in skupnega perila.

Socialna oskrba v institucionalnem varstvu je strokovno vodena dejavnost, namenjena izvajanju vsebin socialne preventive, terapije, varstva in vodenja upravičencev. Vključuje izvajanje nalog varstva, posebnih oblik varstva, vzgoje in priprave na življenje in nalog vodenja. Varstvo obsega nudenje pomoči pri vzdrževanju osebne higiene, pri prehranjevanju in pitju, oblačenju, slačenju, odvajanju, gibanju, komunikaciji, pri orientaciji in pri pripravi na počitek.

Pravilnik v 32. členu določa, da institucionalno varstvo v zavodu zagotavljajo domovi za starejše, posebni socialnovarstveni zavodi za odrasle, domovi za otroke, zavodi za usposabljanje, varstveno-delovni centri ter druge pravne ali fizične osebe, ki izpolnjujejo predpisane zakonske pogoje za opravljanje dejavnosti.

Nadalje pravilnik določa, da osnovno oskrbo izvajajo zaposleni na delovnih mestih: vratar – receptor, čistilka, strežnica, perica, šivilja, servirka, pomočnik (dietnega) kuharja, kuhar/dietni kuhar, ekonom, vzdrževalec, vzdrževalec – tehnik, voznik oseb s posebnimi potrebami, voznik.

Socialno oskrbo izvajajo zaposleni na delovnih mestih: oskrbovalka, gospodinja oskrbovalka, socialna oskrbovalka, varuhinja, delovni inštruktor, animator, skupinski habilitator, individualni habilitator, socialni delavec, psiholog.

Zbornica – Zveza pojasnjuje, da je za celoten proces zdravstvene nege odgovorna diplomirana medicinska sestra, ki mora pri načrtovanju in izvedbi aktivnosti pri posameznem uporabniku upoštevati strokovne standarde in poklicne kompetence izvajalcev zdravstvene nege in drugih nezdravstvenih delavcev.

Zaposleni v socialni oskrbi se vključujejo v oskrbo uporabnikov **pri izvajanju tistih aktivnosti**, ki bi jih **uporabnik sicer lahko opravil sam**, če **bi bil zmožen** (»laična nega«). Gre za podporo in pomoč uporabniku pri dnevni življenjski opravilih in jih izvajajo zaposleni, ki nimajo poklicne kvalifikacije zdravstvenega delavca (izvajalca zdravstvene nege). Med taka opravila oziroma aktivnosti npr. sodi tudi nanašanje mazil na nepoškodovano kožo, pomoč posamezniku pri vzdrževanju osebne higiene, pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb. »Laična nega« ne zahteva posebnega strokovnega znanja, medtem ko je za izvajanje zdravstvene nege zahtevana s predpisi določena izobrazba ter poklicna kvalifikacija in strokovna usposobljenost izvajalcev zdravstvene nege.

Oskrba akutnih in kroničnih ran, oskrba nepomičnih uporabnikov z vstavljenimi tujki (urinski katetri, sonde, intravenske kanile ...), hranjenje uporabnikov z motnjami požiranja, priprava in aplikacija zdravil ... pa sodijo na področje zdravstvene nege in jih morajo izvajati strokovno usposobljeni izvajalci zdravstvene nege.

Mnenje Zbornice – Zveze posredujemo tudi Ministrstvu za zdravje, Ministrstvu za solidarno prihodnost in

Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Pripravila:
Draga Štromajer, dipl. m. s.
Andrej Vojnovič, univ. dipl. prav.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice Zveze

Mnenje o snemanju EKG

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je prejela vprašanje o pristojnosti tehnikov zdravstvene nege za snemanje EKG (elektrokardiogram).

Pojasnjujemo, da 55. člen Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US, 84/23 – ZDOsk-1, 102/24 – ZZKZ in 112/24 – ZDIUZDZ) določa, da zdravstveni delavec lahko samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost.

Dokument Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (Zbornica – Zveza, 2021), povezava: https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2021/07/Z-Z_PoklicneKompetence_2021_splet_pdf določa, da za tehnike zdravstvene nege, ki so snemanje EKG že izvajali pred realizacijo 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17 in 152/20 – ZZUOOP, v nadaljnjem besedilu ZZDej-K), niso pa izpolnjevali pogojev za prerazporeditev na delovno mesto diplomirane medicinske sestre, Zbornica – Zveza predlaga izvedbeni ukrep v okviru opredelitve poklicne aktivnosti snemanje EKG.

Pri poklicni aktivnosti snemanje EKG je na str. 101 dokumenta Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago pri usposabljanju tehnikov zdravstvene nege določeno:

- namen in področje uporabe strokovnega pooblastila snemanje EKG,
- osnovne smernice za podelitev strokovnega pooblastila za izvajanje aktivnosti zdravstvene nege snemanje EKG,
- kriteriji za podelitev strokovnega pooblastila,
- kriteriji za vzdrževanje strokovnih pooblastil,
- stopnja znanja in samostojnega izvajanja aktivnosti,
- postopek podelitve strokovnega pooblastila.

Usposabljanje

Namen in področje uporabe

Osnovne smernice za podelitev strokovnega pooblastila za izvajanje aktivnosti zdravstvene nege **SNEMANJE EKG**. Smernice za podelitev strokovnega pooblastila za izvajanje omenjene aktivnosti so izključno v strokovni kompetenci glavne medicinske sestre/strokovne vodje zdravstvene nege oddelka/enote (neposredni vodja zdravstvene nege) in z odobritvijo odgovorne medicinske sestre zavoda (pomočnica direktorja/ namestnica direktorja za zdravstveno nego).

Kriteriji za podelitev strokovnega pooblastila

Preverjanje teoretičnega znanja in praktičnega dela pod nadzorom mentorja, ki je vedno diplomirana medicinska sestra. Preverjanje poteka 1-krat letno v izbranem mesecu.

Kriteriji za vzdrževanje strokovnih pooblastil

Redno sodelovanje pri izvajanju EKG in preverjanje rezultatov.

Stopnja znanja in samostojnega izvajanja aktivnosti

Izvajalec zdravstvene dejavnosti vodi matriko znanj, v kateri je opredeljena stopnja znanja in samostojnega izvajanja za posameznega tehnika zdravstvene nege.

Postopek

Aktivnost	Snemanje EKG – tehnik zdravstvene nege
Kriteriji za podelitev SP	50 samostojno izvedenih snemanj pod nadzorom mentorja – dipl. m. s.
Kriteriji za vzdrževanje SP	Vsaj 50 samostojno opravljenih aktivnosti letno
Usposabljanje/delavnice	Udeležba na delavnici na 3 leta*

*Usposabljanje mora obsegati teoretične in praktične vsebine in mora trajati vsaj tri (3) ure.

Ob tem Zbornica – Zveza pojasnjuje, da leta 2024 izobraževanje za poklic tehnik zdravstvene nege zaključuje prva generacija dijakov, ki so se izobraževali po prenovljenem izobraževalnem programu in pridobili znanja tudi s področja snemanja EKG.

Izobraževanje po prenovljenem programu se je začelo izvajati v šolskem letu 2019/2020 (Uradni list RS št. 8/2019). Programi izobraževanja so določeni v Katalogih znanj. Merjenja EKG je opredeljeno v modulu »Zdravstvena nega in nujna medicinska pomoč: https://cpi.si/wp-content/uploads/2020/08/M1_Zdravstvena_nega_in_nujna_medicinska_pomoc.pdf.

Tehniki zdravstvene nege, ki so se vpisali v izobraževalni program po šolskem letu 2019/2020, so pridobili tudi kompetenco za snemanje EKG. Po opravljenem strokovnem izpitu in vpisu v register izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege lahko aktivnost samostojno izvajajo.

Pripravila:
Draga Štromajer, dipl. m. s.
strokovna sodelavka Zbornice - Zveze

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana T: 01 478 60 01
F: 01 478 60 58
E: gp.mz@gov.si
www.mz.gov.si
Številka: 183-50/2024-2711-3
Datum: 6. 1. 2025

Zadeva: Komunikacija s pacienti, ki ne znajo slovenskega jezika

Zveza: Dopis št.: 941-1/24-21

Spoštovani,

Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) se je seznanilo z opisom težavnosti komunikacije s pacienti, ki ne znajo slovenskega jezika.

Zdravniška služba v Sloveniji pri svojem delu uporablja slovenski jezik. Izvajalci zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe zagotovijo, da se na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, bolniku zagotovi pravica do sporazumevanja z zdravniki v italijanskem ali madžarskem jeziku.

Albansko govoreči priseljenci v Sloveniji nimajo statusa manjšine. Po informacijah, ki jih imamo, je tej najštevilčnejši skupnosti na Jesenicah za obisk zdravnika (ali drugih nujnih obveznosti) na voljo kulturni mediator, ki ga sicer plačuje Občina Jesenice.

V primeru potreb na drugih območjih bi veljalo takšno prakso prenesti tudi drugam. Predvsem pa je treba ljudi spodbuditi, da se čim prej naučijo jezika države, v kateri so.

S spoštovanjem.

Pripravil:
Damijan Jagodic
sekretar Jasna Humar
generalna direktorica
Direktorat za zdravstveno varstvo

Spremembe za sodelovanje, sodelovanje za zavezništvo. Zavezništvo za dobro družbo.

Intervju s prof. dr. Majdo Pahor

DARINKA KLEMENC

Številni smo poslušali njena predavanja s področja raziskovanja in različnih družboslovnih predmetov na Zdravstveni fakulteti UL v Ljubljani, nekateri smo jo imeli privilegij spoznati in sodelovati z njo več let, jo spoznati kot strokovnjakinjo in kot osebo, ki razume vse razen poskusov prepisovanja pri njenih pisnih izpitih. Goreča zagovornica izobraževanja, raziskovanja, tudi stroke zdravstvene in babiške nege.

Avtorica prispevka je poleg izdelave diplome (Nasilje na delovnih mestih medicinskih sester v Sloveniji) imela privilegij sodelovati z njo daljše obdobje, v več raziskovalnih projektih. Nasilje in spolno nadlegovanje na delovnih mestih medicinskih sester v Sloveniji je posebna zgodba, kjer je prof. dr. Pahor stala za vsako svojo izjavo in našimi raziskovalnimi ugotovitvami, četudi je bolelo in so nas mediji ter lastna stroka šikanirali zaradi razkritja do tedaj popolne tabuteme. S področja spolnega nasilja je pri njej diplomirala Irena Cvetežar (prej Planinšek), danes predsedujoča že 25 let delujoči Delovni skupini za nenasilje pri Zbornici – Zvezi. S pomočjo prof. dr. Majde Pahor smo imeli v DMSBZT Ljubljana več let raziskovalno skupino, ki je izvajala projekte na nacionalni ravni in rezultate objavljala v zbornikih, člankih v domačem in tujem strokovnem in znanstvenem tisku in jih predstavljala na mednarodnih konferencah in simpozijih. Teme projektov so bile že omenjeno *Nasilje in spolno nadlegovanje v zdravstveni negi*, *Medicinske sestre v Sloveniji*, *Zdravstvena nega v luči etike in Medpoklicno sodelovanje med medicinskimi sestrami in zdravniki*.

Raziskovalna skupina je bila 2006 nagrajena z zlatim znakom Zbornice – Zveze, leto prej (2005) pa z enakim priznanjem Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi. Za oba zlata znaka je veliko prispevala prav prof. dr. Pahor.

Intervju s prof. dr. Majdo Pahor, tudi častno članico Zbornice – Zveze (2016), je v Utripu iz dveh razlogov: najprej čestitke naše organizacije, saj ji je **Slovensko sociološko društvo oktobra 2024 podelilo najvišje priznanje za življenjsko delo – naziv častne članice**. In drugo, ker je ob 100-letnici poklicnega izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem nedvomno zaslužna za razvoj našega izobraževanja.

Spomnimo: obrazložitev za **častno članstvo v Zbornici – Zvezi: Prejemnica naziva častni član Zbornice – Zveze v letu 2016 je prof. dr. Majda Pahor, za opolnomočanje medicinskih sester in babc na področju raziskovanja lastne stroke, za sodelovanje v več**

odmevnih raziskovalnih projektih odnosov in nasilja na delovnih mestih tako v DMSBZT Ljubljana kot v Zbornici – Zvezi ter za prispevek k spodbujanju medpoklicnega sodelovanja v zdravstvu. (vir: Častni člani – Zbornica – Zveza)

Obrazložitev **Slovenskega sociološkega društva za naziv častne članice: Profesorica Majda Pahor je s svojim izjemnim znanstvenim in pedagoškim delom postavila temelje sociologije zdravja in bolezni v Sloveniji. S tem je odprla prostor za to disciplino znotraj družboslovja, kjer prej ni bila prepoznana, ter vzpostavila ključne povezave med sociologijo in zdravstvenimi vedami... Na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani je kot prodekanja in kot ustanoviteljica Katedre za družbene vidike zdravja in zdravstva soustvarjala interdisciplinarne povezave med družboslovjem in zdravstvenimi vedami. Njeno pionirsko delo je bilo ključno pri postavljanju temeljev za uvajanje sociologije v zdravstveno izobraževanje in prakso, kar je odprlo prostor za preučevanje družbenih vidikov zdravja. (vir: Slovensko sociološko društvo podelilo društvene nagrade in priznanja – Megafon)**

Nekaj zgodovinskih dejstev in pogledov intervjuvanke, ki je neposredno povezana z izobraževanjem medicinskih sester v naši novejši zgodovini:

1. Nedavno se je odvil posvet Zbornice – Zveze ob 100-letnici poklicnega izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem. Tudi vi ste se, s sociološkega vidika, ukvarjali z razvojem področja v Sloveniji. Kdaj in kako se je to sodelovanje začelo?

Septembra 1990 so takratno Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani obiskale tri strokovnjakinje SZO, profesorice zdravstvene nege iz ZDA. Vdile so delavnico za predavateljice zdravstvene nege. Prodekanica Vera Grbec me je povabila, da sodelujem kot prevajalka; znanje angleščine pri predavateljicah zdravstvene nege takrat ni bilo samoumevno. Ideja SZO je bila ustanoviti mednarodni nadgraditveni študij zdravstvene nege za Srednjo Evropo v Ljubljani. Delavnica je trajala dva tedna, in dlje kot sem bila zraven, bolj sem bila nad idejo in vzdušjem v skupini navdušena. Sodelavke so ocenile, da bi lahko prispevala k razvoju programa in me povabile v delovno skupino. Iz mednarodnega študija ni bilo nič, se je pa začel razvoj študija v Sloveniji.

2. Kako ste se vključili v pripravo programa za nadgraditveni program iz višješolskega v visokošolski/univerzitetni študij zdravstvene nege?

Delovna skupina Vera Grbec, Nana Domajnko, Stana Kavalič, Olga Šušteršič in jaz smo pripravljale osnutek za osnutkom dvoletnega programa; pri tem smo poleg zdravstveno-negovalne preštudirale tudi ogromno literature o visokošolski didaktiki

(Fotografiji: osebni arhiv)

in kurikularni teoriji. Ker takrat še ni bilo spleta, smo brskale po knjižnicah, veliko materiala smo dobile od strokovnjakinj in strokovnjakov SZO, ki so bili izjemno naklonjeni temu projektu. Med drugim je SZO finančno in vsebinsko podprla tritedenski obisk Vere Grbec in mene na več uglednih britanskih univerzah, da sva se lahko seznanili z njihovim pristopom k univerzitetnemu izobraževanju. V začetku leta 1992 je bil program poslan v obravnavo na rektorat; pripoved o mnogoterih ovirah pri tem bi zahtevala poseben intervju. Več mojih tekstov o tem je objavljenih, med drugim v knjigi *Medicinske sestre in univerza*, ki tudi povzema dvoletno prospektivno raziskavo o tem, kako visokošolsko izobraževanje vpliva na spremembe pri študentih. Po mnogih kompromisih je bil sprejet dvoletni nadgraditveni študijski program Zdravstvena vzgoja v sodelovanju s Pedagoško fakulteto UL.

3. Kako bi na kratko opisali značilnosti tega programa?

Program je bil zastavljen kot dvoletni univerzitetni študij iz dela; pomeni, da so študentke dobile finančno in časovno podporo za študij, kar je danes skoraj nepredstavljivo. Vstopni pogoj je bil dokončan višješolski študij zdravstvene nege. Študijski program je bil inovativen v smislu, da je povezoval vertikalni in horizontalni razvoj znanja: po časovni vertikali so bili cilji zastavljeni od pridobivanja informacij, preko analize do sinteze znanja, od obravnave posameznikov v začetnih semestrih, preko družin in družbenih skupin do celotne skupnosti. Horizontalne povezave so študente usmerjale k projektnim nalogam, v katerih so morali uporabiti integrirano znanje iz različnih predmetov. Os teh projektov so bili aktualni zdravstveni problemi v Sloveniji, na katere je mogoče vplivati z zdravstveno vzgojo; izraz zdravstvena vzgoja je danes že presežen in skoraj demoniziran, treba je upoštevati časovno distanco in kontekst. Skratka visokokakovosten (deležen je bil tudi analize in priznanja kurikularne stroke) in za izvedbo, zlasti v rigidnem okolju takratne univerze, zelo zahteven program. Zato se je v naslednjih letih

nekoliko poenostavil, sprejel pa je štiri generacije študentk, od 1992 do 1995, vsega skupaj jih je diplomiralo okoli 120.

4. Kdaj in zakaj je bil program ukinjen?

Visokošolsko/univerzitetno izobraževanje za zdravstveno nego je bilo spremljano z veliko odporov tako v medicinskem kot univerzitetnem okolju in celo znotraj stroke same. Formalni razlog za ukinitve programa je bil sprejem zakona o visokem šolstvu leta 1994, ki je ukinil možnost nadgrajevanja višješolskega študija na univerzitetno raven in uvedel ločene vertikale za visoko strokovno in univerzitetno izobraževanje. Ko je bil zakon sprejet, je bil na šoli pripravljen tudi univerzitetni štiriletni program in poslan na rektorat v obravnavo. Kot sem bila informirana – takrat sem bila prodekanica za visoko šolo –, je bil poslan v mnenje na Medicinsko fakulteto, ki pa mnenja, kolikor vem, ni posredovala. Namesto tega je bil pripravljen visoko strokovni program za zdravstveno nego, ki se izvaja še zdaj.

5. Strokovni naziv za diplomante visokega strokovnega študija za zdravstveno nego je leta 1995 uvedel naziv diplomirani zdravstvenik za moške in ohranil izraz diplomirana medicinska sestra za ženske diplomantke. Kako je prišlo do tega naziva?

Dobro se spominjam razgovora s Stano Kavalič, ko sva razglabljali o problematiki naziva *medicinski tehnik* za moške diplomante; da bi pridobili naziv *medicinski brat*, kar bi bila vsebinska vzporednica *medicinski sestri*, vendar ni bilo navdušenja. Kavalič je menila, da je lahko tudi izraz sestra problematičen, saj ima v slovenščini več pomenov. Predlagala sem izraz *zdravstvenik* in *zdravstvenica*, ki nakazuje povezavo z zdravjem in ima žensko in moško obliko. S predlogom se je strinjala in je šel z njeno podporo naprej v poklicne kroge. Kot sem bila kasneje obveščena, so se ti odločili za sedanjo rešitev.

6. Kaj bi sporočili današnjim medicinskim sestram in zdravstvenikom tako tistim v kliničnih okoljih kot onim, ki poučujejo, raziskujejo ali izobražujejo za naš poklic?

Z veseljem ugotavljam, da se je zdravstvena nega v desetletjih, odkar jo spremljam, spremenila in razvila do take stopnje, da si je bilo to takrat težko predstavljati. V poznih sedemdesetih letih dvajsetega stoletja, ko sem jo začela spoznavati, je bila še zelo pomočniški poklic, v javnosti skoraj neopazna in z malo samostojnega glasu. Kot sociologinja sem opazila veliko škodo, ki jo ta podrejenost in omejenost povzroča tako pacientom kot širši družbi. Preživeti hierarhični modeli so blokirali zdraviteljske potenciale skrbi kot osrednje osi in vrednote zdravstvene nege. Skrb pomeni odnos in ravnanje. Pomeni prepoznavanje ranljivosti in na tej osnovi naklonjeno ravnanje, ki te ranljivosti blaži in zmanjšuje. Skrb pomeni prepoznavanje ranljivosti tako pri samem sebi kot pri drugih in v okolju, in delovanje. Za delovanje pa je potrebna moč – moč za pomoč. Bolj učinkovita, močnejša, v sodelovanje in zavezništvo s sodelavci, pacienti in skupnost usmerjena zdravstvena nega lahko spreminja zdravstvene izide in izboljšuje kakovost življenja, sebi in drugim. Pomembni koraki v to smer so bili že napravljeni, gotovo pa imajo pripadnice in pripadniki zdravstvene nege v Sloveniji še velike možnosti za razvoj.

Meta Zupan, srednja medicinska sestra s specialnimi znanji, zaposlena v URI Soča na Oddelku za rehabilitacijo pacientov po amputacijah

Z gospo Zupan se je pogovarjala Tadeja Drenovec

Spoštovana, kakšni so občutki ob spominih na začetek vaše poklicne poti?

Z veseljem in ponosom se spominjam, kako sem pred več kot 31 leti kot pripravnica prvič oblekla uniformo medicinske sestre.

Zakaj ste se odločili za poklic medicinske sestre?

Že kot otrok sem rada pomagala ljudem in tudi vse rane svojih prijateljev sem očistila in zaščitila. Tako da sploh ni bilo dileme, kaj bom po poklicu.

Kako in kje ste začeli delati v zdravstveni negi?

Kot pripravnica sem se zaposlila v URI Soča, kjer kot srednja medicinska sestra s ponosom in veseljem še vedno delam.

Kako poteka vaše delo?

Naše delo poteka v treh izmenah, je dinamično, včasih tudi psihično in fizično zelo naporno.

Kakšna znanja in osebnostne lastnosti so po vašem mnenju nujne za takšno delo?

Za delo medicinske sestre so pomembne EMOTIVNOST, SRČNOST, PREDANOST in seveda STROKOVNOST.

Od koga ste se na poklicni poti največ naučili oz. pridobili?

Največji vzor so mi bile starejše izkušene medicinske sestre.

Kako komentirate trenutne razmere v zdravstveni negi?

Naš poklic je premalo spoštovan, necenjen, ni stimuliran in premalo plačan glede na odgovornost in težavnost dela.

Kaj bi v zdravstveni negi spremenili?

V zdravstveni negi bi bilo potrebno medsebojno sodelovanje in spoštovanje.

Kakšen nasvet bi dali bralcem – na kaj morajo biti pozorni glede na vaše izkušnje in strokovno znanje s področja, kjer delujete?

Na vseh področjih, ne samo pri nas, je pomembno vedeti, da drug brez drugega ne moremo in da so v timu pomembni vsi zaposleni – od čistilke do zdravnika.

Kako ob zahtevnem delu poskrbite zase?

Moja največja in najljubša sprostitev so potovanja, ki mi dajejo nova spoznanja, vlivajo moč in energijo za nadaljnje delo.

Kaj bi bralcem Utripa še sporočili?

Naj poslušajo in sprejmejo mnenje sester, ki s pacienti preživijo 24/7.

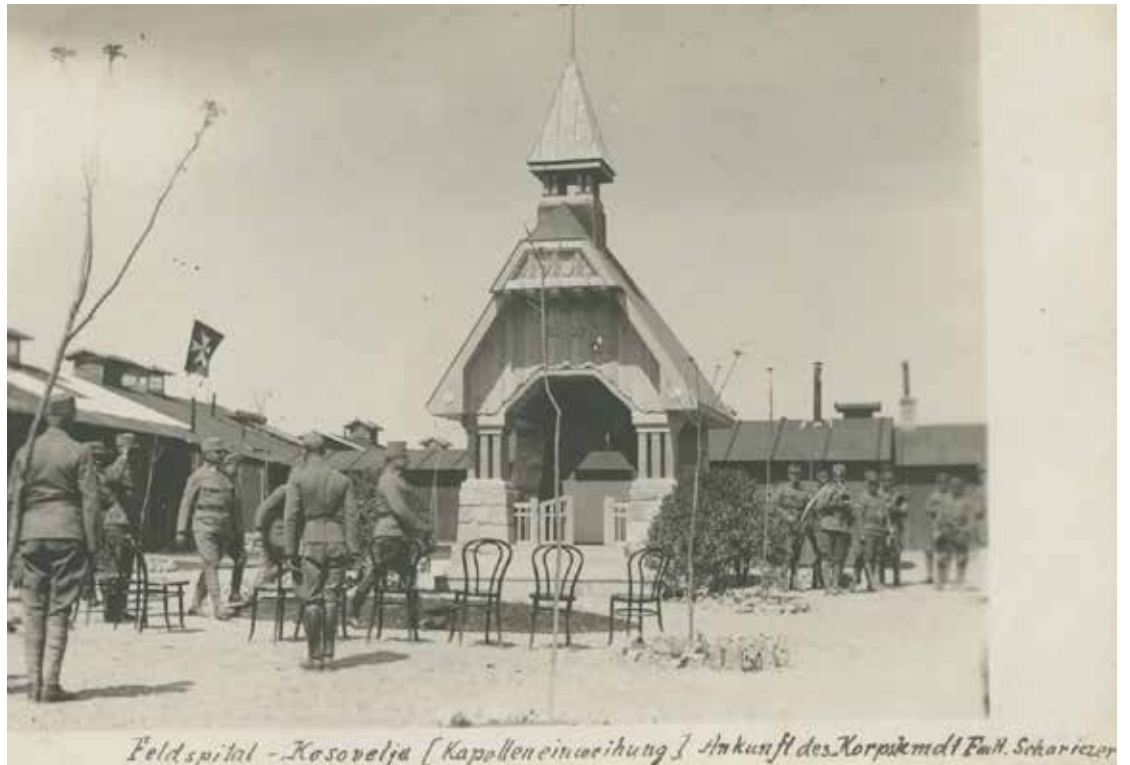
Zdravstvena služba Avstro-Ogrske v času prve svetovne vojne

BOR ZAVRL

V času vojne zdravstvena in medicinska služba prideta še bolj do izraza kot v miru. Potrebe po uslugah teh dveh ved se povečajo, spremenita se njuna organizacija in način dela. To je skupno vsem vojnem, vse vojske namreč skušajo poskrbeti za svoje ranjene vojake. Prva svetovna vojna se je začela pred dobrimi 110 leti in velja za vojno, v katero so bili vpleteni vsi večji imperiji in njihovi zavezniki tistega časa. V štirih letih vojne je bilo ogromno število vojakov, ki so potrebovali zdravniško pomoč. »Kdo bi pač našel med onimi, ki so vojakovali za vojne, tistega, ki ni nikoli preskušal zdravniške vede!« je zapisal v svojih spominih vojak Gaberc. O tem, kako je bilo takrat organizirano zdravstvo in kdo je v njej deloval, govori ta članek.

Razglednica Ivana Vavpotiča prikazuje pomembno vlogo Rdečega križa in njegovih bolničark, 1916. Hrani: Zmago Tančič.

Feldspital - Kosovelja [Kapelleneinrichtung] Ankunft des Korpskomdts Emil Scharitzer

Prva svetovna vojna se je začela 28. 6. 1914. Povod za njen začetek je bil atentat na avstro-ogrškega prestolonaslednika in njegovo ženo v Sarajevu. Slovenci smo v vojni bili na strani centralnih sil, vojna pa nas je prizadela tako kot posameznike kot narod. Čez del slovenskega ozemlja je potekala fronta. Ogromno prebivalstva se je zato izselilo. Po fronti in zaledju so pustošili pomanjkanje, strah, lakota in nalezljive bolezni. Za Avstro-Ogrsko naj bi se na bojiščih prve svetovne vojne bojevalo približno 160.000 vojakov iz slovenskih dežel. Po dosedanjih ocenah naj bi jih do konca vojne umrlo med 37.000 in 40.000. Po vojni je v slovenskem delu Kraljevine SHS živelo 11.467 vojnih invalidov, približno 30.000 vojnih vdov pa je moralo poskrbeti za okoli 49.000 vojnih sirot.

Vojaško zdravstvo oz. vojna medicina je specialna veja medicine, ki se ukvarja s preventivo, kurativo in rehabilitacijo v vojnih ali izrednih razmerah in primarno zadeva oskrbo vojaških enot. Ob tem upošteva vojnomedicinsko doktrino. Značilna za vojno medicino pa je nestabilnost razmer, v kateri deluje, in podrejenost vojaški stroki. Vojaška zdravstvena služba avstro-ogrške vojske je bila odgovorna za zdravstveno oskrbo ljudi in živali za področja skupne vojske, deželne brambe, madžarske deželne brambe in mornarice. Razvijalo se je že pred prvo svetovno vojno in vanj so bili vključeni tudi nemški viteški red, suvereni malteški red in društvo Rdeči križ. Ti so pomagali predvsem z materialom, opremo, ureditvijo frontnih zdravstvenih kolon in zdravstvenimi železniškimi vagoni. Vojaško zdravstveno mrežo so sestavljali divizijske in brigadne zdravstvene ustanove, frontne bolnišnice, premične rezervne bolnišnice, premične infekcijske bolnišnice, frontne bolniške hiše na bojišču, mobilne postaje za bolnike, skladišča sanitetnega materiala, stalne rezervne bolnišnice v zaledju in stalne postaje za bolnike v zaledju. Zdravstvena služba

Vojaška bolnica (Feldspital 808) s kapelo v Kosoveljah na Krasu. Na strehi bolniške barake zastava z rdečim križem ter zastava malteškega viteškega reda. Hrani: zasebna zbirka Marka Mohorčiča.

avstro-ogrške vojske je na začetku vojne razpolagala s 191 zdravstvenimi, sanitetnimi ustanovami s 16.700 posteljami. Bila je dobro organizirana kljub velikim obremenitvam, vendar vsemu ni bila kos, zato so jo med vojno večkrat preuredili in dopolnjevali. Proti koncu vojne je avstro-ogrška vojska razpolagala z 874 zdravstvenimi ustanovami, kjer je bilo prostora za približno 95.000 ranjenih.

V prvi svetovni vojni je medicina doživela velik napredek na raziskovalnem in kliničnem področju. Predvsem na področju kirurgije. Razvila je nove postopke zdravljenja, kirurške tehnike, preventivo in rehabilitacijo. Stik moških z zdravstvom je bil že pred vstopom v vojsko v naborniških komisijah, kjer so zdravniki ugotavljali sposobnost za vojaško službo.

Zaradi milijonov ranjenih in bolnih je bila prva svetovna vojna za medicinsko stroko velik izziv. Po udarek je bil na hitri oskrbi, prevozu in reševanju velikega števila ranjenih. Spoznanja, ki izhajajo iz vojaške medicine, uporabljamo tudi danes. Patologija na fronti je bila zelo različna. Največkrat je seveda šlo za vojne poškodbe, veliko pa je bilo tudi zapletov, okužb, različnih ran in nalezljivih bolezni, opeklin, omrzlin, kožnih in spolnih bolezni. Način dela v vojni kirurški službi, kako je treba pristopati k oskrbi ran z bojišča, je bil točno določen. Ravnali so se natančno po predpisanih smernicah in se izogibali individualnemu načinu zdravljenja.

Pravila sanitetne službe so določala, da je ranjene treba čim hitreje premestiti v zaledje, od tam pa jih

Notranjost ene izmed vojnih bolnišnic. Hrani: Društvo soška fronta 1915–1917.

razporediti v ostale bolnišnice, da bi se izognili zastoj in zmedji na enem mestu. Že na frontni črti so bila postavljena obvezovališča in sanitetne barake, takoj za frontno črto pa pomožne, mobilne in frontne bolnišnice. Pravzaprav je imela vsaka vas na vojnem območju svojo bolnišnico. Posebnega pomena je bila triaža. »Po bitkah so imeli dela na vse pretege, kajti na prevezovališču je bilo vse storjeno samo za prvo silo. Od tam so spravljali ranjence v lazarete, ki so bili nekoliko v ozadju, od tod pa zopet v regularne bolnice v ozadju. Tu so delali zdravniki s pomožnim osebjem včasih prave čudeže. Koliko potrpljenja je moral tu imeti bolnik in zdravnik!« se spominja vojak. Prevoz ranjenih in obolelih je potekal pretežno s tovornjaki in vpregami. Gorske enote so imele konje in mule z nosili. Vsaka avtomobilska enota ali kolona je imela tudi od 10 do 20 sanitetnih vozil. Prevoz na dolge razdalje, v garnizijske bolnice, je potekal pretežno z bolniškimi in sanitetnimi vlaki. Sanitetni prevoz vojakov z balkanskega bojišča je potekal tudi po morju. Zanj je avstro-ogrsko mornarica uporabljala posebne sanitetne ladje. Slovencem so se v spomin vtisnile številne zaledne vojaške bolnišnice, ki so bile praktično v vsakem večjem kraju. Ranjenci in rekonvalescenti so bili nameščeni v preurejenih šolah, tovarnah, gradovih, samostanih ...

Fotografija osebja ene od bolnišnic. Levo v črnem vojni kurat, na sredini fotografije bolničarke oz. bolniške strežnice. Hrani: Društvo soška fronta 1915–1917.

Pomembna naloga vojaškega zdravstva je bilo delo na področju higienskih ukrepov. V vojnih razmerah je bilo pomembno preprečevanje in omejevanje nalezljivih bolezni. Avstro-ogrsko vojska se je tem težavam posvetila resno, imela pa je tudi dobro strokovno podporo v akademskih in raziskovalnih krogih. Nekateri od higienskih ukrepov so bili med drugim redno menjavanje lokacij vojaških taborov, preprečevanje prenaseljivosti vojaških postojank, ustrezna osebna higiena, skrb za čisto in toplo perilo, higiena v jarkih in postojankah, uravnotežena prehrana ter omejitve alkoholnih pijač. Tudi v bližnjem zaledju so veliko skrbi namenili čistoči in razkuževanju. Zato so ustanovili mobilne in stalne postaje za kopanje, čiščenje oblek in odstranjevanje uši, poljske parne pralnice in razkuževalne obrate, v katerih so prekuhavali in razkuževali obleke, mobilne kolone za dezinfekcijo, čiščenje in menjavo oblačil.

Na začetku vojne je v vojaškem zdravstvu delovalo približno 1.500 aktivnih zdravnikov, zaradi povečanih potreb po medicinskem osebju med vojno so vpoklicali rezerviste in civilne zdravnike pa tudi posamezne upokojene zdravnike. Za pomoč so mobilizirali tudi študente medicine višjih letnikov. Med znanimi slovenskimi zdravniki jih je bilo kar nekaj dejavnih v vojaškem zdravstvu. Moštvo sanitetnih enot so poleg zdravnikov in sanitetnih podčastnikov sestavljali nosači sanitejci, ki so vključevali nosače ranjencev, obvez in sanitete. Njihovo število in razporeditev po enotah sta bila določena glede na rod in velikost enot. Pogosto so bili zdravstvenim ustanovam priključeni tudi duhovniki - vojni kurati, saj je bila potreba po duhovni oskrbi velika.

V vojaško saniteto je bilo vključenih veliko žensk. »In javljale so se; vsake vrste jih je bilo. Prihajale so, ker so hotele nekaj žrtvovati ali kaj pridobiti. To je vleklo dobro srce, ono pa noša, ki se je zdela tako šik. Ta je šla, ker je bila moda taka, ona pa, ker ni bilo doma in drugje ne dela ne jela. Bili so razni vzroki, ki so sestram vodili korak v bolnice v zaledju in etapah. Poleg idealnih so bili kajpada tudi močni materialistični razlogi. Vsaka je dobivala hrano in še nekaj mezde. Tudi do kakšnega križca se je prišlo ...« se spominja vojak. Medicinskih sester, kot jih poznamo danes, v tistem času niso poznali. Šolanje posvetnih, civilnih negovalk za bolniško nego se

je na Dunaju začelo leta 1882. Na slovenskih tleh pa 1908, to so bili različno dolgi tečaji za bolniške strežnice. Skoraj sočasno je s tečaji za pomožne bolniške sestre začel Rdeči križ. Leta 1914 so načrtovali ustanovitev strežniške šole v Ljubljani, vse je bilo že pripravljeno, a je začetek delovanja šole prekinila vojna. Že med vojno so bili v Deželni bolnici v Ljubljani organizirani tečaji za prostovoljne pomožne bolniške sestre. V vojaškem zdravstvu je delovalo kar nekaj vrst in različno izobraženih bolničark, strežnic oz. bolniških strežnic. V delo v vojaškem zdravstvu pa se je vključilo veliko žensk, ki so se s skrbjo za ranjence šele srečevale, pa tudi ženske, ki jim ta dejavnost ni bila tuja. Tako se je v vojni vihuri znašla tudi Angela Boškin. Leta 1915 je začela delati v rekonvalescentnem oddelku ene od vojaških bolnišnic, nato je delovala v sanitetni ekipi švedske misije v bolnišnici mednarodnega Rdečega križa, leta 1917 pa je bila imenovana za glavno sestro rezervne vojaške bolnišnice, vendar je to delo opustila, saj se je začela izobraževati za skrbstveno sestro.

V štirih letih vojne se je vojni saniteti udeleževalo veliko število deklet in žena. Njihova imena, zgodbe in usode niso popolnoma poznane, so pa bile pomemben del vojaškega zdravstva.

»Najbolj pa moram zastaviti pero in zapisati, da so bile najboljše in najbolj požrtvovalne, a najmanj sebične sestre usmiljenke.« Pa ne samo one. Številni katoliški karitativni ženski redovi so sodelovali v vojaškem zdravstvu, pri oskrbi in skrbi za ranjene in bolne. Redovnice so zelo cenjene, bile so praktično najbolj usposobljene in izkušene zdravstvene delavke, ki so pogosto prevzemale tudi vodenje ostalega osebja. Cenjene so bile med zdravniki in ranjenci. »Niso spraševale, kdo si, kaj in od kod. Tvoj čin jih ni zanimal. Niso gledale, si mlad in lep ali star in nadložen. Protestantu in židu so stregle kakor vsakomur, često brez zahvale in hvaležnosti.«

Ženske v avstro-ogrski vojski niso delovale neposredno. Delovale so kot pomožne delavke v zaledju – pomočnice, pisarniške delavke, telefonistke, telegrafistke in podobno. Njihova podoba v javnosti je bila drugačna od žensk, ki so delovale v zdravstvu. Prve je javnost doživljala kot avanturistke, jih celo zasmehovala. Odnos do žensk, vključenih med zdravstveno osebje, je bil zaradi svoje požrtvovalnosti in dela, pogosto uporabljen v propagandne namene. Po koncu vojne se ta pomembni pečat, ki so ga v vojaškem zdravstvu pustile ženske, ni izbrihal. Svet se je po prvi svetovni vojni res spremenil in med drugim so spremembe prinesle tudi večje možnosti za zaposlovanje žensk in njihovo šolanje v zdravstvenih šolah.

Literatura in viri:

- Gaberc-Gaberski, V., 1935. Brez slave: spomini na svetovno vojno. Ljubljana: samozaložba.
- Kerec, D., 2019. Človek naša prva skrb: Rdeči križ na Slovenskem od začetkov do danes. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije.
- Kolar, N., 2015. Vojna bolnišnica Sternthal/Strnišče pri Ptujju med letoma 1915 in 1918. Ptuj: Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož.
- Korenčan, A., 2009. Življenje in delo Angele Boškin: Prve šolane medicinske sestre na Slovenskem. Gorica: Goriška Mohorjeva družba.
- Večen bo na vas spomin. Dostopno na: http://www.100letprve.si/i_svetovna_vojna/izgube/index.html
- Velnar, T., 2018. Medicinska služba Avstro-Ogrske vojske v prvi svetovni vojni. Na fronti, št. 13: 104–107.
- Velnar, T., 2020. Medicinska služba Avstro-Ogrske vojske v prvi svetovni vojni: 2. del. Na fronti, št. 13, pp. 113–118.

Fotografije:

- Zbirka razglednic Zmago Tančič
Zasebna zbirka Marka Mohorčiča
Arhiv Društva soška fronta 1915–1917

Vloga medicinske sestre pri izvajanju smernic za zmanjšanje tveganja za ponovni srčno-žilni dogodek in izboljšanje zdravja bolnikov po prebolelem miokardnem infarktu

JOŽEFA TOMAŽIČ, TATJANA ŠOPINGER LIPOVNIK

Bolniki po prebolelem akutnem miokardnem infarktu imajo veliko tveganje za ponovitev akutnega srčno-žilnega dogodka (Madsen et al., 2020). V sekundarni preventivi, ki se izvaja pri rehabilitaciji srca in je sestavni del zdravljenja, ima ključno vlogo ureditve dejavnikov tveganja bolnikov življenjski slog.

Spodbujanje zdravih navad, kot so zdrava prehrana, redna telesna aktivnost, obvladovanje stresa in spanje ter opustitev škodljivih razvad (kajenje, alkohol) lahko pomaga pri izboljšanju lipidnega profila, obvladovanju telesne teže, zniževanju krvnega tlaka, krvnega sladkorja in splošnega počutja bolnika (Batsis et al., 2017). Na splošno mora biti skupni holesterol v plazmi pod 5 mmol/l (190 mg/dl), holesterol LDL pa pod 3 mmol/l (115 mg/dl). Za bolnike s klinično ugotovljenim srčno-žilnim obolenjem morajo biti cilji zdravljenja nižji. Po najnovjših smernicah Evropskega združenja za srce (ESC) in Evropskega društva za aterosklerozo (EAS) je ciljna raven LDL-holesterola za visoko ogrožene bolnike običajno 1,4 mmol/L ali nižje. Ta cilj velja za bolnike, ki imajo zelo visoko tveganje za srčno-žilne bolezni, vključno z bolniki, ki so že imeli srčno-žilne dogodke (Visseren et al., 2021). Zdravstveni delavci morajo sprejeti ukrepe za optimizacijo zdravljenja in podporo bolnikom pri doseganju ciljev, da bi zmanjšali tveganje za nadaljnje srčno-žilne dogodke. Zdravljenje visoko ogroženih bolnikov zahteva celosten pristop, ki vključuje tako farmakološke ukrepe kot spremembe življenjskega sloga. Medicinske sestre imajo ključno vlogo pri izvajanju teh smernic, saj nudijo izobraževanje, spremljanje, podporo in koordinacijo zdravljenja, kar je ključno za zmanjšanje tveganja za srčno-žilne bolezni in izboljšanje zdravja bolnikov. Pomoč bolnikom pri prehodu na bolj zdrave življenjske navade je najučinkoviteje dosežena s formalnimi programi

preventivne oskrbe, ki vključuje multidisciplinarno strokovno znanje. Le poznavanje, razumevanje in upoštevanje nefarmakoloških in farmakoloških ukrepov vodi do želenih rezultatov. Da bi razumeli povezavo življenjskega sloga s srčno-žilnimi zapletmi, je treba pregledati dejavnike tveganja, vezane na prehrano, telesno aktivnost, spanje, obvladovanje stresa in škodljive razvade.

Prehrana

Osnova uspešnega zdravljenja in preventive za ponovni srčno-žilni dogodek je redno jemanje predpisanih zdravil in upoštevanje zdravstvenovzgojnih priporočil glede zdravega načina življenja. Medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci lahko nudijo svetovanje o zdravi prehrani, ki vključuje priporočila za uživanje srca in ožilju prijaznih živil, med katerimi spada prehrana, bogata s sadjem, zelenjavo, polnozrnatimi žitaricami in nizko vsebnostjo nasičenih maščob in soli.

Sadje

je bogato z vitamini, minerali, antioksidanti in vlakninami, ki so ključni za zdravo srce in splošno dobro počutje. Glede na smernice American Heart Association (AHA) je priporočljivo zaužiti vsaj 400 gramov sadja na dan (Lichtenstein et al., 2021). Bolnike je treba spodbujati, da pogosteje vključujejo sadje v svojo dnevno prehrano. Strokovne smernice priporočajo, da bi bolniki morali težiti k rednemu uživanju sadja vsak dan, saj to lahko pomaga pri boljšem nadzoru telesne teže, nižjih ravneh holesterola in zmanjšanem tveganju za srčno-žilne bolezni.

Zelenjava

Bolnikom priporočamo, naj povečajo dnevni vnos zelenjave na vsaj 400 gramov (približno 5 porcij) na dan (Lichtenstein et al., 2021). To bo pripomoglo k boljši prehranski uravnoveženosti in zmanjšanju tveganja za kronične bolezni. Povečanje vnosa zelenjave naj vključuje različne vrste zelenjave, da se zagotovi širok spekter hranil. Smiselno je organizirati izobraževalne delavnice, ki bodo poudarjale pomen rednega uživanja zelenjave. Te delavnice bodo nudile praktične nasvete za vključitev več zelenjave v prehrano ter enostavne strategije za

pripravo zelenjavnih obrokov, kar bo bolnikom olajšalo spremembo prehranskih navad. Bolnikom, ki imajo težave pri doseganju priporočenih količin sadja in zelenjave, priporočamo individualno prehransko svetovanje. Svetovanje bo prilagojeno njihovim specifičnim potrebam, preferencam, morebitnim alergijam, življenjskemu slogu in zdravstvenemu stanju, da bi se uspešno vključilo več sadja in zelenjave v njihovo prehrano.

Polnozrnat živila

Polnozrnat živila so povezana z zmanjšanim tveganjem za številne kronične bolezni, vključno s srčno-žilnimi boleznimi, sladkorno boleznijo tipa 2 in nekaterimi vrstami raka. Dietary Guidelines for Americans (DGA) priporočata uživanje vsaj treh obrokov (ali več kot 48 gramov) polnozrnatih izdelkov dnevno (Committee et al., 2015). Polnozrnat živila so pomemben vir vlaknin, vitaminov skupine B, železa, magnezija in številnih fitokemikalij, ki pripomorejo k boljšemu zdravju. V bolnišničnem in domačem okolju je treba zagotoviti večjo dostopnost polnozrnatih izdelkov ter bolnike spodbujati k izbiri teh živil.

Ribe

Ribe, zlasti losos, skuša in sardine, so bogate z omega-3 maščobnimi kislinami, ki so pomembne za zdravje srca. Redno uživanje rib je povezano z zmanjšanim tveganjem za srčno-žilne bolezni in možgansko kap. AHA in DGA priporočata uživanje rib vsaj dvakrat na teden zaradi njihove vsebnosti omega-3 maščobnih kislin (Lichtenstein et al., 2021; Committee et al., 2015). Treba je povečati ozaveščenost bolnikov o pomenu rednega uživanja različnih vrst rib in načinov priprave, da bi našli načine, ki jim ustrezajo in bi pogosteje uživali ribe in tako dosegli optimalno raven hranil, ki jih ribe zagotavljajo.

Ocvrta in mastna hrana

Zmanjšano uživanje ocvrte in mastne hrane je povezano z nižjim tveganjem za številne zdravstvene težave, vključno s srčno-žilnimi boleznimi, debelostjo in diabetesom tipa 2. Tudi občasno uživanje ocvrte in mastne hrane lahko prispeva k povišanim

vrednostim holesterola in drugim presnovnim težavam. Smernice za zdravo prehrano DGA priporočajo omejevanje uživanja nasičenih maščob in transmaščob, ki jih najdemo v ocvrti in mastni hrani (Committee et al., 2015). Bolnike, ki redno uživajo ocvrto in mastno hrano, je smiselno izobraziti o tveganjih, povezanih s tovrstno prehrano, in jih spodbujati k uživanju bolj zdravih alternativ. Predlaganje zdravih načinov priprave hrane, kot so pečenje, kuhanje na pari ali žar, lahko pomaga zmanjšati vnos škodljivih maščob.

Redna telesna aktivnost

Redna telesna aktivnost pomaga vzdrževati zdravo telesno težo in znižuje krvni tlak. Poudarjanje škodljivih učinkov debelosti lahko izboljša strategije za preprečevanje in obvladovanje srčno-žilnih bolezni. Prekomerna telesna teža povečuje tveganje za razvoj številnih zdravstvenih težav, vključno s srčno-žilnimi boleznimi, povišanim krvnim tlakom, diabetesom tipa 2 in drugimi kroničnimi stanji (Powell-Wiley et al., 2021). Ti bolniki potrebujejo intenzivno obvladovanje telesne teže, kar vključuje prehranske spremembe, povečano telesno aktivnost in opuščanje morebitnih škodljivih razvad. Normalna telesna teža – Body mass index (BMI) je BMI 18,5–24,9; prekomerna teža BMI 25,0–29,9; debelost BMI 30,0 in več (Jensen et al., 2014). Visok BMI, bodisi prekomerna teža bodisi debelost, je znan dejavnik tveganja za srčno-žilne bolezni. Telesna maščoba, zlasti visceralna maščoba, prispeva k razvoju ateroskleroze, povišanju krvnega tlaka in slabši presnovni funkciji, kar povečuje tveganje za bolezni srca in ožilja. Priporočljivo je, da bolniki z visokim BMI sprejmejo ukrepe za obvladovanje telesne teže, kar vključuje spremembe v prehrani, povečanje telesne aktivnosti in redno spremljanje zdravja. Z ustreznimi ukrepi za obvladovanje telesne teže in spremembami življenjskega sloga lahko znatno zmanjšamo tveganje za zdravje bolnikov in izboljšamo njihovo kakovost življenja (Powell-Wiley et al., 2021). Priporočila WHO, AHA in ESC poudarjajo potrebo po vsaj 150 minutah zmerne ali 75 minutah visoko intenzivne telesne dejavnosti na teden (Bittner, 2020; WHO, 2020; Uchmanowicz et al., 2021). Bolnike je treba informirati o pomembnosti doseganja minimalne priporočene telesne dejavnosti. Lahko se jim predlaga postopno povečevanje aktivnosti, npr. dodatnih 10 minut hoje na dan, dokler ne dosežejo priporočil.

Spanje in stres

Spanje

Poudarjanje pomembnosti kakovostnega spanja in učinkovitega obvladovanja stresa lahko izboljša strategije za preprečevanje in obvladovanje srčno-žilnih bolezni. Pomanjkanje spanja je povezano z večjim tveganjem za srčno-žilne bolezni, hipertenzijo, debelost in diabetes. Kratko trajanje spanja lahko vodi do večjih vnetij, presnovnih motenj in povečanega stresa, kar negativno vpliva na srčno-žilno zdravje (Nagai, Hoshida & Kario, 2010). Optimalno trajanje spanja je 6 do 7 ur. Čeprav daljše spanje ni nujno škodljivo, je pomembno razumeti, da prekomerno spanje lahko v nekaterih primerih kaže na druge zdravstvene težave, kot so depresija, kronične bolezni ali motnje spanja (Buxton & Marcelli, 2010). Medicinske sestre in drugi zdravstveni

delavci imajo pomembno vlogo pri prepoznavanju težav s spanjem pri bolnikih. Svetovanje o dobrih praksah spanja, kot so ustrezna higiena spanja, omejitev vnosa kofeina in vzpostavitev rednega urnika spanja, lahko izboljša kakovost spanja in prispeva k izboljšanju splošnega srčno-žilnega zdravja bolnikov. Potrebno je spremljanje bolnikov, ki poročajo o slabi kakovosti spanja, in identifikacija morebitnih vzrokov, kot so spalna apneja, nespečnost ali druge motnje spanja.

Stres

Upravljanje stresa je ključno za izboljšanje srčno-žilnega zdravja bolnikov. Stres lahko učinkovito upravljamo z metodami, kot so meditacija, joga ali druge sprostitvene tehnike. Dolgotrajni stres lahko poveča krvni tlak, povzroči vnetje, prispeva k aterosklerozi in vodi do slabših zdravstvenih navad, kot so kajenje, nezdrava prehrana in telesna neaktivnost (Kivimäki & Steptoe, 2018). Zdravstveni delavci, zlasti medicinske sestre, imajo pomembno vlogo pri izobraževanju, svetovanju, prepoznavanju virov stresa in podpori bolnikov pri obvladovanju stresa. Bolnikom nudijo podporo pri sprejemanju zdravih življenjskih odločitev, kot so izboljšanje spanja, uravnotežena prehrana in redna telesna aktivnost. Z ustreznimi intervencijami in podporo lahko zmanjšamo negativne učinke stresa na srčno-žilno zdravje in izboljšamo kakovost življenja bolnikov.

Škodljive razvade (kajenje in uživanje alkohola)

Kajenje in čezmerno uživanje alkohola sta znana dejavnika tveganja za razvoj srčno-žilnih bolezni, saj prispevata k arteriosklerozi, povišanju krvnega tlaka in škodujeta srčni mišici ter žilam. Poudarjanje škodljivih učinkov kajenja in prekomernega uživanja alkohola lahko izboljša strategije za preprečevanje in obvladovanje srčno-žilnih bolezni. Tveganje za srčno-žilne bolezni je pri kadilcih petkrat večje kot pri nekadilcih in je bolj nevarno za ženske kot za moške (Gupta et al., 2019). Rezultati epidemioloških študij so nakazali, da je višja poraba alkohola približno linearno povezana z večjim tveganjem za srčno-žilne bolezni (Wood et al., 2018). Spodbujanje opuščanja kajenja in zmerne uživanja alkohola sta pomembna dejavnika za izboljšanje lipidnega profila in zmanjšanje tveganja za srčno-žilne bolezni (Banks et al., 2015). Ukrepi za obvladovanje kadilskih navad in uživanja alkohola, kot so svetovanje, farmakološko zdravljenje in podporni programi, lahko pomagajo zmanjšati število kadilcev in uživanje alkohola ter s tem prispevajo k boljšemu zdravju in manjšemu tveganju za srčno-žilne bolezni.

Zaključek

Medicinske sestre igrajo ključno vlogo pri izvajanju preventivnih ukrepov, vključno z izobraževanjem o prepoznavanju zgodnjih simptomov srčno-žilnih bolezni. Pomagajo pri načrtovanju in izvajanju sprememb življenjskega sloga, ki lahko vključujejo spremembe v prehrani, povečanju telesne aktivnosti, obvladovanju stresa in opuščanju škodljivih navad. Pri čemer uporabljajo različne spodbude:

Prehrana: Spodbujanje zdrave prehrane z nizko vsebnostjo nasičenih maščob, soli in sladkorjev ter z visokim deležem vlaknin, sadja in zelenjave.

Telesna aktivnost: Povečanje telesne aktivnosti na vsaj 150 minut zmerne ali 75 minut intenzivne aktivnosti na teden.

Spanje: Svetovanje o dobrih praksah spanja, kot so ustrezna higiena spanja, omejitev vnosa kofeina in vzpostavitev rednega urnika spanja.

Obvladovanje stresa: Spodbujanje tehnik za obvladovanje stresa, kot so meditacija, sprostitvene tehnike in svetovanje.

Opuščanje kajenja: Nuditi pomoč pri opuščanju kajenja, saj kajenje znatno povečuje tveganje za srčno-žilne bolezni.

Literatura:

- Banks, E., Joshy, G., Weber, M. F., Liu, B., Grenfell, R., Egger, S., ... Beral, V., 2019. Tobacco smoking and all-cause mortality in a large Australian cohort study findings from a mature epidemic with current low smoking prevalence. *BMC Medicine*, 13, pp. 1–10.
- Batsis, J. A., Gill, L. E., Masutani, R. K., Adachi-Mejia, A. M., Blunt, H. B., Bagley, P. J., ... Bartels, S. J., 2017. Weight loss interventions in older adults with obesity: a systematic review of randomized controlled trials since 2005. *Journal of the American Geriatrics Society*, 65(2), pp. 257–268.
- Bittner, V., 2020. The new 2019 AHA/ACC guideline on the primary prevention of cardiovascular disease. *Circulation*, 142(25), pp. 2402–2404.
- Buxton, O. M., & Marcelli, E., 2010. Short and long sleep are positively associated with obesity, diabetes, hypertension, and cardiovascular disease among adults in the United States. *Social Science & Medicine*, 71(5), pp.1027–1036.
- Committee, D. G. A., HHS, Prevention, O. of D., (US), H. P., USDA, & (US), C. for N. P. P., 2015. *Dietary guidelines for Americans 2015–2020*. Government Printing Office.
- Gupta, R., Gupta, S., Sharma, S., Sinha, D. N., & Mehrotra, R., 2019. Risk of coronary heart disease among smokeless tobacco users: results of systematic review and met analysis of global data. *Nicotine and Tobacco Research*, 21(1), pp. 25–31.
- Jensen, M. D., Ryan, D. H., Apovian, C. M., Ard, J. D., Comuzzie, A. G., Donato, K. A., ... Kushner, R. F., 2014. 2013 AHA/ACC/TOS guideline for the management of overweight and obesity in adults: a report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Practice Guidelines and The Obesity Society. *Circulation*, 129(25_suppl_2), S102–S138.
- Kivimäki, M., & Steptoe, A. (2018). Effects of stress on the development and progression of cardiovascular disease. *Nature Reviews Cardiology*, 15(4), 215–229.
- Lichtenstein, A. H., Appel, L. J., Vadiveloo, M., Hu, F. B., Kris-Etherton, P. M., Rebholz, C. M., ... Wylie-Rosett, J., 2021. 2021 dietary guidance to improve cardiovascular health: a scientific statement from the American Heart Association. *Circulation*, 144(23), e472–e487.
- Madsen, C. M., Kamstrup, P. R., Langsted, A., Varbo, A., & Nordestgaard, B. G., 2020. Lipoprotein (a)-lowering by 50 mg/dL (105 nmol/L) may be needed to reduce cardiovascular disease 20% in secondary prevention: a population-based study. *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology*, 40(1), pp. 255–266.
- Nagai, M., Hoshida, S., & Kario, K., 2010. Sleep duration as a risk factor for cardiovascular disease—a review of the recent literature. *Current Cardiology Reviews*, 6(1), pp. 54–61.
- World Health Organization, 2020. *WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour*. World Health Organization.
- Powell-Wiley, T. M., Poirier, P., Burke, L. E., Després, J.-P., Gordon-Larsen, P., Lavie, C. J., ... Sanders, P., 2021. Obesity and cardiovascular disease: a scientific statement from the American Heart Association. *Circulation*, 143(21), e984–e1010.
- Uchmanowicz, I., Hoes, A., Perk, J., McKee, G., Svavarsdóttir, M. H., Czerwińska-Jelonkiewicz, K., ... Graham, I. M., 2021. Optimising implementation of European guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice: what is needed? *European Journal of Preventive Cardiology*, 28(4), pp. 426–431.
- Visseren, F. L. J., Mach, F., Smulders, Y. M., Carballo, D., Koskinas, K. C., Böck, M., ... Capodanno, D., 2021. 2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice: Developed by the Task Force for cardiovascular disease prevention in clinical practice with representatives of the European Society of Cardiology and 12 medical societies With. *European Heart Journal*, 42(34), pp. 3227–3337.
- Wood, A. M., Kaptoge, S., Butterworth, A. S., Willeit, P., Warnakula, S., Bolton, T., ... Burgess, S., 2018. Risk thresholds for alcohol consumption: combined analysis of individual-participant data for 599 912 current drinkers in 83 prospective studies. *The Lancet*, 391(10129), pp. 1513–1523.

44 let aferez, 10 let Oddelka za terapevtske storitve ter vloga medicinske sestre

Zavod Republike Slovenije
za transfuzijsko medicino
Slovenian Institute for Transfusion Medicine

BLANKA MUSAR, NATAŠA ŠEĀŠ

ZAVOD RS ZA TRANSFUZIJSKO MEDICINO,
ODDELEK ZA TERAPEVTSKE STORITVE

Vloga medicinskih sester v transfuziologiji je v javnosti zelo malo znana. Ustanovitev organizirane transfuzijske dejavnosti v Sloveniji sega v leto 1945. Obravnava, zdravljenje bolnikov ter izvajanje afereznih postopkov se je na Zavodu RS za transfuzijsko medicino (ZTM) začelo leta 1980 na Oddelku za konzervacijo in predelavo krvi (Potočnik et al., 1995).

Zaradi povečanih potreb po aferezah, spremenjenih smernicah zdravljenja, posledično naraščanja bolnikov in specifičnih zahtev je bil leta 2014 ustanovljen **Oddelk za terapevtske storitve (OTS)**. Kot del novega oddelka sta bila ustanovljena Center za afereze (CA) in Ambulanta za terapevtske storitve, kjer so diplomirane medicinske sestre nepogrešljiv del interdisciplinarnega tima. Delovno področje medicinskih sester je specifično in v tesni povezavi s transfuzijsko medicino. Med uvajanjem in usposabljanjem morajo opraviti interno izobraževanje iz transfuziologije, ki se prizna kot specialno znanje. Podlaga za samostojno in avtonomno izvajanje dela v skladu s temeljnimi odgovornostmi in področjem dela so dodatna usposabljanja in izobraževanja s pridobljenimi certifikati.

Akreditacija Jacie

Certifikat GMP

Vloga medicinske sestre

Terapevtske afereze so navkljub ključni vlogi celičnega zdravljenja dokaj malo poznano področje v praksi zdravstvene nege. Izvajanje tovrstnih postopkov od izvajalcev zahteva večšine in znanja, ki zagotavljajo razumevanje procesov in uspešno izvedbo postopkov pri bolnikih ali zdravih darovalcih. Specializirano znanje medicinskih sester je nujno za izvajanje postopkov in nepogrešljivo za preprečevanje, prepoznavo in obravnavo morebitnih stranskih učinkov (Potok et al., 2016).

Afereza je način zbiranja sestavin krvi, pri katerem se odvzeta venska kri ločuje v zelene sestavine, ki jih s pomočjo celičnega ločevalca zadrži zunaj telesa, preostale sestavine krvi pa se vrnejo bolniku/darovalcu. Afereza se izvaja, dokler se ne zbere predvidena količina krvnega oz. celičnega pripravka. Sestavine krvi se ločujejo s pomočjo centrifugiranja in filtracije po načelu različne specifične gostote in velikosti celic. Odvzamejo se lahko plazma (plazmafereza) in vse vrste krvnih celic (citofereza): eritrociti, levkociti (granulociti, limfociti), trombociti in krvotvorne matične celice (KMC). Afereze se

Tim diplomiranih medicinskih sester OTS. Od leve proti desni: Stanislava Žlebnik, Maja Draksler, Nataša ŠeĀš, Jerneja Vrankar, Blanka Musar, Katja Škrjanec (Fotografija: Sabina Trdan)

lahko izvajajo tudi v terapevtske namene. Terapevtske plazmafereze (odstranjevanje neželenih sestavin iz krvi, kot so imunski kompleksi, strupi, patološke beljakovine, tumorske celice, protitelesa) in terapevtske citofereze (odstranjevanje posameznih celic iz krvi) (ZTM, 2024).

V obravnavo dnevno prihajajo **imunsko kompromitirani bolniki**. Dolgotrajno zdravljenje, ki zajema tudi agresivnejšo medikamentozno terapijo, posledično privede tudi do sprememb na perifernem žilju in tako se je nemalokrat treba soočiti z **zelo oteženim venskim pristopom**. To je izziv, s katerimi se medicinska sestra spopada in dnevno preizkuša svoje spretnosti, izkušnje in predanost. Dober venski dostop je namreč ključnega pomena za uspešen aferezni postopek. Kot alternativna možnost je izvedba postopka preko osrednjih venskih katetrov, ki pa se največkrat uporabijo pri pediatričnih bolnikih in pri odraslih bolnikih takrat, ko res ni možnosti za uspešno venepunkcijo. Vsaka odločitev je v korist dviga kakovosti življenja bolnika.

V primeru **urgentnih stanj bolnikov** se postopki izvajajo na kliničnih oddelkih ali v enotah za intenzivno terapijo. Ta aspekt odkriva potrebo po stalni 24-urni pripravljenosti, ki poleg urgentnih postopkov zajema tudi postopke zbiranja in infuzije matičnih celic.

Nabor različnih postopkov narekuje uporabo različnih celičnih ločevalcev in programske opreme, kar zahteva **tehnične spretnosti in usposobljenost** medicinske sestre za skrbno ravnanje z opremo. Slednje načelom vzdrževanja varnega okolja za bolnika in zaposlene ter upoštevanje varnostnih ukrepov za **obvladovanje okužb** je pri delu ključnega pomena.

Postopki časovno trajajo od dveh do šestih ur, kar zahteva pozornost, predvidevanje in prepoznavanje možnih neželenih učinkov in hujših zapletov, vezanih na postopek afereze. Ob tem ne gre zanemariti dejstva, da **psihično stanje bolnika** zahteva posebno pozornost in zrelost medicinskih sester.

Poleg tehničnih so potrebne tudi **socialne in komunikacijske veščine**, ki omogočajo prepoznati bolnikove/darovalčeve potrebe. Aktivno poslušanje, profesionalna vprašanja in nagovor bolnika/darovalca s potrebnimi informacijami zelo pomagajo pri premagovanju strahu in vzpostavljanju zaupanja. Tak odnos je potreben ne samo do bolnikov/darovalcev, temveč tudi njihovih sorodnikov, ki so čustveno vpleteni v celotni proces. Vsak človek ima svojo zgodovino, način življenja, razmišljanja in delovanja. Zasluži si popolno spoštovanje, brez razlik in brez predsodkov (Neyrinck & Vrielink, 2019).

V okviru terapevtske dejavnosti **medicinska sestra izvaja tudi** odvzeme polne krvi za potrebe predoperativne avtotransfuzije, odvzeme polne krvi za pripravo avtolognega ali alogenskega seruma ter terapevtske odvzeme polne krvi pri kroničnih bolnikih s hemokromatozo in pravo policitemijo.

Medicinska sestra aktivno sodeluje, se nenehno usposablja in izobražuje zaradi vpeljavanja novih postopkov, celičnih ločevalcev in sploh vseh aparatov kot tudi nove programske opreme. Zaradi zahtev sistema kakovosti in sledljivosti je medicinska sestra povezana tudi z doslednim **administrativnim delom**, ki prispeva h končni uspešnosti.

Literatura:

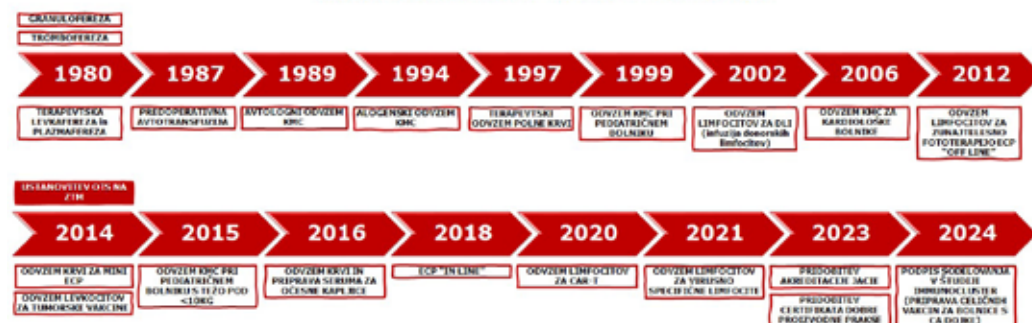
Neyrinck, M. M. & Vrielink, H., 2019. Performance of an apheresis procedure: The apheresis nurse-operator and nursing aspects. *Transfusion and Apheresis Science*, 58, pp. 296-299. <https://doi.org/10.1016/j.transci.2019.04.017>

Potočnik, M., Levičnik-Stezinar, S., Faganel, J., Lukič, L. & Rožman, P., 1995. *50 let Organizirane transfuzijske službe v Sloveniji 1945-1995*. Ljubljana: Zavod RS za transfuzijsko medicino, pp. 13-17.

Potok, D., et al., 2016. The nurse's role in therapeutic apheresis. *Nursing Times*. <https://www.nursingtimes.net/haematology/the-nurses-role-in-therapeutic-apheresis-07-06-2016/>

Zavod RS za transfuzijsko medicino, 2024, Oktober 16. Terapevtske storitve. <http://www.ztm.si/terapevtske-storitve/celicne-terapije/>

KRONOLOGIJA TERAPEVTSKIH POSTOPKOV

Kronologija terapevtskih postopkov (Avtor: Nataša ŠeĀš)

30. obletnica hemodializne dejavnosti NephroCare, Fresenius Medical Care v Sloveniji

MIRJANA REP

Decembra je hotel Four Points by Sheraton v Ljubljani gostil slovesnost ob praznovanju 30. obletnice delovanja dializne dejavnosti NephroCare Slovenija. Dogodka so se udeležili številni zaposleni, gostje ter vodilni kadri podjetja.

Praznovanje 30. obletnice NephroCare, hotel Four Points by Sheraton v Ljubljani, 2024 (Fotografije vir: Maja Rogelj)

Prvi dializni center, ki je deloval pod imenom Nefrodial, je bil odprt leta 1994 v Zrečah, leta 2005 pa se je preselil v Celje. Danes podjetje Nefrodial upravlja šest dializnih centrov (Celje, Črnuče, Dragomer, Krško, Maribor, Naklo), kjer dela 120 predanih zaposlenih, ki skrbijo za več kot 400 hemodializnih bolnikov in še enkrat toliko bolnikov v nefroloških predializnih ambulantah.

Družba Fresenius Medical Care že več kot 30 let postavlja standarde na področju zdravljenja bolezni ledvic. Deluje na vseh ravneh oskrbe bolnikov in je pomemben del slovenskega zdravstvenega sistema. Njihova prizadevanja so usmerjena v izboljšanje kakovosti življenja bolnikov, ustvarjanje lepše prihodnosti in zagotavljanje sodobne oskrbe na najvišji ravni.

Na slovesni prireditvi so predavatelji kronološko predstavili zgodovino dializnih centrov od ustanovitve do danes. Poudarili so ključne dosežke, inovativne pristope, sodelovanja ter izzive na področju zdravstvene nege. Kakovost v zdravstveni negi je bistveni element za doseganje najboljših možnih rezultatov, zato so usposobljen in zadovoljni negovalni tim ter preostali zdravstveni delavci osredotočeni na to poslanstvo.

Praznovanje so zaključili v prijetnem vzdušju, ob glasbi in okusni hrani.

Iskrene čestitke vodstvu, zdravstvenemu in negovalnemu timu za predano delo, razvoj znanja in vzpostavitev dobre prakse v zadnjih 30 letih!

Dializni center Celje

Praznovanje 5. obletnice DC Maribor

Praznovanje 25. obletnice delovanja DC Črnuče

Zahvala glavni medicinski sestri Sabini Frumen Pivk

DC Krško

Veselo druženje ob glasbi

»VKLJUČENOST – Ali resnično OPAZUJETE, ali resnično PRISLUHNETE?«

Mednarodni dan preprečevanja nastanka poškodbe zaradi pritiska, 21. november 2024

SANDRA BEER, TADEJA KRIŠELJ

2013 smo javnosti prvič predstavili aktivnosti na področju ozaveščanja preprečevanja nastanka poškodbe zaradi pritiska. Tretji četrtek v novembru je sčasoma postal mednarodni dan preprečevanja nastanka poškodbe zaradi pritiska in tako smo se tudi v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana (UKCL) že drugič pridružili tej mednarodni akciji o ozaveščanju pomena preprečevanja poškodbe zaradi pritiska (PZP), ki poteka pod okriljem Svetovnega, Evropskega in Panpacifiškega združenja za preprečevanje nastanka poškodb zaradi pritiska (EPUAP, NPUAP, PPIA). Letošnje vodilo je bilo: »VKLJUČENOST – Ali resnično OPAZUJETE ali resnično PRISLUHNETE?«

Del organizacijskega odbora predstavi stojnico v avli UKCL

Razjeda/poškodba zaradi pritiska je lokalizirana poškodba kože oziroma spodaj ležečega tkiva, običajno nad kostno štrlino. Na mestu poškodbe se pojavi rdečina ali povrhnja poškodba kože, lahko pa pride tudi do nastanka globokih razjed, ki segajo vse do mišic, kosti in sklepov (Evropsko združenje za razjedo zaradi pritiska – EPUAP, Nacionalno združenje za poškodbo zaradi pritiska – NPIAP, Panpacifiško združenje za poškodbo zaradi pritiska – PPIA, 2019).

PZP kot ključni kazalnik kakovosti in osebna izkušnja oskrbe posameznika še vedno ostaja – kljub hitremu razvoju na številnih področjih medicine – eden od nerešenih zdravstvenih problemov. Nastanek PZP ne predstavlja samo finančnega in zdravstvenega bremena, ampak vpliva tudi na kakovost življenja pacienta v prihodnosti in na njegovo psihosocialno rehabilitacijo.

Organizacijski odbor (od leve proti desni): Irena Špela Cvetežar, Tatjana Sulič, Sandra Beer, Dragana Pejnović, Aleksandra Cuder Korošec, Tadeja Krišelj, Svarunja Ferš, Polonca Gorjup, Smiljana Kazić, Anita Jelar in Mateja Grčar (Fotografije: arhiv UKC Ljubljana)

V organizaciji Kolegija medicinskih sester za področje ran, stom in kontinence (enterostomalnih terapevtov) in v sodelovanju s Službo bolniške prehrane in dietoterapije ter Inštitutom za medicinsko rehabilitacijo so bile v avli UKCL v četrtek, 21. novembra 2024, v dopoldanskem času postavljene stojnice na temo preprečevanja PZP, s poudarkom na izdelkih za nego kože, primerni prehrani za celjenje ran, medicinski prehrani in različnih pripomočkih za razbremenjevanje pritiska.

Od 13. do 15. ure so potekala predavanja, kjer so predavatelji povezali aktivnosti dopoldanskega dela in nadaljevali rdečo nit ozaveščanja preprečevanja PZP. Dragana Pejnović, Aleksandra Cuder Korošec in Tadeja Krišelj so predstavile stopnje PZP skozi primere in prispevek vključevanja medicinskih sester za področje ran, stom in kontinence (enterostomalnih terapevtov) v preprečevanju in oskrbi PZP. Anita Jelar in Svarunja Ferš sta predstavili primer obravnave pacienta s PZP in poudarili pomen ustrezne predaje informacij o PZP, ko bolnika premeščamo med kliničnimi oddelki. Sandra Beer je predstavila problematiko prehranjenosti

pacientov po odpustu, knjižico z navodili o primerni prehrani za celjenje ran in osvetlila pomen sodelovanja zaposlenih v zdravstveni negi s Službo bolniške prehrane in dietoterapije. Marko Brcar pa je poudaril pomen pravih položajev pacienta v postelji, s katerimi zmanjšamo čas in moč pritiska na telo ter med drugim izpostavil tudi pomen preprečevanja kontraktur stopal skozi senzorni stimulus (podložena stopala).

Zaposleni iz UKCL so lahko sodelovali v nagradni igri in pokazali znanje s področja preprečevanja PZP. Podelili smo 15 simboličnih nagrad.

Razveseljuje nas dejstvo, da je v UKCL ozaveščanje o pomenu preventive PZP deležno vse večje pozornosti. Želimo si, spoštovani sodelavci in kolegi širom Slovenije, ki se vsak dan znova trudite za preprečevanje nastanka PZP, da bi se dobre prakse delile med vse deležnike in izboljšale standard oskrbe. Vaša VKLJUČENOST pomeni, da OPAZIMO in PRISLUHNEMO, kar je izrednega pomena za izboljšanje zdravstvene oskrbe na področju preprečevanja nastanka PZP.

Utrinek s stojnic

Predstavitve uporabe drsečih podlog za premeščanje

Mentorstvo v zdravstveni negi: Ključ do uspešnega uvajanja novozaposlenih v kompleksnem delovnem okolju

BOJANA SEČNJAK, NATAŠA RADOVANOVIĆ

Izvleček

Uvod: Mentorji v zdravstveni negi imajo pomembno vlogo pri prenosu znanja, veščin in pri oblikovanju kulture organizacije. Njihova naloga je ustvarjanje podpornega okolja za novozaposlene izvajalce zdravstvene nege, ki pogosto vstopajo v delovno okolje z mešanico pričakovanj in strahu. Namen tega prispevka je osvetliti proces uvajanja novozaposlenih v terciarni ustanovi z vidika zadovoljstva in izzivov, s katerimi se srečujejo.

Metode: Za teoretični del smo pregledali literaturo v podatkovnih bazah Medline in PubMed. Izvedli smo polstrukturirane intervjuje s šestimi novozaposlenimi izvajalci zdravstvene nege v terciarni ustanovi. Kvalitativni pristop je omogočil globlji vpogled v njihove izkušnje. Analiza podatkov je temeljila na tematskem kodiranju.

Rezultati: Kot ključne dejavnike uspešnega uvajanja so poudarili potrpežljivost mentorjev, sistematičen pristop in stalna komunikacija. Intervjuvanci so poudarili potrebo po redni povratni informaciji in podpori pri obvladovanju začetnega stresa. Ugotovljene so bile tudi pomanjkljivosti, kot sta občutek prehitre samostojnosti in nezadostna prilagoditev delovnim zahtevam posameznika.

Zaključek: Mentorstvo je temelj za učinkovito integracijo novozaposlenih. Poudarek je na usposobljenih in motiviranih mentorjih, ki v sodelovanju z organizacijo ustvarjajo pozitivno delovno okolje, kar izboljšuje zadržanje kadra in kakovost zdravstvene oskrbe.

Ključne besede: mentorstvo, zdravstvena nega, novozaposleni, uvajanje

Uvod

Vstop v poklice na področju zdravstvene nege, še posebej v kompleksnem okolju terciarnih ustanov, prinaša številne izzive za novozaposlene. Mentoriranje ima pomemben vpliv na nadaljnji karierni razvoj in tudi na razvoj zdravstvene nege (Mijares & Radovich, 2020).

Občutki negotovosti, stres zaradi novih odgovornosti in pričakovanja po hitro osvojenih veščinah lahko vplivajo na kakovost dela in zadovoljstvo zaposlenih. Zato je ključnega pomena, da so novozaposleni vključeni v strukturiran in podporen proces uvajanja, ki ga vodijo usposobljeni mentorji, v katerem se počutijo varno, cenjeno in imajo podporo s strani mentorjev in sodelavcev (Dirks, 2021).

Mentorstvo ne zajema le prenosa znanja, temveč tudi čustveno podporo in razvoj samostojnosti. Pri delu z mladimi se pokaže pomen poznavanja ustreznih veščin za razvijanje odnosov med mentorjem in mentorirancem (Dutton, Deane & Bullen, 2022).

Metode raziskave

Raziskava je bila izvedena v terciarni ustanovi, vanjo je bilo vključenih šest izvajalcev zdravstvene nege, ki so bili zaposleni manj kot dve leti. Za pridobivanje podatkov so bili izvedeni polstrukturirani intervjuji, osredotočeni na njihova pričakovanja, izkušnje z mentorstvom in zaznane izzive. Analiza je temeljila na deskriptivnem pristopu s poudarkom na ključnih tematskih enotah.

Rezultati raziskave

Rezultate smo razdelili v kategorije in podkategorije. Glavne kategorije so bile: uvajanje v delovni proces; počutje v času uvajanja v delovni proces; mentor v času uvajanja v delovni proces; odnos ostalih zaposlenih v delovnem okolju. Vprašanja so se nanašala na mentoriranje ob začetku in na koncu uvajanja v delovni proces.

Novozaposleni cenijo mentorjevo potrpežljivost, sočutnost, usmerjanje v delovnem procesu, jasnost pri razlagi nalog in spodbujanje k vprašanju. Prilagoditev tempa uvajanja njihovim sposobnostim je bila izjemnega pomena. Pogosto so poudarili samoiniciativnost pri mentoriranju.

Pogosto so na začetku zaznavali občutek strahu, da niso dovolj pripravljeni na samostojno delo, predvsem zaradi zahtevnih aktivnosti in intervencij zdravstvene nege. Na koncu uvajalnega obdobja so pridobili samozavest, saj so pridobili veliko znanja in so bili sposobni delo opraviti samostojno. Na začetku in na koncu uvajanja so v večini poudarili, da so bili pozitivno sprejeti.

Kakovost mentorstva je bila neposredno povezana z občutkom sprejetosti v timu ter v dostopnosti in potrpežljivosti mentorja.

Diskusija in zaključek

Mentoriranje novozaposlenih v zdravstveni negi je ključni dejavnik za uspešno integracijo v delovno okolje in razvijanju pripadnosti (Meeley, 2021).

Organizacije, ki vlagajo v razvoj mentorjev in mentorskih programov, ne izboljšujejo le zadovoljstva zaposlenih, temveč zmanjšujejo fluktuacijo in povečujejo splošno učinkovitost zdravstvenega sistema. Keinänen et al. (2023) ugotavljajo, da so za mentoriranje v kliničnem okolju potrebna različna izobraževanja s tega področja.

Kakovostno mentorstvo je več kot zgolj orodje za prenos znanja. Gre za dinamičen proces, ki vpliva na osebni in poklicni razvoj novozaposlenih ter njihovo zadržanje v organizaciji. Da bi izboljšali izkušnje novozaposlenih, je zelo pomemben strukturiran program uvajanja z določitvijo ciljev. Pomembno je sodelovanje med mentorji, novozaposlenimi in organizacijo za ustvarjanje spodbudnega okolja, kjer se vsak zaposleni lahko razvija in prispeva k skupnemu cilju – zagotavljanju kakovostne zdravstvene oskrbe pacientov.

Literatura:

- Dirks J. L., 2021. Alternative Approaches to Mentoring. *Critical care nurse*, 41(1), e9–e16. <https://doi.org/10.4037/ccn2021789>
- Dutton, H., Deane, K.L. & Bullen, P., 2022. Exploring the benefits and risks of mentor self-disclosure: relationship quality and ethics in youth mentoring. *Kōtuitui: New Zealand Journal of Social Sciences Online*, 17(1), pp. 116–133. <https://doi.org/10.1080/1177083X.2021.1951308>
- Keinänen, A.L., Lähdesmäki, R., Juntunen, J., Tuomikoski, A.M., Kääriäinen, M. & Mikkonen, K., 2023. Effectiveness of mentoring education on health care professionals' mentoring competence: a systematic review. *Nurse Education Today*, 121, 105709. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2023.105709>
- Meeley, N.G., 2021. Undergraduate student nurses' experiences of their community placements. *Nurse Education Today*, 106, 105054. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105054>
- Mijares, A.H. & Radovich, P., 2020. Structured Mentorship and the Nursing Clinical Ladder. *Clinical nurse specialist CNS*, 34(6), pp. 276–281. <https://doi.org/10.1097/NUR.0000000000000558>

Mentoriranje v intenzivni terapiji 3 z vidika mentoriranja

NINA BERDAJS, LEA MEDVEŠEK, UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER LJUBLJANA, KLINIČNI ODDELEK ZA ANESTEZIOLOGIJO IN INTENZIVNO TERAPIJO OPERATIVNIH STROK

Izvleček

Uvod: Na oddelku za intenzivno terapijo Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana se letno usposobi 20 do 30 medicinskih sester za delo z življenjsko

ogroženimi pacienti. Z anketnim vprašalnikom med mentoriranci v intenzivni terapiji sva želeli izvedeti, katere lastnosti novozaposleni pričakujejo, da bodo izražene pri njihovih mentorjih, kakšna so bila njihova pričakovanja do mentorjev, kaj jih je pri njih motilo ter ali menijo, da bi morala ustanova organizirati dodatna usposabljanja za mentorje.

Metode: Uporabljena je bila kvalitativna raziskovalna metodologija. Povezava do standardiziranega vprašalnika je bila anketirancem posredovana

preko elektronske pošte. K sodelovanju so bili povabljeni novozaposleni z manj kot dvema letoma delovne dobe. Vprašalnik je ustrezno izpolnilo 30 mentorirancev. V vprašalniku so bila vprašanja zaprtega tipa, odprtega tipa, kombinirana vprašanja in vprašanja z mersko lestvico.

Rezultati: Vsi mentoriranci so bili zadovoljni s svojim mentorjem, kljub temu pa sta dva razmišljala o menjavi mentorja. Polovica mentorirancev meni, da bi bilo koristno organizirati dodatna usposabljanja

za mentorje. Dve tretjini jih meni, da bi bilo treba v proces uvajanja vpeljati končno ocenjevanje oziroma povratne ocene tako s strani mentorja kot mentoriranca. **Diskusija:** Na podlagi ugotovitev menimo, da je mentoriranje ključnega pomena za novozaposlene, vendar obstajajo določene pomanjkljivosti, na katere bi bilo treba opozoriti v prihodnje.

Zaključek: Ugotovili sva, da uvajanje na delo novozaposlenega z začetkom pod mentorstvom deluje pomirjujoče, zmanjša strah. S tem sva dokazali, da ga ni smiselno opustiti, vendar le še izpopolniti.

Ključne besede: mentoriranje, mentoriranec, mentor, intenzivna terapija 3

Uvod

Enota za intenzivno terapijo 3 (v nadaljevanju prispevka EIT3) predstavlja delovišče, kjer so za kakovostno in temeljito delo potrebni visoka raven znanja sodobne medicine, stalno izobraževanje in dopolnjevanje znanja zaposlenih z novostmi oziroma ponavljanjem že obstoječega. To enoto posebej organiziramo, da življenjsko ogroženim pacientom omogočimo vso potrebno terapevtsko pomoč za začasno obnovitev ali nadomestitev motenih ali izpadlih funkcij vitalnih organov. Pomembno je poudariti, da je EIT3 specializirana organizacijska enota z določenimi značilnostmi, ki vključujejo strokovnost, oskrbo, prostor, tehnologijo, opremo, organizacijo dela, administracijo in izobraževanje. Zaradi specifičnosti dela je tu zaposlenih veliko različnih profilov zdravstvenih delavcev in sodelavcev, vsi z namenom v dobro pacienta. To so zdravniki specialisti in specializanti, diplomirane medicinske sestre, respiratorni in lokomotorni fizioterapevti, farmacevti, higieniki itd. Delo na tem oddelku zahteva visoko stopnjo strokovnosti ter izkušenosti.

Ker pa je delo zelo dinamično, adrenalinsko in drugačno kot na drugih področjih zdravstva, je v zadnjih letih postalo zelo zanimivo za mlade diplomirane medicinske sestre oziroma diplomirane zdravstvenike (v nadaljevanju prispevka dipl. m. s.). Za večino novozaposlenih, ki prihajajo v EIT3, je to tudi prva redna zaposlitev, prvi realni stik z delom na tako zahtevnem oddelku ter z zahtevnimi in življenjsko ogroženimi pacienti. Tako je lahko ta stik zelo stresen, novozaposleni pa so prestrašeni ter zgubljeni v poplavi vseh informacij in dražljajev. Ravno zaradi tega je tako dobrodošlo izobraževanje oz. proces, ki se izvaja v EIT3 ob začetku zaposlitve vsakega posameznika.

Mentoriranje oz. podajanje znanja naj bi bilo staro ravno toliko kot človeštvo. Že Sokrates je dejal, da je znanje največja vrednota, ki jo lahko posreduje človek in da mora biti deljeno za dobro okolja. Čeprav začetkom mentorstva lahko sledimo vse do kamene dobe, se njegovo bistvo do danes ni spremenilo (Bjelan, 2010 cited in Seničar, 2018).

Podajanje znanja na mlajše sodelavce opredeljuje tudi Kodeks etike v zdravstveni negi Slovenije (2024) v svojem Načelu IX. Ta opredeljuje, da morajo medicinske sestre ceniti sveže teoretično znanje ter predloge vseh, tudi mlajših sodelavcev, ter v spoštljivem dialogu iščejo najboljše poti profesionalnega delovanja, pri opravljanju pedagoškega dela v kliničnem okolju pa zagotavljajo, da je praktično delo ob pacientu strokovno, varno in etično. Tudi če niso v formalni vlogi mentorja, posebno

skrb in pozornost namenjajo študentom in dijakom zdravstvenih in drugih šol ter pripravnikom, z njimi delijo svoje znanje in profesionalne izkušnje, jih spodbujajo, so jim pomemben vzgled na njihovi prihodnji profesionalni poti ter z njimi vzpostavljajo strpen strokovni dialog.

Uvajanje za delo z življenjsko ogroženimi pacienti v EIT3 traja šest mesecev. V EIT3 se uvajajo po programu, ki jim zagotavlja osnovna znanja za varno in kakovostno delo. Proces je zahteven in obremenjujoč zlasti, ker je pogosto povezan s težavami zaradi pomanjkanja stalnega osebja. Leta 2009 so v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana oblikovali enoletni program »Uvajanje v delo« za diplomirane medicinske sestre, ki so končale šolanje po evropskih normativih. Prva polovica programa se izvaja na matičnem oddelku novozaposlenega, druga polovica pa na oddelkih intenzivne terapije. Novozaposleni večine oddelkov Kirurške klinike opravijo izobraževanje na Kliničnem oddelku za anesteziologijo in intenzivno terapijo operativnih strok na oddelku intenzivne terapije (v nadaljevanju prispevka KOAIT - OIT). Cilj programa je dipl. m. s. spoznati s kompetencami v intenzivni terapiji, jih strokovno usposobiti za delo z življenjsko ogroženim pacientom ter jih naučiti ukrepanja ob zapletih.

Izobraževalni program se začne z 10-dnevnim uvodnim seminarjem. Predstavljene so vsebine, ki se nanašajo na organizacijo KOAIT - OIT, higienski režim, sprejem pacienta, monitoring, ocenjevanje respiratorne, kardiovaskularne in nevrološke funkcije, mehansko predihavanje, hemodinamski nadzor, varno delo s sediranimi pacienti, transport življenjsko ogroženega pacienta, rokovanje z nadzorno-merilno opremo in proces zdravstvene nege v EIT3. Novozaposleni seminar zaključijo s pisnim preverjanjem znanja ter nadaljujejo delo pod vodstvom mentorja ob pacientu. Drugo tromesečje se po uspešno opravljenem preverjanju znanja in veščin začne s samostojnim delom ob pacientu. Novozaposlenemu je zagotovljen posredni nadzor izkušene medicinske sestre. Mentoriranec napiše poročilo in usposabljanje po šestih mesecih zaključí s preverjanjem znanja in veščin na matični kliniki oz. kliničnem oddelku (Škerjanec Hodak & Repe, 2014).

Usmerjeno vodenje in nadzor v praktičnem usposabljanju že dolgo tvorita ključni del izobraževalnega procesa in poklicnega razvoja v zdravstveni stroki. To je proces, ki omogoča prenos potrebnih znanj, spretnosti in izkušenj za uspešno izvajanje delovnih nalog, ki zahtevajo vodenje, usmerjanje in demonstriranje. Tu se želi poudariti pomen vzgoje za poklic in pridobivanja poklicnih spretnosti, saj cilje usposabljanja v zdravstveni negi lahko opredelimo kot oblikovanje osebnosti, spremembo vedenja z razvijanjem poklicnih veščin ter strokovno usposobljenost. Omenjeni cilji so na področju zdravstvene nege zapisani v opredelitvi del in nalog zdravstvene tehnika in medicinske sestre (Kermavnar & Govekar-Okoliš, 2016).

Mentoriranje je kompleksen proces, ki ga mora izvajati usposobljena medicinska sestra s pedagoškimi znanji, znanji o medosebnih odnosih in znanji drugih akademskih strok ter znanosti (medicina, psihologija). Predstavlja ogrodje, v katero dodajamo in s katerim vrednotimo nova znanja. Mentor naj bi bil oseba, ki mentoriranca spodbuja, vodi, usmerja ter motivira. Pomembne so tudi značajske

lastnosti, ki naj bi bile strokovnost, razumevanje, potrpežljivost, spoštljivost, zanesljivost, biti vedno na voljo ter dober vodja. Ravno zato mentor ne more biti tudi ravno vsak, ki obvlada svoje delo, brez zgoraj naštetih veščin (Babuder, 2016).

Mentorstvo je prepogosto nevidno, zato bi morali vodje institucij priznati pomembno vlogo mentorjev. Navsezadnje so mentorji tisti, ki mentorirance navadijo na klinično okolje in v njih prepoznajo kompetentne in produktivne strokovnjake. Večina dipl. m. s., ki so že opravljale delo mentorja, spozna, da je to intuitivno in instinktivno delo (Babuder, 2016).

V kliničnem okolju se mentoriranci od mentorjev učijo, kako izvajati naloge z neposrednimi intervencijami zdravstvene nege, opazovanjem in ocenjevanjem potreb pacientov, uporabo diagnostičnih meril zahtevnosti zdravstvene nege ter uporabo terapevtske komunikacije in medosebnih veščin (Čuk, 2014 cited in Babuder, 2016).

Raziskovalna metodologija

Uporabljen je bil kvalitativni raziskovalen pristop. Za potrebe raziskave so bili zbrani, analizirani in sintetizirani primarni ter sekundarni viri. Primarni podatki za analizo so bili pridobljeni z anketnim vprašalnikom. Vir podatkov so tudi pregled strokovne in znanstvene literature, pridobljene s pomočjo podatkovnih baz.

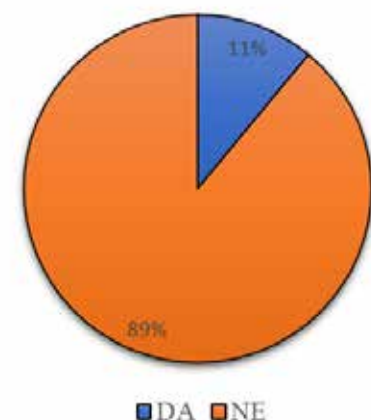
Kot instrument za zbiranje podatkov smo izdelali anketni vprašalnik, ki je bil oblikovan na podlagi pregleda domače in tuje strokovne in znanstvene literature. Anketni vprašalnik vsebuje 16 vprašanj. Ta se nanašajo na vsebino mentoriranja v EIT3 z vidika mentoriranca.

Vzorec je namenski in je vključeval novozaposlene dipl. m. s. v EIT3, ki imajo manj kot dve leti delovne dobe. V anketo je bilo vključenih 30 oseb. K anketiranju so anketiranci pristopili prostovoljno na podlagi predhodno poslanega vabila preko elektronske pošte. Anketirancem je bila zagotovljena anonimnost in spoštovanje etičnih načel, ki veljajo v raziskovanju.

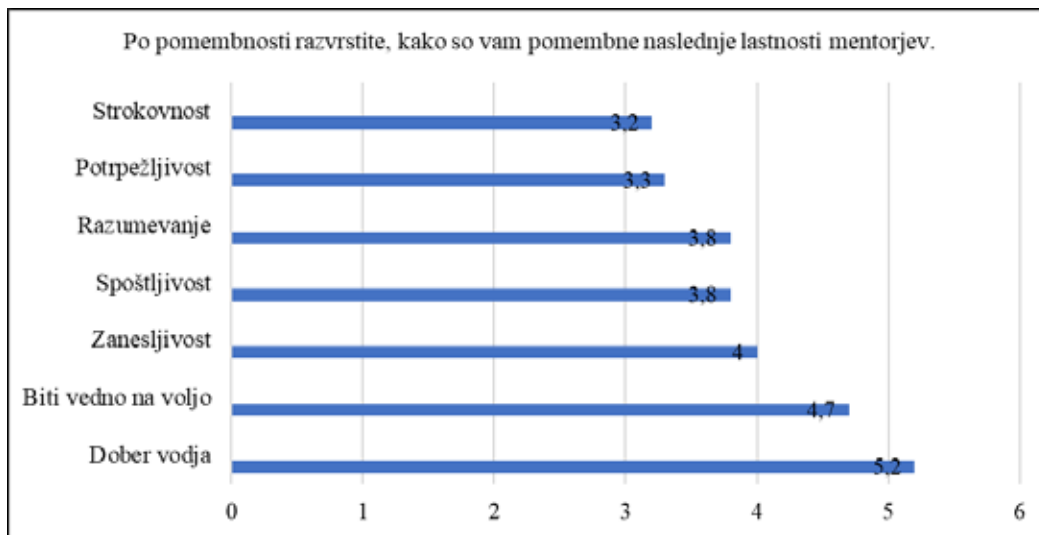
Raziskava je potekala marca 2024. Podatke, pridobljene z anketo, smo analizirali, uredili grafe ter jih interpretirali. Ugotovitve so prikazane, analizirane in ovrednotene v razpravi in zaključku.

REZULTATI:

Ste razmišljali o menjavi mentorja?

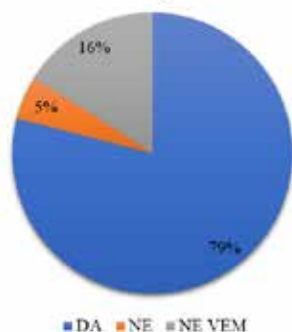

Menjava mentorja (Vir: Lastni vir, 2024)

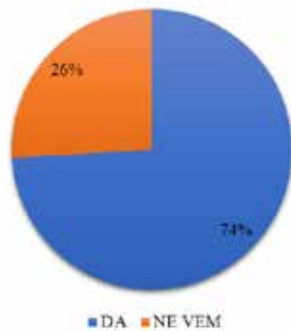
Lastnosti mentorjev (Vir: Lastni vir, 2024)

Ali menite, da bi bilo koristno organizirati dodatna usposabljanja za mentorje?

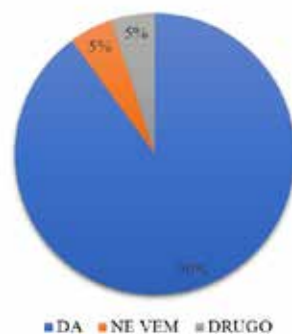
Usposabljanje za mentorje (Vir: Lastni vir, 2024)

Ali menite, da bi bilo koristno vpeljati končno ocenjevanje (povratno oceno) s strani mentorja in mentoriranca?

Končno ocenjevanje (Vir: Lastni vir, 2024)

Vam je ta način uvajanja v delo na oddelku zadovoljiv, je delo lažje, manj stresno?

Mnenje o mentoriranju (Vir: Lastni vir, 2024)

Diskusija

Z rezultati smo ugotovili, da je uvajanje na novo delovno mesto precej stresno in težko obdobje za mentoriranca, še posebej, ker je to za večino anketiranih prva zaposlitev v življenju. Ti so pripravljeni na sprejemanje novega znanja in dograjevanje že obstoječega, pri čemer pa ima mentor pomembno vlogo. Tudi mentoriranci imajo od svojih mentorjev določena pričakovanja in želje, kakšen naj bi le-ta bil. V veliki večini si vsi mentoriranci od mentorjev želijo lastnosti, kot so potrpežljivost, natančnost, iskrenost, zanesljivost, dostopnost, spoštovanje, prijaznost, ustrezna komunikacija pri predajanju svojega znanja ter strokovnost. Kot najpomembnejša je bila poudarjena lastnost dobrega vodje, nato je sledilo, da je mentor vedno na voljo. Pričakovanja novozaposlenih v času mentoriranja so bila priprava na samostojno delo skozi skupno delo in vodenje ter nadzor nad delom s strani mentorja. Navajali so, da pričakujejo, da jih varno vpeljejo v proces dela, da mentor predaja svoje znanje, je razumljiv, potrpežljiv, strokoven, zavzet, strpen, ima spoštljiv ter prijazen odnos.

V večini so bili anketiranci zadovoljni s svojim mentorjem, le dvema mentorirancema mentor ni ustrezal, pri čemer sta bila razlog nekompatibilnost med mentorjem ter mentorirancem ter odsotnost mentorja, kar je posledično privedlo do več menjav njegovega nadzora. Kot slabosti mentorja so anketiranci navajali slab odnos, vzvišenost, slaba komunikacija, neresnost ter previsoka pričakovanja. Pogrešali so podajanje znanja o ravnanju z zdravili. Med predlogi za izboljšanje mentoriranja je bilo tudi kar nekajkrat omenjeno izobraževanje mentorjev, kjer bi se ti lahko naučili pravih pristopov ter osnov komuniciranja kot »učitelj«. Anketiranci si želijo tudi daljše obdobje mentoriranja, saj menijo, da trije meseci niso dovolj, da se novozaposleni nauči vseh specifik, ki jih kasneje od tebe, kot samostojne dipl. m. s., pričakujejo. K izboljšanju zgoraj naštetih pomanjkljivosti bi se lahko vpeljalo končno ocenjevanje kot povratna ocena tako s strani mentorja kot mentoriranca. Tako v večini menijo tudi anketirani. S tem bi lahko sproti ugotavljali, kje so vrzeli oz. prostor za izboljšanje, ter tudi ugotovili, kje in kdaj pride do slabega odnosa med posameznikoma.

Zaključek

Ugotovili smo, da je uvajanje na delo novozaposlenega z začetkom pod mentorstvom zelo dobro sprejeto, delo se tako opravlja lažje ter manj

stresno. Glede na rezultate bi bilo treba vpeljati končno ocenjevanje oziroma povratno oceno mentorja in mentoriranca. Tako bi lahko izboljšali oz. dopolnili program usposabljanja in se približali željam ter potrebam tako mentorirancev, mentorjev kot celotnemu kadru, kajti navsezadnje je mentoriranec prihodnji sodelavec ter kolega celotnemu timu. V prihodnje bi se lahko po vpeljavi končnega ocenjevanja podobna anketa ponovila, nato pa bi se rezultati primerjali.

Literatura:

Babuder, D., 2016. Lastnosti mentorja in mentoriranca z njunih medsebojnih vidikov: opisna raziskava mnenj dijakov, študentov in mentorjev. *Obzornik zdravstvene nege*, 50(4), pp. 327–335.

Kermavnar, N. & Govekar-Okoliš, M., 2016. Pogledi mentorjev in študentov zdravstvene nege na praktično usposabljanje. *Andragoška spoznanja*, 22(2), pp. 23–37.

Kodeks etike v zdravstveni negi Slovenije, 2024. Zbornica zdravstvene in babske nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Seničar, Z., 2018. *Medgeneracijsko sodelovanje: mentor – mentoriranec*. Zdravstvena nega v luči globalnih izzivov. Novo mesto: Fakulteta za zdravstvene vede Novo mesto, pp. 124–140.

Škerjanec Hodak, A. & Repe, I., 2018. Izobraževanje novozaposlenih na oddelku intenzivne terapije. *Acta Anaesthesiologica Emonica*, 1(1), pp. 104–106.

Obvestilo

Spoštovani,
naslednja številka Utripa
april / maj izide
v prvih dneh aprila 2025.

Prispevke sprejemamo
do 20. marca.

Uredništvo

Spoštovani člani,

če še ne prejemate aktualnih e-novic
Zbornice – Zveze, se na njih naročite na
email: clanarina@zbornica-zveza.si.
Spremljajte nas tudi na Facebooku:
www.facebook.com/zbornica.zveza/
Zbornica - Zveza

Obvestilo

Če ne želite prejemati Utripa v papirni
obliki, ker ga prebirate preko spletne
strani Zbornice – Zveze, nam to sporočite
na e-naslov:
clanarina@zbornica-zveza.si

Uredništvo

Slovenski nefrološki kongres z mednarodno udeležbo

ZVEZDANA KAISER KUPNIK

Tridnevni dogodek, ki je potekal v Portorožu v hotelu Bernardin med 29. 11. 2024 in 1. 12. 2024, je organiziralo Slovensko nefrološko društvo v sodelovanju s Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji ter predstavlja vrhunec dogodkov na tem področju. Bogat strokovni program je udeležencem popestrilo jesensko sonce in pogled na morje.

Gre za tradicionalni dogodek, kjer se vsaka štiri leta na isti lokaciji prepletajo vsebine in novosti iz nefrologije, dialize in transplantacije. Na kongresu vzporedno potekajo strokovna izpopolnjevanja za medicinske sestre in zdravnike. Izmenjujejo se izkušnje in novosti med zaposlenimi na ožjem strokovnem

področju po vsej Sloveniji in tako vsakdo od udeležencev najde tematiko, ki ga zanima. Enako kot zdravniški del predavanj je tudi del predavanj za medicinske sestre gostil povabljene pomembne goste iz tujine.

Dr. Ilaria de Barbieri, gostja iz Italije, predsednica združenja EDTNA/ERCA (The European Dialysis and Transplant Nurses Association/European Renal Care Association), je govorila o vlogi poklicnih združenj medicinskih sester, ki nekaterim predstavljajo priložnost, spet drugim izziv. Dr. Jeanette Funderup iz Danske je izjemna govornica in svetovna raziskovalka, ki je predstavila svojo raziskavo ključne vloge medicinske sestre pri oceni in vrednotenju uremičnega sindroma, še posebej je poslušalce navdušila s predstavitvijo ustanove, v kateri je zaposlena. Ruben Iglesias, gost iz Španije, evropski konzultant, specialist za žilne pristope, je poleg zanimivega predavanja izvedel tudi delavnico zbadanja arteriovenske fistule z ultrazvočnim vodenjem, ki je potekala v dveh delih.

Na dogodku je bil predstavljen tudi dokaj mlad projekt »Lizin krožnik«. Iz te vsebine je potekala delavnica o prehrani, kjer so ustvarjalci Lizinega krožnika

predstavili didaktični pripomoček. Ta je v pomoč medicinskim sestram pri svetovanju o prehrani nefrološkim pacientom in pacientom samim, da si lahko najboljše vizualizirajo, katere so tiste sestavine v prehrani, ki jim povzročajo največ težav, katere sestavine pa so zanje priporočljive ter v kakšnih količinah.

Strokovni program zdravstvene nege, ki smo ga popestrili s tremi delavnicami, je bil razdeljen na 10 sklopov različnih tematik. Lahko trdimo, da so bili predavatelji z vseh koncev Slovenije, kar nakazuje na povezovanje in spodbujanje k sodelovanju specialistov z ožjega strokovnega področja, poglavite naloge sekcije medicinskih sester v nefrologiji, dializi in transplantaciji. Sekcija aktivno sodeluje z drugimi mednarodnimi organizacijami, zato smo bili veseli gostov iz tujine, da jim lahko tudi sami predstavimo razvoj stroke na naših tleh.

Dogodka se je udeležilo skoraj sto zdravnikov in okoli stotrideset medicinskih sester iz nefrologije, dialize in transplantacije. Kongres so preko neposrednega prenosa lahko spremljali tudi sodelavci, ki se nam niso mogli pridružiti v Portorožu. Ob tej priložnosti je bil izdan tudi zbornik izvlečkov, ki je objavljen na spletni strani sekcije.

Utrinki s srečanja
(Fotografije: arhiv strokovne sekcije)

Udeležba na nacionalnem kongresu v Republiki Srbiji

NATAŠA RADOVANOVIĆ

V Srbiji je med 27. novembrom in 1. decembrom 2024 potekal tradicionalni Nacionalni kongres glavnih medicinskih sestara i babica, sestara i babica iz prakse i profesora zdravstvene nege sa međunarodnim učeščem, ki ga je organiziralo Združenje medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in babic Republike Srbije. Na povabilo predsednice Dijane Otašević smo se ga udeležile tudi medicinske sestre iz Univerzitetnega kliničnega centra Maribor.

Kongres je potekal v hotelu Omorika na Tari v Srbiji. Tema kongresa je bila Pogled v prihodnost zdravstvene nege – odgovor na pričakovane spremembe.

Po prijaznem sprejemu srbskih kolegic se je otvoritev kongresa uradno začela v sredo v poznih popoldanskih urah. Dogodek se je začel z uradnim pozdravom organizatorjev, ki so izrazili dobrodošlico tako domačim kot tujim gostom. Po uradnem delu je sledila priložnost za neuradno druženje udeležencev, kjer so se vzpostavili prvi stiki med predstavniki iz različnih držav in institucij.

Prvi dan kongresa so domači predavatelji predstavili, s kakšnimi izzivi se srečujejo z izobraževanjem medicinskih sester in babic, kako vpliva stopnja izobrazbe na motivacijo za delo ter kakšni so izobraževalni in mentorski procesi v luči novih tehnologij. Izvedeli smo, da se na področju zdravstvene nege v Srbiji soočajo s številnimi težavami glede legalizacije poklica in izobraževanja medicinskih sester in babic, priznavanja pridobljenih nazivov in kvalifikacij v zdravstvenem sistemu ter odhodi medicinskih sester in babic. Ob tem so poudarili, da v prihodnosti pričakujejo še večje pomanjkanje medicinskih sester in babic v zdravstvenih ustanovah, zaradi česar je nujno, da pristojne institucije sprejmejo ukrepe za izboljšanje statusa in položaja medicinskih sester in babic v Srbiji. Po odmoru in kosilu je sledila predstavitev strokovnih prispevkov s področja pediatrije in predstavitve posterjev. Sledil je neuradni del z druženjem ob večerji.

Drugi dan kongresa je bil osredotočen na strokovne prispevke medicinskih sester z različnih področij, kot so kirurgija, ginekologija in interna medicina. Potekala je tudi promocija učbenika Zdravstvena nega 1, ki predstavlja nov, dragocen in pomemben učbenik za dijake prvega letnika srednjih zdravstvenih šol. Člani fundacije »Fami« so predstavili svojo vlogo in pomen fundacije »Fami« iz Švice za podporo pri razvoju zdravstvene nege v Federaciji Bosna in Hercegovina in Republiki Srbiji na temo »Standardizacija storitev zdravstvene nege s podporo Fundacije Fami v Federaciji BiH«, kjer so se osredotočili na izboljšanje kakovosti zdravstvene nege preko standardizacije storitev in zagotavljanja podpore pri uvajanju najboljših praks.

Tretji dan kongresa je bil namenjen evalvaciji celotnega dogodka, kjer smo udeleženci skupaj oblikovali zaključke in izpostavili ključne točke, ki smo jih obravnavali med kongresom. Posebna pozornost je bila namenjena razglasitvi najboljših predstavitev, kar je bilo za mnoge priznanje za njihov trud in prispevek k napredku zdravstvene nege.

Z upanjem, da se bomo kmalu spet srečali, smo se v nedeljo slovesno poslovili od srbskih kolegic. Ob tej priložnosti se še enkrat zahvaljujemo predsednici Dijani Otašević za povabilo in izkazano gostoljubje. Njeno vodenje in prizadevanja so bila ključna za uspeh kongresa, ki je omogočil izmenjavo znanja in izkušenj med strokovnjaki iz različnih držav.

V SLOVO MARIJI (MARI) MORAVEC

1922–2024

Svojo življenjsko pot je sklenila medicinska sestra, v domačem kraju znana kot sestra Mara. Že kmalu po začetku poklicne poti jo je življenje pripeljalo v Pivko, kjer se je ustalila in do upokojitve delala v ambulanti zdravstvenega doma. V težkih povojnih časih je s svojimi nasveti, zdravstvenovzgojnimi deli, razumevanjem socialnih težav preprostega človeka, kot tudi z izredno strokovnostjo, odločnostjo in človečnostjo vstopila v svet sleherne družine. In povsod je pustila nepozaben pečat.

Bistrost duha, iskričnost, iskrenost in ljubezen do življenja in ljudi okrog sebe je ohranila do zadnjega dne. S svojo modrostjo in preprostostjo je navdihovala lokalno skupnost, ki se ji je poklonila z razstavo fotografij umetnice Irine Vdovenko, vendar spoštovana Mara razstave žal ni dočakala.

Počivaj v miru, sestra Mara!

Milena Žvokelj

Psihogeriatrija: sodobni pristopi in izzivi

SIMONA TOMAŽEVIČ

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji in Psihiatrična bolnišnica Begunje sta uspešno organizirali strokovno srečanje z naslovom Psihogeriatrija: sodobni pristopi in izzivi. Dogodek se je 10. 1. 2025 odvil na Bledu, skoraj tri mesece po tem, ko je bil zaradi višje sile (požar v hotelu) prestavljen na januarski termin.

Multidisciplinarni pristop k obravnavi zahtevne skupine pacientov, kot so psihogeriatrični pacienti, je način obravnave, ki smo mu sledili skozi celodnevno srečanje. Vsak predavatelj je našel več izzivov, s katerimi se srečuje pri svojem delu. Psihiatrinja dr. Lea Žmuc Veranič je predstavila multidisciplinarni tim, ki deluje v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Poudarila je, da je obravnava psihogeriatričnih pacientov z modelom multidisciplinarnih obravnave bolj kontinuirana, kakovostnejša, rezultati zdravljenja so boljši, stroški pa nižji. Janez Poklukar, zdravnik internist, nas je seznanil, kakšen vpliv imajo antidementivi, zdravila, ki upočasnjujejo napredovanje demence, na srčno funkcijo in kakšen vpliv imajo kardiovaskularne bolezni (srčno popuščanje, koronarna arterijska bolezen srca) na razvoj in napredovanje demence. Ana Karin Kozjek Schwietert, zdravnica, ki je specialistka na področju prehrane, je govorila o pomenu pravilne prehrane pri starejših. Poudarila je, da vsi zdravstveni delavci, ki se srečujejo s starostniki, lahko prispevajo k njihovi ustrezni prehranski oskrbi, vključno s preventivo in zdravljenjem motenj prehranskega stanja. Mateja Babič, klinična farmacevtka, se je v predavanju dotaknila težav na področju spremljanja predpisanih zdravil in samega jemanja zdravil pri starejših. Izziv na tem področju je brezšivna skrb, saj vključitev psihogeriatričnih pacientov v tako obravnavo izboljša varnost zdravljenja z zdravili, zmanjša tveganje za podvajanje terapije, predvsem pa opolnomoči pacienta in/ali svojce oziroma skrbnike za pravilno jemanje zdravil.

Predstavnice službe zdravstvene nege – številne predavateljice so osvetlile praktično delo s starejšimi iz mnogo vidikov. Vlogo koordinatorja odpusta sta predstavili medicinski sestri Mateja Lunar in Dijana Lelič. Odpust pacienta se začne ob sprejemu, lahko tudi prej, v primeru načrtovanega sprejema. Učinkovita koordinacija odpusta prispeva k boljši kakovosti celotne zdravstvene obravnave psihogeriatričnega pacienta. Simona Tomažević in Alenka Bijol, medicinski sestri, sta predstavili primer uspešnega sodelovanja med tremi gorenjskimi bolnišnicami na področju kontinuirane zdravstvene

nege. Uspešna komunikacija med zaposlenimi na področju zdravstvene nege pomeni ključni element uspešne, varne in kakovostne obravnave. List kontinuirane zdravstvene nege v elektronski obliki predstavlja pomemben mejnik v predaji pacienta, ko se premešča v drugo zdravstveno ustanovno ali je odpuščen. Uspešna obravnava pacientov ob premetitvah temelji na uspešni predaji pacientov, k čemur predstavljeni elektronski način komunikacije vsekakor prispeva. Psihogeriatričnega pacienta obravnavamo na vseh ravneh zdravstvenega varstva. Pomen skupnostne psihiatrične obravnave in nadzorovane obravnave, ki ju izvajajo v Psihiatrični bolnišnici Begunje, sta predstavili medicinski sestri Nina Hrovat in Petra Šubic. Obe obravnavi za paciente z duševno motnjo predstavljata premik iz bolnišnične obravnave k obravnavi v domače okolje. Običajno gre za dolgotrajne in celovite obravnave, kar je za psihogeriatrične paciente še posebej pomembno. Temeljna oblika dela je obisk na pacientovem domu ali v skupnosti, s ciljem preprečiti poslabšanje pacientovega psihičnega stanja in s tem poslabšanje v splošnem funkcioniranju. Maruša Salkič se pri svojem delu s starejšimi aktivno ukvarja s posebno metodo – metodo validacije. Validacija je metoda pri delu s pacienti z demenco, ki jo je leta 1963 razvila ameriška socialna delavka Naomi Feil. Pomeni priznavanje ali potrditev veljavnosti. Validacija je lahko v pomoč kot metoda izboljševanja odnosov med pacienti, njihovimi svojci ter strokovnim osebjem.

V multidisciplinarnem timu poleg vseh omenjenih sodelujejo tudi strokovnjaki drugih področij (socialna služba, psihološka služba, delovna terapija, likovna terapija), katerih predstavniki so predstavili svoje delo v timu.

Strokovno srečanje je bilo na vrhunski ravni, za kar gre posebna zahvala vodji Jerci Zupan, ki nas je motivirala za aktivno udeležbo, spodbujala pri strokovni rasti in da to brez zadržkov pokažemo drugim.

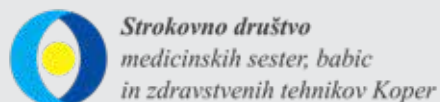
Izzivov na strokovnem področju nam tudi v prihodnje zagotovo ne bo zmanjkalo.

Posebno mesto pa si zagotovo zasluži nagrajenec. Predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman je podelila priznanje za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v psihiatriji za leto 2024. Priznanje je prejel Mitja Prapertnik, ki prihaja iz Kliničnega oddelka za psihiatrijo v UKC Maribor. Iskrene čestitke!

(Fotografiji: Aljoša Lapanja)

RAZPIS ZA VOLITVE V ORGANE STROKOVNEGA DRUŠTVA

Na podlagi 13., 18., 21. člena Statuta Strokovnega društva medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov Koper ter 190. sklepa 35. redne seje UO društva 11. 12. 2024 Upravni odbor društva razpisuje volitve za organe društva in izvršilne organe društva za štiriletno mandatno obdobje od marca 2025 do marca 2029:

1. za predsednika/predsednico društva (1 mesto),
2. za podpredsednika/podpredsednico društva (1 mesto),
3. za člane izvršilnega odbora (2 mesti),
4. za člane upravnega odbora (11 mest),
5. za člane nadzorne komisije (5 mest),
6. za člane razsodišča (5 mest),
7. za člane komisije za priznanja (5 mest).

Kandidati/kandidatke pošljejo kandidaturu v zaprti pisemski ovojnici na naslov Strokovno društvo medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov Koper, Dellavallejeva 3, 6000 Koper **do vključno 28. februarja 2025**, s pripisom »**VOLITVE SDMSBZT KOPER – NE ODPIRAJ**«.

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispеле prijave in pripravila kandidacijsko listo. Volitve bodo izvedene na **občnem zboru 12. marca 2025**.

RAZPISNI POGOJI

1. Za predsednico/predsednika društva:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj deset let (1 mesto).

2. Za podpredsednico/ podpredsednika društva:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj pet let (1 mesto).

3. Za tajnico/tajnika društva:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj pet let (1 mesto).

Za blagajničarko/blagajnika društva:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj pet let (1 mesto).

4. Za člane UO društva za naslednja delovna področja in je član/članica Zbornice – Zveze najmanj tri leta:

- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege SB Izola (3 mesta),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege Ortopedske bolnišnice Valdoltra (2 mesti),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v koprski občini (1 mesto),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v izolski občini (1 mesto),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v piranski občini (1 mesto),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v ilirskobistriški in postojnski občini (1 mesto),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v sežanski občini (1 mesto),
- predstavnik zaposlenih na področju šolstva in v zasebni zdravstveni dejavnosti (1 mesto).

5. Za člane nadzorne komisije:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj pet let (5 mest).

6. Za člane razsodišča:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj pet let (5 mest).

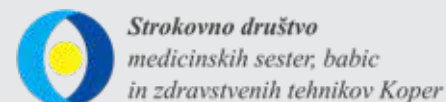
7. Za člane komisije za priznanja:

- član/članica Zbornice – Zveze najmanj pet let (5 mest).

PRIPOROČILA ZA IZBOR PREDSEDNIKA IN PODPREDSEDNIKA DRUŠTVA:

- kratak življenjepis s poudarkom na strokovnem razvoju,
- delovanje na strokovnem področju ter v okviru Zbornice – Zveze,
- vizija delovanja Strokovnega društva medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov Koper.

Razpis bo objavljen v Utripu (februar/marec) in na spletni strani strokovnega društva <http://www.dmsbzt-koper.si>.

V skladu s 33. členom Statuta Strokovnega društva medicinskih sester,

bobic in zdravstvenih tehnikov Koper in Pravilnikom o priznanjih društva,

Upravni odbor društva s sklepom 189/35 redne seje z dne 11. 12. 2024 objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV SREBRNEGA ZNAKA za leto 2025

Kandidatke/kandidate za priznanje lahko predlagajo posamezni člani, skupina članov, organi zavodov, koncesionarjev ali organi društva.

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka so:

- uspešno večletno poklicno delo na področju zdravstvene in babiške nege, ki je prispevalo k večji prepoznavnosti zdravstvenega, izobraževalnega ali socialnovarstvenega zavoda ali
- kakovostno in učinkovito večletno organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene in babiške nege ali
- aktivno delovanje v okviru SDMSBZT Koper na strokovnem, izobraževalnem, raziskovalnem, socialnem, kulturnem ali športnem področju ali
- prispevek k humanizaciji odnosov med člani društva, razvijanju stikov med člani ter društvi ali
- krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Podelitev srebrnih znakov bo potekala na slavnostni prireditvi ob 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester in 5. maju – mednarodnem dnevu bobic.

Vlogo, ki je objavljena na spletni strani SDMSBZT Koper, izpolnite v računalniški obliki in jo z lastnoročnim podpisom predlagatelja pošljite **po pošti** na naslov:

Strokovno društvo medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov Koper, Dellavallejeva 3, Koper, s pripisom »Komisija za priznanja – NE ODPIRAJ«.

Komisija za priznanja bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in bodo na sedež SDMSBZT Koper prispeli vključno do 31. marca 2025.

Društvo bo v letu 2025 podelilo do pet srebrnih znakov.

Marina Čok,
predsednica komisije za priznanja

Doroteja Dobrinja,
predsednica SDMSBZT Koper

Slavnostna podelitev srebrnih znakov Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske za leto 2024

MATEJA BAHUN

Zopet je napočil decembrski čas in z njim podelitve priznanj Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske, zato smo se 7. 12. 2024 zbrali v Festivalni dvorani na Bledu.

Dogodek se je začel s slavnostnima nagovoroma predsednice društva Alenke Bijol in predsednice Zbornice – Zveze, državne svetnice Monike Ažman. Obe sta na tem dogodku omenili, da je to zadnji december, ko nastopata v omenjenih vlogah, saj se obema zaključuje mandatno obdobje. Nagovora sta bila zato še toliko bolj čustvena, s pogledom na pretekle dosežke medicinskih sester babic in zdravstvenih tehnikov in z upanjem in pričakovanjem prihodnjih, tako na ravni Gorenjske kot cele Slovenije. Ogleдали smo si tudi kratek film o 20-letnici izhajanja glasila gorenjskega društva »Utrip«, z nagovori preteklih predsednikov društva. Dogodkov, tako strokovnih kot družabnih, se je nabralo več, kot jih lahko omenimo, tudi v času večjih izzivov, kot npr. kako za svoje člane poskrbeti v obdobju covid-19, pa ob naravnih nesrečah ...

Vodstvo Zbornice – Zveze se je s čustvenim nagovorom ob zaključku predsedovanja društvu Alenki Bijol zahvalilo za opravljeno delo. Čestitke vodstva je nadgradil stoječi aplavz prisotnih v Festivalni dvorani Bled.

Za glasbeno spremljavo je poskrbel že tradicionalno odlični Big Band Bled, letos s solistoma Majo Keuc in Gregorjem Ravnikom, ki sta z izjemnima glasovoma tresla stene in srca več kot 400 udeležencev dogodka. Program sta na svoj edinstveni način povezovala Branka Smole in Dejan Doberšek.

Za leto 2024 so prejemnice srebrnih znakov: Romana Car, Metka Drobič, Barbara Sfiligoj in Alenka Bijol iz Splošne bolnišnice Jesenice ter Ivanka Kržišnik iz Univerzitetne klinike za pljučne bolezni in alergijo Golnik.

Romana Car se je leta 1996 zaposlila na internem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice kot zdravstveni tehnik, kjer dela še danes. Ves čas svojega delovanja odlično opravlja delovne zadolžitve, mentorira novozaposlene sodelavce, dijake, sodeluje pri predajanju znanja študentom ter pri zdravstveni vzgoji pacientov. Je timski človek, v vsakem okolju se dobro znajde in v novostih vidi izziv, opaža priložnosti za izboljšave in predlaga rešitve. Redno se udeležuje strokovnih izobraževanj znotraj in zunaj bolnišnice ter je članica projektne skupine za izboljšanje prehrane, kjer je ključni povezovalni člen med oddelkom in pacienti ter bolnišnično kuhinjo. Je tudi članica

projektne skupine za zdravlila, kjer s svojimi izkušnjami pripomore k izboljšanju procesov dela. Sodelovala je pri pripravi protokola dela, delokroga in vpeljavi oddelčnega koordinatorskega v proces dela na oddelku. Vključuje se v aktivnosti za promocijo poklica, v sodelovanju s Srednjo zdravstveno šolo Jesenice je sodelovala pri snemanju promocijskega filma. 2019 je bila prevedena po 38. členu Zakona o zdravstveni dejavnosti.

V poklicnem času je Romana družabna in topla oseba, z veliko pozornosti, ki jo namenja svojim sodelavcem, doma pa si čas krajša na vrtu, ki ji je v veliko veselje.

Metka Drobič je od leta 1991 kot srednja medicinska sestra zaposlena v kirurški službi v Splošni bolnišnici Jesenice. Največ svojega delovnega časa preživi na oddelku abdominalne in splošne kirurgije ter urologije, kjer med drugim sodeluje pri izvajanju zdravstvene vzgoje pri pacientih z izločalno stomo, kronično rano in stalnim urinskim katetrom. Izkazuje nadpovprečno delovno uspešnost, opravlja mentorstvo dijakom, novozaposlenim sodelavcem in predaja svoje znanje študentom. Lahko rečemo, da je pripomogla k strokovnemu razvoju vsakega zaposlenega na kirurškem oddelku. Je članica projektne skupine za poškodbe zaradi pritiska ter soustvarja gradiva tako za paciente kot za zaposlene. Sodeluje na oddelčnih sestankih, pri izvajanju varnostnih vizit in razgovorov, vizit zdravstvene nege, se udeležuje strokovnih izobraževanj znotraj in zunaj bolnišnice ter pridobljena znanja predaja svojim sodelavcem. Vsako leto sodeluje pri stojnicah za obeležitev svetovnega dneva stome, v sodelovanju z različnimi društvi. Leta 2019 je bila prevedena po 38. členu Zakona o zdravstveni dejavnosti.

Metka vedno rada poudari, da svoje delo opravlja z velikim veseljem in v njem uživa. Je vzor vsem bodočim medicinskim sestram, potrjuje, da je poklic medicinske sestre lep, če ga opravljaš s srcem, tako kot to počne ona.

Ivanka Kržišnik je diplomirana medicinska sestra, ki je svojo poklicno pot začela na Kliničnem oddelku za kirurgijo srca in ožilja, kjer je napredovala do vodje izmene, odgovorne za kakovost zdravstvene nege in koordinacijo tima, ter pridobila tudi naziv »naj medicinska sestra« v UKC Ljubljana. Leta 2005 je bila habilitirana v strokovno sodelavko za področje zdravstvene nege na Visoki šoli za zdravstvo Univerze v Ljubljani ter se zaposlila na Kliniki Golnik kot strokovnjakinja za nego pacientov s pljučnimi boleznimi. Tam je sodelovala pri pripravi pacientov na diagnostične postopke, aplikaciji citostatske kemoterapije in izobraževanju pacientov ter svojcev. Ivanka je bila ključna pri ustanovitvi Enote za internistično onkologijo na Kliniki Golnik, kjer je sodelovala pri razvoju

protokolov in učnih vsebin za paciente. Kasneje je postala nepogrešljiv del raziskovalnega tima, kjer je sodelovala pri izvedbi različnih raziskav, skrbela za klinično spremljanje pacientov, zbiranje podatkov ter zagotavljanje visokih standardov kakovosti. S svojim znanjem je sodelovala pri številnih projektih, publikacijah in izobraževalnih vsebinah, ki so pripomogle k širjenju strokovnega znanja ter ozaveščanju o ključni vlogi medicinskih sester v zdravstvu, je soavtorica številnih priročnikov, namenjenih pacientom in zdravstvenim delavcem, ter izobraževalnih videoposnetkov za zdravstveno osebje. Je aktivna članica gorenjskega društva in Zbornice – Zveze, bila je tudi članica Izvršilnega odbora Sekcije medicinskih sester v onkologiji.

S svojo dolgoletno predanostjo in empatijo pušča neizbrisen pečat na področju zdravstvene nege ter ostaja navdih za prihodnje generacije medicinskih sester. Njena predanost vrednotam, kot so ljubezen, spoštovanje in medsebojna podpora, se odraža tako v njenem poklicnem kot zasebnem življenju. S svojim delom pomembno prispeva k širjenju teh vrednot znotraj širše skupnosti in pomaga ustvarjati pozitivne spremembe v življenju mnogih ljudi.

Ivanka si je z možem zgradila topli dom, kjer so jima v veliko veselje njune štiri hčerke.

Barbara Sfiligoj je diplomirana babica, ki se je leta 2005 zaposlila na ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice, kjer dela še danes kot timska diplomirana babica. Pri svojem delu se srečuje z ginekološkimi pacientkami, nosečnicami, otročnicami in novorojenci. Njeno aktivnost dokazujejo številne udeležbe na strokovnih srečanjih doma in v tujini ter avtorstvo in soavtorstvo številnih člankov, kliničnih poti in zloženek. Je članica strokovne Sekcije medicinskih sester in babic ter habilitirana učiteljica veččin na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin, kjer je bila tudi izvajalka kabinetnih vaj s področja zdravstvene nege otroka. Je odlična mentorica študentom, za kar je leta 2019 prejela naziv »naj mentorica«. Svoja znanja je nadgradila s specialnimi znanji »koordinator zdravstvene obravnave« ter koordinira operativni program na ginekološkem oddelku in skrbi, da pacientke pridejo fizično in psihično pripravljene na operativni poseg. Sodeluje pri ambulantnih histeroskopskih posegih, izvaja babiško vizito pri zdravih otročnicah in na oddelku veliko časa posveti skrbi za dojenje. Ima opravljen tečaj »Newborn Life Support«. Njen prispevek k avtonomnosti, večji prepoznavnosti in razvoju zdravstvene in babiške nege je sodelovanje pri ustanovitvi babiškega oddelka in posvetovalnice za dojenje, ki uspešno delujeta že nekaj let. Sodeluje pri promociji poklica, se vključuje v izvajanje zdravstvenovzgojnega dela ter sodeluje v različnih projektih skupinah. Da se je odločila za poklic babice, ji ni bilo nikoli žal.

Svojemu poklicu je predana z dušo in srcem, v prostem času z nasveti nesebično pomaga otročnicam in vedno znova išče izzive. Veliko časa pa namenja tudi družini.

Alenka Bijol je študij na Fakulteti za zdravstvo v Ljubljani zaključila leta 2003 in ga nadaljevala na Fakulteti za družbene vede, smer sociologija – kadrovski management. V Splošni bolnišnici Jesenice je začela delata v internistični službi, najprej kot diplomirana medicinska sestra nato kot glavna medicinska sestra internistične službe, kasneje pa je poleg tega prevzela še vodenje polikliničnega dela s specialističnimi ambulantami. Zaradi novih izzivov v svojem razvoju pa zadnja leta opravlja delo namestnice pomočnice direktorja za področje zdravstvene nege in oskrbe.

Bila je članica različnih delovnih skupin, trenutno vodi skupino za preventivo padcev pacientov, za upravljanje predanalitične faze, za kategorizacijo zahtevnosti bolnišnične zdravstvene nege in za izobraževalno dejavnost ter sodeluje v delovni skupini za medicinsko etiko bolnišnice Jesenice, v skupini za standarde kakovosti in dokumentacijo, v odboru za nadzor bolnišničnih okužb, izvaja interne strokovne izpite za pridobitev poklica tehnik zdravstvene nege ter je pristojna za prvo prijavo kršitev pacientovih pravic. Sodeluje pri uvajanju novozaposlenih sodelavcev, koordinira mentoriranje dijakov in študentov, je predavateljica na uvajalnih dnevih za novozaposlene ter pri programu za pridobitev specialnih znanj koordinator zdravstvene obravnave. Ima opravljeni specialni znanji s področja bolnišničnih okužb in mentoriranja študentov.

Aktivno sodeluje pri izvedbi izobraževanj na Zbornici – Zvezi, je članica Odbora regijskih strokovnih društev ter Upravnega odbora, aktivna pa je na področju licenčnega vrednotenja ter je habilitirana strokovna sodelavka na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin. Je pridružena članica izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester v managementu. Društvo Gorenjske zastopa tudi kot poslanica na skupščini Zbornice – Zveze. Desetletje vodi regijsko strokovno društvo Gorenjske. V tem času je društvo organiziralo veliko strokovnih srečanj in v času epidemije pod njenim vodstvom zagnalo spletni portal za izobraževanja ter pripravilo strokovna srečanja za podaljšanje licence. Pod njenim okriljem je društvo postalo še bolj aktivno in prepoznano v slovenskem prostoru, ob 60. obletnici gorenjskega društva so odkrili spominsko ploščo v spomin Angeli Boškin v prostorih muzeja na Stari Savi na Jesenicah, pripravili zbornike, publikacije, klinične popoldneve, strokovna srečanja ter kup prostočasnih aktivnosti. Zbornica jo je predlagala v odbor ICN kot predstavnico Slovenije, kar je velika čast in priznanje.

Pri Alenki pomembno vlogo igrajo tudi hobiji, vrsto let je bila npr. učiteljica smučanja pri Alpski šoli Radovljica. Neskončno rada pa ima seveda svojo družino.

S svojim delom, vztrajnostjo in pripadnostjo nenehno dokazuje, da s svojim strokovnim znanjem, odgovornostjo in predanostjo nenehno skrbi za razvoj profesije v dobro pacientov.

Spoštovane prejemnice srebrnih znakov Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske za leto 2024, iskreno vam čestitamo ob prejemu tega prestižnega priznanja. Vaša predanost, strokovnost in neomajna skrb za paciente so neprecenljive vrednote, ki jih vsakodnevno prinašate v svoje delo. Vaš trud in prizadevanja so zgled vsem nam in dokazujejo, kako pomembno je vaše poslanstvo v zdravstveni in babiški negi. Ravno tako pa se zahvaljujemo in čestitamo vodstvu društva za odličen dogodek in izjemno leto 2024.

Monika Ažman, Metka Plesničar, Anita Prelec, Alenka Bijol, Janez Kramar

RAZPIS ZA PREDSEDNIKA/PREDSEDNICO, PODPREDSEDNIKA/PODPREDSEDNICO ZA SPLOŠNE ZADEVE IN PODPREDSEDNIKA/PODPREDSEDNICO ZA IZOBRAŽEVANJE DMSBZT GORENJSKE

V skladu s 13. členom Statuta DMSBZT Gorenjske, 7., 8. in 9. členom Pravilnika o volitvah in imenovanjih v organe DMSBZT Gorenjske objavlja razpis za

1. PREDSEDNIKA/PREDSEDNICO DMSBZT GORENJSKE ZA MANDATNO OBDOBJE 4 LET (od marca 2025 do marca 2029).

Za funkcijo predsednika/predsednice društva lahko kandidira vsak/vsaka redni/redna član/članica društva, ki je član/članica najmanj deset let ter aktivno deluje v društvu vsaj pet let. Kandidat/kandidatka za predsednika/predsednico društva mora predložiti življenjepis s poudarkom na dosedanjih društvenih in strokovnih aktivnostih ter predlog programa dela za naslednje mandatno obdobje. Življenjepis se posreduje na Europass obrazcu na največ petih straneh A4 formata z osebni kontaktnimi podatki ter program dela društva za razpisani mandat na največ petih straneh A4 formata.

Vlogo naj kandidat/kandidatka naslovi na Kandidacijsko komisijo društva v zaprti ovojnici s pripisom: »Kandidatura za predsednico/predsednika – Ne odpiraj!«, do 27. februarja 2025 na naslov društva: DMSBZT Gorenjske, Bleiweisova 20, 4000 Kranj.

2. PODPREDSEDNIKA/PODPREDSEDNICO DMSBZT GORENJSKE ZA SPLOŠNE ZADEVE ZA MANDATNO OBDOBJE 4 LET (2025–2029) in

3. PODPREDSEDNIKA/PODPREDSEDNICO DMSBZT GORENJSKE ZA IZOBRAŽEVANJE ZA MANDATNO OBDOBJE 4 LET (2025–2029).

Za funkcijo podpredsednika/podpredsednice društva za splošne zadeve in podpredsednika/podpredsednice društva za izobraževanje lahko kandidira vsak/vsaka redni/redna član/članica društva, ki je član/članica najmanj pet let ter aktivno deluje v društvu vsaj tri leta.

Kandidat/kandidatka za podpredsednika/podpredsednico društva za splošne zadeve in podpredsednika/podpredsednico za izobraževanje morata predložiti življenjepis s poudarkom na dosedanjih društvenih in strokovnih aktivnostih. Življenjepis posredujete na Europass obrazcu na največ petih straneh A4 formata z osebni kontaktnimi podatki.

Vlogo naj kandidat/kandidatka naslovi na Kandidacijsko komisijo društva v zaprti ovojnici s pripisom: »Kandidatura za podpredsednico/podpredsednika – Ne odpiraj!«, do 27. februarja 2025 na naslov društva: DMSBZT Gorenjske, Bleiweisova 20, 4000 Kranj.

Rok za oddajo kandidatur je 27. 2. 2025. Kandidaturo pošljite priporočeno po pošti na zgoraj navedeni naslov. Kandidatura, poslana priporočeno po pošti, se za dan, ko je društvo prejelo kandidaturu, šteje dan priporočene oddaje na pošti. Kandidatura, ki jo je kandidat/kandidatka oddal/oddala priporočeno na pošti do izteka razpisnega roka, je pravočasna.

Volilni občni zbor bo potekal 25. marca 2025 po končanem strokovnem srečanju v hotelu Astoria na Bledu.

Simona Tomažević,
predsednica kandidacijske komisije

Alenka Bijol,
predsednica DMSBZT Gorenjske

Prednovoletno srečanje

JANA ZUPAN

V začetku decembra so upokojeni člani Društva MSBZT Gorenjske po pošti prejeli vabilo na že tradicionalno prednovoletno srečanje. Poleg prijetnega druženja, ob dobri hrani in pijači v Gostilni Marinšek v Naklem, nam je srečanje ponudilo tudi priložnost, da smo se z obujanjem spominov sprehodili skozi mandatno obdobje, ki se bo po dvanajstih letih zaključilo na volilnem občnem zboru 25. marca 2025, ko se bo zaključil tudi moj dvanajstletni mandat predsednice sekcije upokojenih članov regijskega strokovnega društva.

Na volilnem občnem zboru bo izvoljeno tudi novo predsedstvo društva: predsednica/predsednik društva, podpredsednica/podpredsednik za splošne zadeve in podpredsednica/podpredsednik za izobraževanje ter novi člani izvršnega odbora, komisij in sekcij društva, katerih predhodniki so delovali v njih že dva mandata (osem let).

Poleg prednovoletnih srečanj sem bila kot predsednica sekcije zadolžena tudi za organizacijo in izvedbo enodnevnega izleta za člane, in sicer:

2013, IZLET V IDRILJO:

- obisk PB Idrija,
- ogled Antonovega rova v rudniku živega srebra,
- ogled galerije čipk na mestnem trgu,
- ogled mestnega središča z lokalno vodnico,
- ogled divjega jezera – 1. slov. muzeja v naravi.

2014, IZLET NA KOROŠKO:

- obisk Centra za limfologijo na avstrijskem Koroškem v Volšperku (Wolfsberg),

- splavarjenje po reki Dravi,
- obisk turistične kmetije – ogled damjakov in muflonov s turističnim vlakcem.

2015, IZLET NA KRAS:

- obisk Bolnišnice Sežana, z ogledom kraške jame za klimatsko zdravljenje,
- ogled Botaničnega vrta v Sežani,
- obisk Kosovelove domačije v Tomaju,
- ogled Štanjela in Ferrarijevega vrta.

2016, OBISK PETROVEGA BRDA, PEVME PRI GORICI IN PRVAČINE

- obisk doma upokojencev v Podbrdu,
- položitev cvetja na grobu Angele Boškin v Pevmi,
- obisk muzeja kulturne dediščine Aleksandrini v Prvačini.

2017, IZLET V DEŽELO 10. BRATA:

- obisk Centra za zdravljenje boleznih otrok – bolnišnice za rehabilitacijo kronično bolnih otrok,
- ogled Kraške jame z jezerom,
- ogled Jurčičeve domačije s Krjavljevo kočjo,
- ogled starega gospodinjskega, kmečkega in rokodelskega orodja na Bojanjem vrhu.

2018, IZLET V ČADRG NAD TOLMINOM:

- obisk terapevtske komune Don Pierina – »Skupnost srečanje«,
- ogled vasi z lokalnim vodnikom,
- ogled vaške sirarne.

2019, IZLET V REZILJO:

- med potjo obisk Doma Viharnik v Kranjski Gori,
- obisk kulturnega doma na Ravanci – predstavitev življenja v Reziji nekoč in danes,
- ogled župnijske cerkve,
- ogled Muzeja brusačev in Muzeja rezijanskih ljudi.

2020, PREPOVED DRUŽENJA ZARADI COVIDA-19

2021, PIKNIK S »ŠKAFCEM POZITIVNIH MISLI« V RIBNEM – 30. OBLETNICA DELOVANJA SEKCIJE

- 16. 4. 1991 je bil v PB Begunje ustanovljen Aktiv upokojenih medicinskih sester,
- v letu 2016 pa smo obeležili 25-letnico našega delovanja s čajanko: »Tako se spominjam svojih začetkov«.

2022, IZLET V CELJE:

- obisk doma Sv. Jožefa na Jožefovem hribu, kjer poteka tudi dejavnost varstva starejših po metodi Montessori,
- počitek ob Šmartinskem jezeru,
- obisk Žičke kartuzije – prikaz domače obrti in zeliščne lekarne.

2023, OBISK DOLENJSKE REGIJE:

- ogled Trubarjeve domačije na Rašici,
- voden ogled bunkerja Škrilj,
- voden ogled Kočevske Reke.

2024, IZLET V ŠALEŠKO DOLINO:

- pogled na Velenjsko jezero z razgledne ploščadi Vista,
- voden ogled mestnega središča v Velenju,
- ogled Muzeja Velenje na Velenjskem gradu.

Od 2013 do 2024 je za nami kar nekaj prevoženih kilometrov z avtobusi, v različne regije Slovenije, tudi s kakšnim prečkanjem geografske meje. Izleti nam dajejo priložnost za spoznavanje krajev, njihovih naravnih lepote, zgodovine, kulture in tradicije.

Na prednovoletnem srečanju so nove članice naše sekcije prejele zahvalo Društva MSBZT Gorenjske za opravljeno delo na področju zdravstvene nege.

Seveda nismo pozabili na novoletno voščilo, s katerim smo si zaželele vesele božične praznike in zdravo novo leto, ki naj nam prinese veliko »notranjega miru« in pozitivnega pogleda na svet okoli nas.

Društvu MSBZT Gorenjske, katerega pomembni del smo, se zahvaljujemo za kritje stroškov prednovoletnega srečanja, naša množična udeležba kaže na veliko pripadnost regijskemu strokovnemu društvu.

Razvoj zdravstvene nege skozi čas

JANA ZUPAN

Sem upokojena medicinska sestra. Pred dobrimi 14 leti sem zaključila svojo poklicno pot po 38 letih dela v Psihiatrični bolnišnici Begunje. S pogledom nazaj lahko rečem, da sem se v tem obdobju srečevala s številnimi organizacijskimi spremembami v zdravstvu. Spreminjali so se tudi izobraževalni programi in strokovni nazivi na področju zdravstvene nege in oskrbe bolnika.

Menjala so se strokovna mnenja o potrebi pripravnosti in njegove časovne dolžine ter načina opravljanja strokovnega izpita. S spremembami poklicnih kompetenc se je spreminjala tudi vloga medicinske sestre: od osnovne nege bolnika do zdravstvene nege in oskrbe bolnika, od vloge medicinske sestre – pomočnice zdravniku in rutinsko opravljenih nalog, do sodelovanja medicinskih sester v zdravstvenem timu in do procesa zdravstvene nege, ki je v središče pozornosti postavil pacienta kot enakovrednega partnerja. Po letu 1968, ko so diplomirale prve medicinske sestre, so zdravstvene ustanove namesto bolničark začele sprejemati v službo srednje medicinske sestre. Sčasoma so posamezna dela in naloge od srednjih medicinskih sester začele prevzemati višje medicinske sestre,

vodilna delovna mesta v zdravstveni negi pa so od višjih medicinskih sester prehajala v roke diplomiranih medicinskih sester. Zaradi potreb po uvajanju znanstveno raziskovalnega dela na področju lastne profesije je bil uveden tudi magistrski študij. Pravzaprav je odmerjen čas prekratek, da bi lahko obudila spomine na vse doživete spremembe razvoja na tem poklicnem področju.

Bilo pa bi mi žal, če z vami danes ne bi delila spominov, ki so mi jih zaupale starejše kolegice, ki so začemale svojo poklicno pot v obdobju po drugi svetovni vojni. Gradile so jo z manj pridobljenega znanja glede na čas izobraževanja v takratni bolničarski šoli. Vendar pa z velikim čutom za sočloveka – bolnika. Ta občutek me je ves čas spremljal tudi v

času, ki so mi ga poklonile za pogovor ob pripravi na čajanko »Tako se spominjam svojih začetkov«. Svojo poklicno pot so začele v času novega političnega sistema, ko so morale vse sestre-redovnice, članice samostanskega reda, ki so v velikem številu negovale bolnike po bolnišnicah, oditi čez noč, če niso želele izstopiti iz svojega verskega reda. Za lažje razumevanje takratnih razmer naj navedem nekaj spominov starejših poklicnih kolegic.

Danes naša najstarejša članica Marija Vevar, stara 98 let, se je zaradi pomanjkanja negovalnega kadra kot bolniška strežnica leta 1947 vpisala v enoletno bolničarsko šolo na Golniku. Zaradi nenadnega odhoda redovnic je bila po šestih mesecih šolanja in enem tednu prakse že razporejena na oddelek, kjer so se zdravili težki bolniki. Takrat niso uporabljali obvezilnega materiala za enkratno uporabo. V pralnici so uporabljene povoje in gazo oprali, na oddelku jih je bilo treba raztegniti, povoje zviti, iz gaze pa so – preden so jih dali v sterilizacijo – naredile zložence in tampone. Steklene brizgalko in igle so prekuhali kar na oddelku v emajlirani posodi. Delali so preko delovnega časa, veliko let tudi brez plačnega nadurnega dela. Imeli so tudi deljeni delovni čas, ko so bile med 12. in 16. uro proste, potem pa je bilo treba nazaj v službo. Delo je bilo tudi fizično zahtevno. Ker ni bilo vozičkov, so paciente prenašali na lesenih stolih.

Đina Zupan je obudila spomin na delo v hematološkem laboratoriju ZD Kranj, ko je vzorec krvi za sedimentacijo pipetirala kar z usti. In ob premočnem vsrkavanju krvi v pipeto ji je kri večkrat pritekla v usta. Pred mikroskopskim pregledom urina pa so morale urin najprej prekuhati in nato filtrirati.

Ob obujanju spominov na bolničarsko šolo se je Dora Janc spomnila tudi besed direktorja bolničarske šole iz Ljubljane dr. Miklavčiča, ki je dejal, da so gojenke pobrali z njiv – a imajo zelo lep odnos do bolnikov. Delala je v Psihiatrični bolnišnici Begunje, kjer so morali poskrbeti tudi za ogrevanje z Lutzovimi pečmi pred zaključkom nočne izmene. Po stopnicah so na lesenih pladnjih prenašali hrano bolnikom. V pletenih košarah pa umazano in čisto perilo z oddelkov v pralnico in nazaj. Na oddelku je bila v kopalnici samo mrzla voda. Kopalnica z visečimi tuši na stropu je bila v kleti. Tuširali so več bolnic hkrati. Bolničarke so pri tuširanju bolnic imele oblečene kopalke, na glavi pa plavalno kapo. Ko so po končanem tuširanju bolnice oblekle, so jih po mrzlem stopnišču odpeljale na oddelek.

Leta 1957 se je Polona Košnjek zaposlila kot otroška negovalka na Otroškem oddelku jeseniške bolnišnice. Uniforme je osebje pralo doma. Velikokrat je bila tudi krstna botra kritično bolnim otrokom, ki jih je duhovnik prišel krstit v bolnišnico. Ker je imela redkejšo krvno skupino, je bila večkrat tudi krvodajalka. V eni roki je držala otroka, iz druge roke pa je kri po transfuzijskem sistemu tekla direktno iz njene žile v žilo bolnega otroka. Zaradi slabih prometnih povezav in vremenskih razmer je včasih prišla v službo z Rečice pri Bledu kar z »laufarskimi smučmi«.

Anica Bajt je leta 1954 začela orati ledino patronažne službe v takratnem ZD Radovljica. Obiskovala je družine v gozdarskih kočah na planinah Pokljuke in Jelovice. Večino poti je prepešala ali pa prekolesarila. Pozimi si je pomagala s sanmi.

Marta Kavčič se je 1954 leta zaposlila kot med. sestra v splošni ambulanti takratnega ZD Radovljica.

V eni izmeni, v kateri sta delali dve med. sestri, so sprejeli tudi 60 do 100 bolnikov. Opravljali so tudi cepljenje na terenu. Včasih kar v gostilni ali v trgovini, če v vasi ni bilo drugega ustreznega prostora.

Na začetku druge polovice prejšnjega stoletja je delala v Posvetovalnici za matere in otroke v ZD Radovljica tudi višja med. sestra Marija Čop. To je bil čas, ko ženske še niso mogle odločati o rojstvu otroka in na razpolago ni bilo kontracepcijskih sredstev. Za ugotavljanje nosečnosti pa so uporabljali biološki nosečniški test z žabjimi samci, ki so jih v posvetovalnici gojili v velikih kozarcih z vodo.

Ko je bila leta 1962 na Jesenicah ustanovljena Srednja zdravstvena šola, se prvega šolskega leta spominjala Jožica Repe Brelih. Pouk se je odvijal v sobi, v kletnem prostoru, s tablo 1 X 1,5 m. V učilnici ni bilo miz, ampak samo leseni stoli s poličko za pisanje. Na steni pa majhno kletno okno.

Ko se je čez eno leto šola preselila v prostore Splošne bolnišnice na Jesenicah, je prva ravnateljica Mira Jazbinšek morala vložiti veliko truda, da je za štiri letnike Srednje zdravstvene šole urnik pouka tekel nemoteno v dveh razredih. Ko je en razred imel prakso, je drugi razred imel pouk in obratno. To je bil čas, ko so gojenke in gojenci imeli na urniku vsak dan prakso in pouk.

Naj prispevek zaključim z besedami Mirjam Belič, prve predsednice Društva MSBZT Gorenjske, takrat imenovanega Društvo medicinskih sester Kranj: »Ko danes gledam in razmišljam, kaj nas je poganjalo, vem, da so bili to dobri medosebni odnosi, medosebno spoštovanje, zaupanje, prijateljstvo in iskrenost. Nihče ni poznal besede »ne morem«. Vodilo nas je načelo »Prižgimo luč, ne preganjajmo teme.«

Ustvarjalna delavnica Zgodbe iz gline

ALMA KOŠEČ

Decembra smo v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske organizirali posebno ustvarjalno delavnico z naslovom Zgodbe iz gline. Delavnica je bila namenjena vsem, ki želijo preizkusiti svoje ročne spretnosti in ustvarjalnost pri oblikovanju gline.

Vsak udeleženec je imel priložnost ustvariti set za zajtrk, ki je vključeval skodelico in večji krožnik ali skledo. V prijetnem ustvarjalnem vzdušju, ki je trajalo približno tri ure, so udeleženci pod vodstvom mentorice oblikovali svojo glineno posodo, jo pobarvali ter okrasili z različnimi tehnikami. Končni izdelki niso le funkcionalni, temveč odražajo osebno noto in unikatnost vsakega posameznika. Delavnica je potekala v sproščnem okolju, kjer so se prepletale ustvarjalnost, smeh in druženje. Skupaj smo dokazali, da ima vsak od nas svojo zgodbo, ki jo lahko prenese na čudovite keramične izdelke. Veselimo se novih srečanj in priložnosti za ustvarjanje v prihodnje!

Utrinki z druženja (Fotografije: arhiv društva)

Strokovno društvo
medicinskih sester,
babic in zdravstvenih
tehnikov Koroške

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ ZA LETO 2023 IN 2024

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške (v nadaljevanju SDMSBZT Koroške) v skladu s Pravilnikom o priznanjih društva in sklepom seje upravnega odbora z dne 28. 11. 2024 objavlja razpis za podelitev priznanj »srebrni znak« in »bronasti znak« posameznici oz. posamezniku ali skupini na področju zdravstvene in babiške nege za leto 2023 in leto 2024.

Društvo razpisuje pet »srebrnih znakov« in pet »bronastih znakov« za dolgoletne vidne prispevke na področju društvenega in strokovnega delovanja v zdravstveni in babiški negi koroške regije. Kandidate za priznanja lahko predlagajo posamezni člani društva, organi in delovna telesa (komisije in odbori) društva v skladu z razpisanimi kriteriji.

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka:

- večletno uspešno opravljanje poklicnega dela na področju zdravstvene in babiške nege ter oskrbe,
- dolgoletno neprekinjeno aktivno delovanje v društvu in v Zbornici – Zvezi (najmanj 10 let),
- prispevek k večji prepoznavnosti dejavnosti zdravstvene in babiške nege in oskrbe,
- prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in izvajalci,
- znanstveno in raziskovalno delo.

Kriteriji za podelitev bronastega znaka so:

- večletno uspešno opravljanje poklicnega dela na področju zdravstvene in babiške nege in oskrbe,
- večletno aktivno članstvo v društvu (neprekinjeno najmanj 10 let),
- sodelovanje pri aktivnem vključevanju pacientov in njihovih bližnjih v proces zdravstvene oz. babiške nege ter oskrbe,
- uspešen prenos strokovnega znanja in izkušenj na mlajše kolegice/kolege,
- prispevek h krepitvi in ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov,
- aktivno vključevanje v uvajanje sodobnih strokovnih smernic in izboljšav v vsakdanjo prakso zdravstvene nege in oskrbe,
- zgleden odnos do dela in delovnih sredstev.

Pisni predlog za priznanje mora vsebovati kratek življenjepis predlaganega kandidata, podrobno utemeljitev predloga ter lastnoročni podpis predlagatelja, ki naj priloži tudi svoj elektronski naslov oz. kontaktno telefonsko številko.

Komisija za priznanja pri SDMSBZT Koroške bo obravnavala vse predloge za podelitev priznanja, ki bodo prispeli po pošti na naslov:

Splošna bolnišnica Slovenj Gradec

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške,

Komisija za priznanja,

Gospodsvetska 1, 2380 Slovenj Gradec,

s pripisom Janja Pungartnik »NE ODPIRAJ – PRIZNANJA ZA LETI 2023 IN 2024«

Komisija bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in na sedež SDMSBZT Koroške prispeli do 3. 3. 2025. Vloge, ki bodo prispeli po razpisnem datumu, ne bodo upoštevane.

Razpis in podrobnejši opis kriterijev v Pravilniku o priznanjih Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške sta v celoti objavljena na spletni strani društva www.dmsbzt-sg.si

Komisija za priznanja pri SDMSBZT Koroške

Ogled razstave – Maksim Gaspari

PETRA KERSNIČ, LJUBICA ŠAVNIK

Megleno decembrsko jutro nam ni vzelo poguma in veselja, da smo se članice Sekcije upokojenih medicinskih sester DMSBZT Ljubljana zbrale pred Slovenskim etnografskim muzejem z namenom, da si ogledamo razstavo Maksima Gasparija (1883–1980). Idejo je realizirala predsednica Sekcije upokojenih medicinskih sester pri DMSBZT Ljubljana Olga Marija Koblar.

Veliko razstavo pod naslovom »USTVARJENE PODOBE NARODA« so odprli 24. 10. 2024 in bo na ogled do 30. 10. 2025.

Po prijaznem sprejemu kustosinje muzeja smo se podale v 1. nadstropje in si pod strokovnim vodstvom ogledale vse razstavljeno.

Na ogled je 120 slik iz zasebnih in javnih zbirk, veliko risb, razglednic in drugih predmetov. Maksim Gaspari je poznan po zbiranju vsega, kar nosi motiviko slovenskih šeg in ljudskih navad. V naš svet je preselil in prinesel podobo dedka Mraza – tistega s sivo kučmo in dolgo brado. Rad je imel in upodabljal čebele in številne druge dogodke, na katere so bili ljudje navezani. Njegovim motivom in njihovem prikazovanju so številni umetniki pripisovali velik vzgojno-izobraževalni vpliv. Skozi celotno razstavo slik in predmetov se prepleta njegov ustvarjalni duh načina življenja naroda. Maksim Gaspari je bil okoli 20 let zaposlen v tem muzeju kot risar in restavrator in prav stik z umetninami ga je bogatil ter mu omogočal, da nam je zapustil tako dragoceno dediščino.

Maksima Gasparija so imenovali tudi poet kmečkega izročila in mu tudi rekli kronist za preteklo življenje. Najbrž ni nikogar med nami, ki ne bi prepoznal in imel kakšno njegovo razglednico. Društvo Vesna jih je na Dunaju 1904 izdalo 36.000, saj je to takrat postal način komuniciranja. Izmed mnogih je znana njegova zbirka Slovensko dekle. Pogosto je na slikah upodabljal tudi mitološka bitja oziroma like – Lepa Vida, Mlada Breda, Kralj Matjaž pa Blejsko jezero in nagelj. S posebnim navdihom pa upodabljal tudi Slovensko Marijo in jo poimenoval Slovenska zavetnica.

Po dveh urah zbiranja vtisov in lepot vsega, kar smo videle, nam je ostalo še malo časa za kavico. Izmenjale smo si kratko voščilo ob zaključku leta 2024 in pozdrav novemu letu 2025.

O KRONIČNI LEDVIČNI BOLEZNI – O tveganju za nastanek ledvične bolezni, simptomih in metodah zdravljenja

MIMI FILIPIČ

Upokojene medicinske sestre smo se odzvale povabilu predsednice upokojenih medicinskih sester gospe Marije Olge Koblar. V prijetni društveni predavalnici smo se udobno namestile. Že sam pogled na predavalnico pove, kako dobro deluje društvo. Na desni strani prostora so razstavljene številne pohvale, priznanja in časovni pomniki izjemnih dejanj skupnosti in tudi posameznikov. Na levi strani pa steno krasijo lepa likovna dela društvenih likovnih umetnic.

Gospa Milica Podobnik, višja medicinska sestra iz nefrološke klinike, nam je posredovala bogate izkušnje in strokovno znanje iz nefrologije. V Sloveniji je zelo veliko obolelih ledvičnih bolnikov. Žal pa obolevnost še narašča. Bolezen nastane neboleče z zmanjševanjem delovanja nefronov, ki moteno in nepopolno filtrirajo kri. Neprimerna prehrana, debelost, kajenje, uživanje alkohola, zvišan krvni tlak, srčno-žilne bolezni, druge spremljajoče kronične bolezni – najpogosteje sladkorna bolezen, genske obremenitve in avtoimuna obolenja so najpogostejši vzrok za nastanek ledvičnega obolenja. Ker bolezen v prvi fazi poteka neboleče, jo redko dovolj zgodaj prepoznamo. Opažamo pa lahko peneč urin temne barve. Z laboratorijsko preiskavo dokažemo prisotnost beljakovin in eritrocitov. Povečan je krvni tlak, v napredovanju bolezni pa nastajajo tudi

otekline – edemi. Z urejeno prehrano, pravilnim življenjskim slogom in uživanjem ustreznih zdravil lahko bolezen upočasnimo ali pa celo povsem preprečimo komplikacije bolezni in odpoved ledvic. V dietni prehrani je največji poudarek na omejitvi uživanja slane hrane, torej zmanjševanje vnosa kalija, natrija in fosforja in omejitvi vnosa beljakovin in maščob. Ob tem pa je treba jemati zdravila za zdravljenje drugih znakov bolezni. Če pa bolezen kljub tem ukrepom napreduje in ledvice ne opravljajo svoje funkcije – filtracijo krvi, v krvi zastajajo voda in druge odpadne snovi, nastopi uremija. V krvi določimo količino kreatinina in ob povišanih vrednostih spoznamo, da ledvice odpovedujejo in moramo nujno začeti nadomestno zdravljenje, kot je dializa ali presaditev organa. Obvezno je treba zdraviti krvni tlak, jemati ustrezna zdravila za zmanjševanje izločanja beljakovin, urediti vrednosti maščob in sladkorja v krvi. Zelo pomemben in učinkovit ukrep pri kronični ledvični bolezni je tudi telesna aktivnost. Bolniki morajo dosledno upoštevati navodila zdravnika in drugih zdravstvenih delavcev. Poslušalke predavanja smo dobile zelo razumljiv vpogled o nastanku, poteku in zdravljenju kronične ledvične bolezni.

Gospa Olivera Šterk, diplomirana medicinska sestra, pa je strokovnjakinja v dializnem centru. Ko kronično ledvično obolenje tako močno napreduje, da je organ nesposoben opravljati funkcijo filtracije krvi, lahko delovanje ledvic nadomestimo s hemodializo, peritonealno dializo ali presaditvijo organa. Te metode zdravljenja so nujne, ko se delovanje ledvic zmanjša na 10 do 15 %, in so nujne za preživetje bolnika. Dializa odstrani odvečno vodo iz telesa, stranske presnovne produkte, kemične snovi in uredi krvni tlak. Hemodializa je filtracija krvi s pomočjo umetne ledvice zunaj telesa s filtriranjem preko polprepustne membrane. Pri peritonealni dializi pa se kri očisti preko naravne membrane peritoneja v trebušni votlini. Polprepustna membrana deluje kot sito. Prepušča majhne delce, večje pa

zadrži. Pri hemodializi kri iz telesa teče preko dializatorja, kjer se očisti in nato vrne v krvni obtok bolnika. Za izvedbo postopka so potrebni krvna črpalka, monitor, raztopine, kleme, senzori in nastavki. Tudi te polprepustne membrane izločijo odvečno vodo in stranske produkte iz krvi v dializno raztopino. Preko žilnega pristopa se s fistulo povežeta vena in arterija, ki deluje približno šest (6) tednov. Bolnik je poučen, kako mora varovati fistulo na roki, še zlasti, da ne pride do zapletov: zapora fistule, tromboza ali infekcija. Zdravljenje s hemodializo se izvaja 2- do 4-krat na teden in traja 3,5 ure. Bolnik s hemodializo lahko živi normalno doma. V službi, na počitnicah pa je nujno veliko prilagajanja. Medicinska sestra mora imeti za izvedbo postopka hemodialize veliko znanja in empatije, saj je možno, da ima bolnik med hemodializo tudi težave: od slabosti, bruhanja, glavobola, krčev ... Seveda imajo hemodializni bolniki v dializnih centrih tudi prednosti. So pod stalnim nadzorom strokovnega osebja, družijo se z drugimi bolniki, so varni in zanesljivo jih razbremenijo odvečne tekočine in strupov.

Oboleli, ki težje prenašajo hemodializo in težko dostopajo do dializnih centrov, se zdravijo v domačem okolju s peritonealno dializo. Z operativnim posegom pacientu vstavijo peritonealni kateter. Bolnik se nauči, kako ravnati s pripomočki, dializno tekočino in celotnim postopkom. Je samostojen, neodvisen, ni deležen zbadanja in si sam prilagaja čas za izvedbo postopka. Tretji način zdravljenja kronično ledvično bolnega je transplantacija. Presaditev organa od umrlega darovalca, bližnjega sorodnika in tudi drugega darovalca. Tak bolnik pa potrebuje veliko priprave – učenja pred posegom in po presaditvi, saj bo postopek le tako uspešen in v zadovoljstvo bolnika, strokovnih delavcev in oseb, ki ga obkrožajo.

Izredno, izredno lepa predavanja smo zaključile še s številnimi vprašanji. Zagotovo smo se razšle bogatejše s kakovostno nadgradnjo znanja.

Prednovoletno srečanje in podelitev srebrnih znakov Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto

MARTA BLAŽIČ

Vsako leto medicinske sestre in babice ob zaključku leta namenimo nekaj svojega dragocenega časa praznovanju, ki ga organizira Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto na Prepihu.

Medicinske sestre in babice so osebe, ki zmorejo več življenjskih kombinacij, ki se prepletajo skozi poklicno pot. Srečujemo se z začetkom življenja in spremljamo potovanje bolnih, zdravih tako otrok kot odraslih vse do smrti. V uvodnem delu srečanja smo bili deležni nagovora mag. Jožice Rešetič, predsednice DMSBZT NM, predstavnice Zbornice – Zveze Irene Potočar, pomočnice direktorice za ZN v Splošni bolnišnici Novo mesto Nataše Piletič in pomočnice direktorice za pravne zadeve Katarične Drenik, prav tako iz bolnišnice. Glasbeni vložki so popestrili uvodni del srečanja.

Vsaka medicinska sestra, babica ima svoje potovanje in svojo zgodbo, ki je ne nosi v domače okolje in svoj profesionalni odnos vzdržuje na visoki ravni. Nekatere vložijo vso svojo energijo in tako prispevajo k profesionalizaciji poklica in osebni zadovoljstvu, le-te pa prepoznajo sodelavci v svojem delovnem okolju in jih predlagajo za dobitnike srebrnega znaka, ki ga društvo podeli ob zaključku leta.

V letu 2024 so bile dobitnice srebrnega znaka:

Blažena Berus, rojena 5. 12. 1965 v Novem mestu. Po končani srednji in višji šoli je nadaljevala študij na Fakulteti za organizacijske vede. Njena prva zaposlitev je bila v Splošni bolnišnici Novo mesto. 1995 je sprejela nov poklicni izziv in se kot učiteljica zdravstvene nege zaposlila na Srednji zdravstveni in kemijski šoli v Novem mestu, leto kasneje opravila pedagoško-andragoško izobraževanje, 1997 pa še strokovni izpit za strokovne delavce na področju vzgoje in izobraževanja.

V šoli je dosledna, vestna in vedno aktivna z željo po napredovanju stroke zdravstvene nege. Redno sodeluje v različnih projektih in aktivnostih na šoli in zunaj nje, tudi v organizacijskem odboru Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju kot blagajničarka, saj je v tem času veliko dogodkov potekalo na Srednji zdravstveni in kemijski šoli Novo mesto.

Na svojem strokovnem področju je zelo delovna in je leta 2000 pridobila naziv mentor. Ob 50. obletnici Srednje zdravstvene in kemijske šole Novo mesto je sodelovala pri organizaciji javne prireditve in oblikovala razstavo za javnost. Več mandatov je bila vodja strokovnega aktivna medicinskih sester na šoli. Bila je mentorica dijakom na državnem tekmovanju iz strokovnega predmeta zdravstvena nega, kjer so dijaki pridobili zlato, srebrno ali bronasto priznanje. Kar nekajkrat je bila tudi mentorica zaposlenim pripravnikom v aktivu zdravstvene nege. Aktivno je delovala tudi na področju priprave učnih pripomočkov. V okviru Evropskega socialnega sklada je aktivno sodelovala pri pripravi učnega pripomočka za ergonomijo Tehnike premikanja bolnika oz. varovanca. Leta 2006 je predstavila učni pripomoček Ergonomija sodelavcem v okviru projekta partnerskih šol na Ministrstvu za šolstvo in šport. Aktivno je sodelovala tudi na seminarju z naslovom Učne delavnice o ergonomiji, ki smo jih na Srednji zdravstveni in kemijski šoli pripravili v sodelovanju s Sekcijo medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju. Z vsem aktivnim delom si je 2006 pridobila naziv svetovalka.

Sodeluje na različnih projektih, ki so povezani z izobraževanjem. Na področju zdravstvene nege je z aktivno udeležbo sodelovala na strokovnih srečanjih in kongresu zdravstvene in babiške nege. Leta 2019 je napredovala v naziv svetnica.

Martina Golob, rojena 9. 11. 1977 v Novem mestu. Po končani srednji šoli se je zaposlila v Splošni bolnišnici Novo mesto na kardiološkem odseku. Nadaljevala je študij na Visoki šoli za zdravstvo in kasneje opravila še magistrski študij ter 20. 2. 2018 pridobila naziv magistra vzgoje in managementa v zdravstvu.

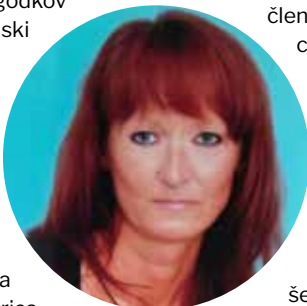
Zadnjih devet let je zaposlena v urgentnem centru, kjer delo poteka neposredno ob življenjsko ogroženih pacientih in je fizično in psihično naporno. Ima čut do pacientov, njihovih svojcev in sodelavcev, zato je tudi namestnica glavne medicinske sestre.

Martina je pridobila tudi specialna znanja iz manchestrskega triažnega sistema in si pridobila naziv TMS (triažna medicinska sestra). Ves čas

je motivirana za delo in pridobivanje novih znanj in veščin. V vseh teh letih je Martina osvojila številna znanja z različnih področij zdravstvene nege. Aktivno je sodelovala na 6. Dnevh Marije Tomšič na temo Pacientovo soglasje. Pasivno se udeležuje internih izobraževanj, predavanj tudi v okviru DMSBZN Novo mesto, kongresov in simpozijev. Uspešno je opravila izobraževanja iz ATLS in množičnih nesreč.

Je mentorica dijakom, študentom in pripravnikom ter novim sodelavcem. Uspešno in z veliko odgovornosti in čutom za nove sodelavce jih uvaja v klinično okolje in jim prenaša svoje široko specialno znanje s številnih področij zdravstvene nege. Že v času mentorstva svoje varovance spodbuja k članstvu v DMSBZT NM.

Ob tem pa Martino krasijo še poštenje, delavnost, skromnost, potrpežljivost, natančnost, zanesljivost. Krasijo jo tudi visoka etična in moralna načela. Njen način komunikacije je na visoki strokovni in empatični ravni. Martina je nepogrešljiv član tima urgentnega centra – medicinska sestra s srcem.

Mojca Kavšek je 1985 končala srednjo zdravstveno šolo v Novem mestu. Svojo poklicno pot je začela z delom kot študentka v Zdravilišču Dolenjske Toplice in v vrtcu enota Drska. Pri delu z otroki je zelo uživala. V njej pa je še vedno gorela želja po delu medicinske sestre, zato se je odločila, da opravi pripravništvo za poklic medicinske sestre.

Prilagodila se je uspešno opravila v Zdravstvenem domu Novo mesto. Po opravljenem pripravništvu se je zaposlila na očesnem oddelku v ambulanti dejavnosti.

Na začetku svojega dela ji je bila stroka tuja, vendar je kaj hitro ugotovila, da tudi to delo zahteva veliko natančnosti, vestnosti, odgovornosti in znanja. Ker je Mojca perfekcionista, je delo sprejela kot izziv. Hitro je osvojila vsa potrebna znanja s področja oftalmološke zdravstvene nege, ki so osnova za nadaljnjo obravnavo pri okulistu.

Skozi celotno delovno dobo je z velikim zanimanjem sledila spremembam na področju oftalmologije, svoje znanje je črpala tudi od zdravnikov in ga s tem tudi poglobljala. V tovarni zdravil Krka je pripravila predavanje o kontaktnih lečah in ga predstavila na srečanju zaposlenih.

Mojca je članica Zbornice – Zveze in DMSNZN Novo mesto od 15. 4. 1998, od leta 2007 pa je vpisana v register izvajalcev v zdravstveni in babiški negi – zdravstvena nega.

V okviru DMSBZT Novo mesto je oddelek leta 2007 pripravil izobraževanje o očesni zdravstveni negi, kjer je Mojca vodila delavnico dajanje kapljic in mazil v oko. Zanimajo jo tudi druga področja, zato se udeležuje strokovnih izobraževanj v okviru DMSBZT Novo mesto in Dnevh Marije Tomšič, ki jih v sodelovanju s SB Novo mesto in FZV Novo mesto organizira DMSBZT Novo mesto. Svoje znanje in veščine pridobiva tudi na izobraževanjih, ki jih organizira Sekcija MS in ZT v oftalmologiji.

Na oddelku je sodelovala pri pripravi negovalnih standardov v očesni zdravstveni negi. Svoje bogato znanje in izkušnje z veseljem prenaša na dijakke, študente in novozaposlene. Sama je izrazila željo po izobraževanju za mentorje in se ga lani udeležila na Šolskem centru Novo mesto ter si pridobila naziv mentor za dijakke, PUD, pripravnike in študente. Strokovnost in profesionalnost sta njeni vrlini,

zato empatično pristopi k individualni ambulantni obravnavi pacienta. Ima prijazen in strpen odnos do najmlajših in jih tako pripravi, da med pregledom sodelujejo, čeprav ta za marsikaterega otroka ni prijeten. Poseben odnos ima tudi do starostnikov, ki so pri oftalmoloških obravnavah pogosto prestrašeni in zbegani, zato potrebujejo predvsem prijazno besedo in topel stisk roke, Mojca ima oboje. Vsak dan pri svojem delu deluje zdravstvenovzgojno do pacientov in njihovih svojcev in s tem posledično pripomore k hitrejšemu in uspešnemu nadaljnjemu zdravljenju vsakega posameznika.

V prostem času Mojca zelo veliko bere, kar jo sprošča in navdihuje za nabiranje nove energije. Zelo rada ima morje in rada bere, zato si letni dopust privoščiti v spremstvu knjig.

Veliko gradi na sebi in s pozitivno energijo prispeva k dobrim medsebojnim odnosom v kolektivu.

Danica Milkovič, dipl. m. s., je končala srednjo zdravstveno šolo v Novem mestu in se zaposlila v Zdravstvenem domu Črnomelj v splošni ambulanti. Kasneje je delala pri patronažni medicinski sestri s koncesijo. Želja po novem znanju jo je vodila naprej in je diplomirala na Visoki šoli za zdravstvo v Novem mestu, poklicna pot pa jo je spet pripeljala v Zdravstveni dom Črnomelj, tokrat v pediatrični dispanzer. 2016 je prevzela mesto glavne medicinske sestre v ZD Črnomelj.

Izjava interna izobraževanja za zaposlene s področja ZN. Skrbi, da se zaposleni redno udeležujejo izobraževanj DMSBZT NM. Tudi sama se kot dolgoletna članica aktivno udeležuje izobraževanj, na katerih tudi predava.

Njeno vodenje v času epidemije covid-19 je bilo vestno, skrbno in predano. Že pred začetkom epidemije sta s takratno direktorico izvedli izobraževanje za zaposlene v primeru izbruha epidemije. Čez noč je bilo treba prevzeti zdravstveno varstvo za celotno Belo krajino. Danica je bila vedno na razpolago. Ob vsem tem pa je bila tudi prisiljena svoj kader prerazporejati v druge ustanove. Ves čas je dobro sodelovala s civilno zaščito, občino, gasilci in lokalno skupnostjo, v času epidemije pa se je ta vez le še okrepila.

Vseskozi se zavzema za napredek zdravstvene nege in je pripravljena stopiti tudi korak naprej in tvegati. Zavzemala se je za uvedbo cepilnega centra in v njem zaposleno diplomirano medicinsko sestro, zato se je med prebivalstvom Bele krajine povečala ozaveščenost in posledično precepljenost.

Oktober je sodelovala pri predstavitvi cepilnega centra na Strokovnem posvetu izvajalcev cepljenja, ki je potekalo v organizaciji NIJZ, kjer je bil naš cepilni center izpostavljen kot primer dobre prakse.

Zavzema se za zdrave medosebne odnose med zaposlenimi ter svoje poslanstvo opravlja srčno, empatično in predano. V ospredje postavlja enakost in pravičnost ter zaposlene skuša razumeti in spodbujati pri doseganju zastavljenih ciljev.

Andreja Zupančič je po končani srednji zdravstveni šoli leta 1999 kot volonter opravila pripravništvo v ZD Krško. Prva zaposlitev je bila v DUO Impoljca, od leta 2002 pa v DSO Krško.

Z željo po novem znanju se je leta 2019 vpisala na Fakulteto za zdravstvene vede Novo mesto, kjer je uspešno zaključila študij ob delu. Danes je vodja tima v GS Deteljica in Sončnica, od začetka leta 2024 pa je tudi namestnica vodje ZNO.

Na vse novosti in spremembe, ki jih je v današnjem času veliko, se hitro prilagodi in vse sprejme kot izziv. Vsako delo opravi strokovno, odgovorno in natančno. Veliko ji pomenita tudi red in disciplina. Njena visoka etična in moralna načela se kažejo v odnosu do stanovalcev, njihovih svojcev in sodelavcev. Z vsemi dela strokovno in profesionalno, komunikacija in odnos pa sta spoštljiva in razumevaljoča.

Diplomirana sestra Andreja Zupančič je suverena oseba s polno integriteto. Pri svojem delu je zelo prizadevna, skoraj vedno nasmejana kljub vsakodnevnim stresnim situacijam, ki jih ne jemlje negativno.

2023 je bila izbrana za skrbnico strokovnega izobraževanja. Uvajanje sodobne dolgotrajne oskrbe v dom starejših. S predavateljki se je dogovarjala o času izvedbe, ki je omogočal največje možno število vključenih zaposlenih, za sodelavce je bila navdušujoči člen in vzgled pri uvajanju novega načina dela in s tem sprememb, ki smo jih začeli uvajati. V komunikaciji s svojci pa je začela uporabljati za nas nove oblike pogovorov, ki so se izkazali za zelo dobro sprejete in koristne, saj so se z njimi odstirali marsikateri strahovi in dileme, ki so prej kot neizrečena vprašanja viseli nad zaposlenimi in svojci naših stanovalcev. V letu 2024 pa je uspešno zaključila izobraževanje in pridobila specialna znanja iz paliativne oskrbe.

Udeležuje se strokovnih srečanj in kot soavtorica aktivno sodeluje s predavanjem »Kako v DSO Krško z znanjem in veščinami varno usmerjamo stanovalce in njihove bližnje v zadnjem obdobju življenja«.

Je mentorica za poklice bolničar-negovalec-spremljevalec, zdravstveni tehnik in diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, kjer dobera spoznajo gerontološko zdravstveno nego.

Pri uvajanju novozaposlenih jih skuša opolnomočiti, jim biti za zgled ter jih z optimizmom navdušiti nad delom v zavodu. S tem vsak dan in na vsakem koraku dokazuje, da ji poklic medicinske sestre veliko pomeni. Domu starejših občanov Krško in svojim sodelavcem v njem izkazuje veliko pripadnost.

Andreji veliko pomeni tudi družina, saj iz nje črpa vso to energijo, ki jo deli s sodelavci.

Slavica Krošelj Naumov se je rodila 9. maja 1949 v Brežicah. Po končani osnovni šoli in gimnaziji v Brežicah se je vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani, kjer je leta 1971 diplomirala in se zaposlila na Zdravstveni šoli v Novem mestu, kjer je bila zaposlena trinajst let. Od leta 1984 je tri leta delala v Dispanzerju za medicino dela, prometa in športa ZD Novo mesto, od leta 1987 pa tri leta kot glavna medicinska sestra Zdravstvenega centra Dolenjske, do upokojitve 2006 pa kot pomočnica direktorice za področje zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Novo mesto.

Z uvedbo univerzitetnega programa izobraževanja v zdravstveni negi je bila leta 1995 med prvimi diplomantkami, s čimer si je pridobila naziv prof. zdravstvene vzgoje. Slavico odlikujejo lastnosti, kot so vestnost, vztrajnost, natančnost, doslednost, previdnost, poštenost, velik občutek za sodelovanje in poslušanje sprememb in izboljšav na strokovnem področju. Vedno je sledila dobri praksi na področju kakovosti in izboljševanja storitev zdravstvene nege in raziskovala nove možnosti za zagotavljanje bolj prijazne obravnave pacientov.

Svoje znanje in izkušnje, ki si jih je pridobila skozi delo, izobraževanje ter aktivno sodelovanje v organih Zbornice zdravstvene in babiške nege, je aktivno prenašala na druge zdravstvene delavce, tako znotraj bolnišnice kot tudi širše, v obliki strokovnih predavanj, predstavitev na številnih strokovnih srečanjih, kongresih ipd.

Generacije dolenjskih medicinskih sester jo poznajo kot priljubljeno mentorico in vzornico, dosledno, z veliko avtoritete, ob tem pa človeško toplino in vselej pripravljeno na konstruktivni dialog in izmenjavo mnenj.

Glavne medicinske sestre in vodje služb v bolnišnici je povezala v strokovni kolegij, ki je skrbel za strokovno in organizacijsko rast stroke, vzpostavila sodelovanje v projektih z drugimi regijskimi bolnišnicami, z izobraževalnimi institucijami, nevladnimi organizacijami in društvi.

Leta 1992 je bila pobudnica kontinuiranega internega izobraževanja v bolnišnici za področje zdravstvene nege, leta 2004 pa pobudnica organiziranja prostovoljnega dela, ki letos beleži že 20 let neprekinjenega delovanja.

Za prispevek k delovanju, razvoju in ugledu bolnišnice je leta 2002 prejela najvišje priznanje – plaketo bolnišnice za razvoj in ugled.

Od leta 1973 je aktivna članica regijskega društva MSBZT. Od leta 1988 do 1992, ko je bila predsednica društva, je postala tudi članica Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego.

Tudi ko je vodstvene naloge društva predala kolegicam, se je Slavica še naprej aktivno vključevala v delo regijskega društva in strokovnih sekcij pri Zbornici – Zvezi, aktivno sodelovala na kongresih in simpozijih in bila s svojim znanjem in izkušnjami stanovski organizaciji pri vseh projektih nepogrešljiva in zanesljiva opora. Leta 1997 je za uspešno delo in uspehe pri doseganju ciljev, uresničevanju ter uveljavljanju nalog društva prejela zlati znak Zbornice – Zveze.

Med letoma 2006 in 2008 je sodelovala v projektni skupini Visokošolskega središča Novo mesto za pripravo visokošolskega študijskega programa zdravstvene nege, leta 2007 pa tudi pri akreditaciji programa.

Pred 20 leti je Slavica Naumov zapisala, da »največja nagrada za človekov trud ni tisto, kar bo zanj dobil, temveč tisto, kar bo postal«. Njeno življenjsko delo bo za vedno z velikimi črkami zapisano v delovanje regijskega DMSBZT Novo mesto, ki ji za številne zasluge podeljuje častni znak.

Po podelitvi in zahvalah prejemnicam priznanj in prejemnici plakete smo čas ob dobri hrani izkoristili za prijetno druženje, glasbeniki in glasbena gostja pa so poskrbeli za sprostitve in zabavo.

Adventni izlet DMSBZT NM v Budimpešto

KRISTINA NOVAK

V Društvu MSBZT Novo mesto smo tudi lani v adventnem času organizirali obisk ene od evropskih prestolnic. Odločili smo se za Budimpešto, očarljivo prestolnico sosednje države Madžarske. Izlet je potekal v organizaciji turistične agencije MANA iz Novega mesta. Vodič nam je že na avtobusu predstavil Madžarsko, njeno zgodovinsko vlogo nekoč in danes, predvsem pa se je seveda osredotočil na glavno mesto Budimpešto.

Na pot smo se odpravili 30. novembra v zgodnjih jutranjih urah iz Novega mesta. Na polnem avtobusu smo bili člani in članice društva in naši domači, ki smo jih povabili s sabo. Pot nas je vodila do Zagreba in potem naprej proti Madžarski. V zgodnjih dopoldanskih urah smo prispeli v Budimpešto. Z avtobusom smo se zapeljali skozi središče mesta in si ogledali nekatere pomembne stavbe, potem pa smo se sprehodili mimo največjih znamenitosti madžarske prestolnice. Nato smo imeli kar nekaj prostega časa za samostojne ogleda. Vreme je bilo zelo lepo in nenavadno toplo, nebo je bilo brez oblačka, zato smo se nekateri odločili za dolg sprehod ob Donavi. Opazovali smo tovarne ladje, opazili pa smo tudi kar nekaj turističnih ladij in celo večjih križark, ki pripeljejo turiste z Dunaja, preko Bratislave v Budimpešto, tako da smo imeli za trenutek občutek, kot da smo nekje v Dalmaciji. Za kosilo smo si mnogi privoščili tradicionalno madžarsko specialiteto

langoš. Na poti nazaj proti avtobusu smo se sprehodili še po bogato okrašenih in s številnimi lučkami osvetljenih mestnih ulicah in na številnih stojnicah adventnega sejma nakupili nekaj daril.

Z avtobusom smo se zapeljali do hotela in se namestili. Zvečer smo odšli v tradicionalno madžarsko čardo – lahko bi jo imenovali domačo gostilno. Pripravili so nam večerjo z značilno madžarsko kuhinjo, najbolj je seveda znana golaževa juha. V čardi so nas pričakali glasbeniki, ki so nam cel večer na tradicionalna glasbila igrali ljudsko glasbo, plesalci pa so nam predstavili madžarske ljudske plesne.

Naslednje jutro smo se po zajtrku odpeljali do pristanišča ob Donavi. Vkrcali smo se na ladjico in zapluli pod številnimi znamenitimi mostovi. Seveda tudi mimo znamenitega madžarskega parlamenta, ene najbolj prepoznavnih stavb v Budimpešti. Med plovbo smo poslušali znameniti Straussov valček

Na lepi modri Donavi in se ob njej kar malo zasanjali.

Za konec potepanja po Budimpešti smo se povzpeli še na grajski grič, kjer smo si ogledali Matjaževo cerkev in Ribiško trdnjavo, opazovali pa smo tudi menjavo straže pred predsedniško palačo. Nekaj časa je ostalo tudi za uživanje v prekrasnih razgledih na mesto. Nekateri smo se odločili še za ogled muzeja Hospital on the rock (Bolnišnica v skali). Bolnišnica je bila zgrajena v jamah in predorih pod gradom. Delovala je med 2. svetovno vojno in v času revolucije na Madžarskem leta 1956, med letoma 1958 in 1962 pa je bila dograjena in je delovala kot jedrski bunker, ki naj bi vzdržal kemične in jedrske napade v času hladne vojne. Danes je bolnišnica urejena v muzej, kjer lahko vidimo, v kakšnih razmerah in s kakšnimi pripomočki so naše kolegice ne tako daleč v preteklosti opravljale svoje delo.

Čakala nas je že dolga pot proti domu, zato smo se v zgodnjih večernih urah zbrali na avtobusu in se poslovili od romantičnega, z lučkami okrašenega mesta ob Donavi.

Udeleženci izleta pred eno od znamenitosti v Budimpešti (Fotografija: arhiv društva)

Predpraznično snidenje

ZDENKA SALOBIR

V SDMSBZT Celje smo že drugič organizirali dan odprtih vrat in predpraznični sprejem za članice in člane. Udeležilo se ga je približno 70 članov. Vsakega, ki je prišel, smo bili veseli, saj to pomeni, da so ozavestili, da se lahko družimo na svojem.

Olga Nezman nagovarja prisotne (Fotografija: Jelka Obrez)

Mlajši in tisti mladi po srcu so klepetali, obujali spomine na delo, šolanje, razpredali o tem, kako je na delovnih mestih danes, komentirali aktualne dogodke v zdravstvu ali izražali pomisleke o uspešnem prehodu iz zdravstvene krize. Nekateri so se veselili skorajšnje upokojitve, drugi so spregovorili o prvih mesecih brez stika »z aktivnim delom«. Večina je pohvalila dobro delo društva in občudovala lepe ter preurejene delovne prostore. Nežna glasba iz ozadja se je prepletala z dobro voljo in veseljem prisotnih. Ob zdravici je vse nagovorila predsednica Tomislava Kordiš in jim med drugim zaželela: »... naj vam božični čas prinese radost in upanje, naj odpre vrata do srca in sreče, naj vam ljubezen osvetli temne zimske dni in prinese toplino v vaše domove. V novem letu 2025 vam želim srečo, mir, veliko zdravja in tudi več časa zase in svoje najbližje.«

Prav poseben dogodek je zaznamoval to naše predpraznično srečanje. Ob vseh gostih smo se razveselili tudi prihoda nekdanje dolgoletne predsednice društva Olge Nezman, ki je srečanju dal

prav poseben pečat. V svojem govoru je osvetlila del društvenega dogajanja v obdobju njenega predsedovanja, ki je tedaj še kot Društvo medicinskih sester Celje v sodelovanju z Zdravniškim društvom Celje več let organiziralo športne igre Medicotrim, ki so se odvijale v različnih športnih panogah v Rogaški Slatini. Leta 1977 so sestre na igrah zmagale in v trajno last prejele čudoviti pokal Steklarne Rogaška Slatina. Po veliki celjski poplavi v 90 letih je društvo izgubilo lastne prostore. Pokal je v domače zavetje vzela gospa Nezman. Vsa leta ga je skrbno hranila. Dan odprtih vrat pa se ji je zdel pravi trenutek, da pokal ponovno dobi varen dom v društvenih prostorih. Hvala gospe Olgi Nezman za to lepo gesto in odstiranje manj znanega o delovanju društva.

Čas je hitro mineval. Gostje so se razšli z obljubami, da se udeležijo katerega od dogodkov v prihajajočem letu ali pa ponovnega snidenja ob naslednjem dnevu odprtih vrat. Z vsakim dogodkom vtkemo novo nit v pestro in zelo pisano društveno zgodovino.

Prijetno druženje na 2. dnevu odprtih vrat (Fotografija: Zdenka Salobir)

Adventni Varaždin

ZDENKA SALOBIR

V hladnem sobotnem jutru se je 65 članov DMSBZT Celje podalo na pot proti Varaždinu, da doživijo njegov utrip v adventnem času. Mesto je dokaj veliko, zanimivo in živahno.

Je nekdanja hrvaška prestolnica z bogato kulturo, zgodovino in naravnimi lepotami. Pravijo mu tudi mesto angelov. O čemer pričajo kipci angelov, ki kukajo iz najbolj nemogočih mest. Mestne oblasti so podprle idejo lokalnega umetnika o postavitvi muzeja njim v čast in tako imenovanega »Anđelinjaka«, kjer lahko slišimo tudi angelsko zvončkljanje. Pravi simbol mesta sta Mestna hiša in znamenita katedrala s čudovitim lesenim oltarjem. V Varaždinu vlada sproščen življenjski slog s pridihom zgodovine, razkošnega baroka in pogleda na stolpe Starega gradu, okoli katerega je zgrajeno mesto. Med

Med ogledom mesta (Fotografija: Zdenka Salobir)

mnogimi lastniki gradu so bili tudi Celjski grofje. Bili smo ponosni, da je bil varaždinski Stari grad nekoč tudi malo naš, celjski.

Lokalni ogled smo začeli pri mestni tržnici pod vodstvom lokalnih vodič, razdeljeni v dve skupini. Po ogledu številnih mestnih znamenitosti in okušanju lokalnih dobrot je sledilo nekaj prostih uric za individualne sprehode po glavnem mestnem korzu. Številne božične stojnice in redke trgovinice, ki so bile odprte tudi na sobotno popoldne, so vabile dnevne obiskovalce mesta. Nekaj članov naše številčne družine se je odpravilo na ogled Varaždinskega pokopališča, ki ga je ustvarila vizionarska duša Hermanna Hallerja že davnega leta 1773 ter

Pred varaždinskim Starim gradom (Fotografija: Tadej Strnad)

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje

predstavlja izjemen primer parkovne arhitekture in naravni spomenik. Drugi so se raje pogreli ob kuhanem vinu, čaju in sladkih dobrotah. Zopet tretji so se veselili raziskovanja Božičkove dežele ali vožnje z velikim panoramskim kolesom. Nekaj pa jih je lokalne sladke dobrote okušalo na toplem, v čudovitem ambientu znane baročne, mestne kavarne.

Na koncu je bilo pomembno predvsem to, da smo se udeleženci izleta imeli lepo, da je vsak našel nekaj zase in smo se dobre volje vračali domov. Ob prestopanju hrvaško-slovenske meje je na avtobusu iz naših grl zadonela znana Avsenikova pesem »Slovenija, od kod lepote tvoje«.

Res je, povsod je lepo, a doma je najlepše.

Srebrni znak SDMSBZT Pomurja tudi v roke reševalca ZD Gornja Radgona Zorana Petroviča

MAG. Marija Zrim

V veliko veselje nam je, da imamo v Zdravstvenem domu Gornja Radgona sodelavca, ki je 2024 prejel srebrni znak SDMSBZT Pomurja.

Zoran Petrovič, dipl. zdravstvenik, je vodja reševalne službe ZD GR od leta 2018. S svojim znanjem in energijo prispeva k razvoju in prepoznavnosti reševalne službe ZD GR v širšem lokalnem in slovenskem prostoru. Z njegovim prihodom v zavod se je reševalna služba bistveno kadrovsko okrepila in posodobila na materialnem in strokovnem področju. Vnet zagovornik kontinuiranega

izobraževanja reševalcem omogoča priložnosti za karierni razvoj in jih tako opolnomoči za samostojno delo na terenu. V lokalnem prostoru skrbi za izobraževanje laikov, gasilskih društev in prvih posredovalcev. Kot aktivni član v sekciji reševalcev prenaša znanje na ostale zaposlene v zdravstveni

negi. Sodeluje tudi kot predavatelj v SDMSBZT Pomurja. S svojim delom in zgledom pušča neizbrisni pečat tako v ZD GR in širše, kar nam je v ponos.

Sodelavci ZD GR mu ob prejemu srebrnega znaka čestitamo in želimo še naprej zagon pri delu in premagovanju ovir, ki so stalnica dela v zdravstvu.

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja
Lendavska ulica 5A, 9000 Murska Sobota

8. Božični koncert La Vita

ANITA BEZJAK

Naša 8. božična zgodba stanovskega pevskega zbora Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor La Vita se je odvijala na predpraznično 4. adventno nedeljo, 22. 12. 2024 ob 17.00 uri v MARIJA MATI CERKVE na Pobrežju v Mariboru.

Ta večer smo za vas koledovali in vam božičnega duha prinašali. Koledovanje je zelo star običaj, izhaja iz rimskih časov. Pozneje in v smislu današnjega pomena, torej kot ga poznamo in razumemo danes, je povezano s krščanskim praznovanjem božiča. Že Trubar je v katekizmu zapisal: "Koledniki o božiči pojo: mi smo prišli pred vrata: da bila bi božja zlata."

Običaj je zaživel po celi Evropi. Po 2. svetovni vojni je začelo koledovanje pri nas nekoliko usihati. Upoštevati je potrebno povojno politično stanje. Kolednice so res utihle, a so se ohranile v spominu ljudi. Po osamosvojitvi je ponovno oživel koledniški običaj. Tako nam zopet koledniki v domove prinašajo voščilo miru, veselja in blagoslov.

Tako smo koledovali s pesmijo slovenskih napevov, nato smo koledovali po Evropi in v zadnjem delu smo prepevale lepe slovenske napeve.

Da je bilo naše petje ubrano, smo hvaležne naši zborovodkinji Klementini Mikec Korpič. Za glasbeno spremljavo je poskrbel pianist Tom Hajšek. Z nami pa je koledoval in besede povezovanja prinašal Bojan Marošević.

V goste so k nam prišli pevci domačega župnijskega pevskega zbora župnije Marija mati cerkve pod vodstvom Roberta Kampleta.

Naša sopranistka Brigita Hekič se je ob koncu zahvalila vsem, ki so nam pomagali našo zgodbo udejanjiti, da je bila taka, kot smo si jo zamislili. Ob koncu je v imenu vseh nastopajočih vsem zaželela mirne in blagoslovljene praznike, v novem letu pa veliko zdravja in veselja, krasnih melodij in pravih harmonij.

Utrinki božične zgodbe (Fotografija: arhiv društva)

Narejeno s srcem – copatki za novorojenčke

MILENA FRANKIČ, ROSEMARIE FRANČ

Ročnodelska sekcija pri Društvu upokojencev (DU) Slivnica šteje več članic, ki se redno sestajajo. Na srečanjih se ukvarjajo z različnimi ročnimi deli. Rezultate svojih del pa zelo rade pokažejo tudi drugim, zato vsako leto v okviru občinskega praznika predstavijo svoje izdelke na ročnodelsko-slikarski razstavi.

Ker se izpopolnjujejo v različnih tehnikah, svoje znanje delijo tudi z drugimi. Izdelujejo vezene izdelke, kvačkane prtičke, oblačila in razne okrasne izdelke. Med njihovimi razstavljenimi ročnimi deli je tudi veliko pletenih izdelkov in v letu 2024 so si zadale cilj, ki je med drugim povezan s srčnostjo in pozornostjo do najmlajših. Spletle so tople in barvite volnene copatke za novorojenčke.

Pleteni copatki so bili že nekoč prelepo darilo, ki so jih z veseljem pletle babice in mamice svojim otrokom. Izpod pridnih rok članic, združenih v ročnodelskem krožku DU Slivnica, pa smo v prazničnem

decembru na Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor prejeli izjemno priljubljene pletene copatke za novorojenčke, ki se bodo rodili v porodnišnici Maribor.

Copatki so bili iz Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor predani Rosemarie Franc, strokovni vodji zdravstvene in babiške nege Oddelka za perinatologijo UKC Maribor. Porodnišnica Maribor je bila donacije zelo vesela, saj se krog pridnih rok upokojenih žena, ki spletajo čudovite copatke, širi, s tem pa tudi medgeneracijsko sodelovanje in spoštovanje.

Za prejeto donacijo se celoten kolektiv porodnišnice Maribor iskreno zahvaljuje. Copatki so neprecenljivo darilo in bodo greli številne nogice mariborskih novorojenčkov, da jim bo vstop v novo življenje topel in mehak.

(Fotografije: DMSBZT Maribor)

Decembrski strokovni klinični večer zaokrožil številna strokovna srečanja v letu 2024

KSENIJA PIRŠ

Izjemno delovno in uspešno leto smo decembra sklenili na strokovnem srečanju, ki smo ga posvetili zdravju in dobremu počutju. Petra Mesarec, certificirana terapevtka metode Liebscher & Bracht ter strokovnjakinja za prehrano po tradicionalni kitajski medicini (TKM), je poudarila vidike krepitve vitalnosti, zdravja in naravnih procesov pomlajevanja telesa.

Na podlagi dolgoletnih raziskav in praktičnih izkušenj nam je predstavila, kako različna živila vplivajo na organe in energijske tokove v telesu, načela prehrane po TKM za večjo vitalnost ter praktične nasvete za podporo regeneraciji in pomlajevanju telesa z gibanjem in prehrano.

Spoznali smo knjigo **Zakaj pa ti ješ?**, ki vključuje TKM recepte ter 21-dnevni načrt obrokov za boljše počutje in zdravje. Sestavine za vsak recept so skrbno izbrane, tako da pokrivajo vseh pet elementov in energetske tokove v telesu.

Knjiga poudarja pomen naravnih sestavin in kombinacije le-teh za doseganje ravnovesja in vitalnosti.

Posebej je spregovorila tudi o nastanku bolečin in kako jih lahko odpravimo, zato je bil del predavanja namenjen tudi praktični predstavitvi vaj za lajšanje bolečin po metodi Liebscher & Bracht.

Zadovoljni smo bili s predstavljenim in z veseljem pričakujemo nove izbrane teme s področja zagotavljanja ali izboljševanja zdravja in dobrega počutja.

Utrinki s srečanja
(Fotografija: Mitja Prapertnik)

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor je novo leto začelo s potovanjem v svet meditacije z zvokom

KSENIJA PIRŠ

Ob sproščanju z zvočno kopeljo in vodeno meditacijo skozi posamezne energetske centre (čakre) telesa smo raziskovali možne poti k boljšemu počutju in zdravju.

Gostili smo mag. Miloša Židanika, dr. med., spec. psihiatra in psihoterapevta, ki je na začetku predstavil učinke zvoka na zdravje in počutje ljudi, pomen skrbi za lastno zdravje in nas poučil o tehnikah sproščanja. V zanimivem predavanju je predstavil tudi pristope na področju psihoterapije, ki jih je v svoji praksi nadgradil in podprl z različnimi komplementarnimi pristopi.

V ospredje je postavil zvočno meditacijo, ki nas je popeljala v posebno doživetje.

Utrinki s potovanja
(Fotografiji: Milena Frankič)

Svoje predavanje je podkrepil s številnimi raziskavami s tega področja, ki so z obetavnimi rezultati objavljene v ugledni strokovni literaturi.

Naše skupinsko zvočno potovanje je bilo namenjeno poglobitvi vase, ozaveščanju obstoječih miselnih vzorcev in nadgrajevanju le-teh v tiste, ki so primernejši za naš nadaljnji osebni razvoj. Osredotočili smo se na notranji mir in na odpiranje lastnim

občutkom. Razprava ob koncu srečanja nam je podarila spoznanje, da je ranljivost dragocena in je pot do našega notranjega sveta, kjer so najgloblji odtenki naše osebnosti, ki jih je vredno odstirati, sprejeti in razumeti. To je pomembno za naše duševno in telesno zdravje ter odpornost za primerno odzivanje na življenjske izzive.

Usposabljanje za klinične mentorje na Fakulteti za zdravstvene vede v Celju

DOC. DR. ANDREJA HROVAT BUKOVŠEK,
DOC. DR. TAMARA ŠTEMBERGER KOLNIK

Fakulteta za zdravstvene vede v Celju in Društvo medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov Celje sta 20. novembra 2024 organizirala usposabljanje za klinične mentorje z naslovom Ohranjanje ravnotežja med poklicnim in osebnim življenjem.

Usposabljanje je potekalo na Fakulteti za zdravstvene vede v Celju, udeležilo pa se ga je 42 kliničnih mentorjev iz različnih učnih baz, kjer naši študentje opravljajo klinično usposabljanje.

Usposabljanje za klinične mentorje na Fakulteti za zdravstvene vede v Celju – uvodni pozdrav dekana FZVCE, izr. prof. dr. Gorazda Voge (Fotografija: arhiv: FZVCE)

Namen strokovnega srečanja je bil opolnomočiti klinične mentorje z znanji in orodji za usklajevanje poklicnih obveznosti z osebnim življenjem. Klinični mentorji bodo z novimi znanji o coachingu, komunikaciji, motivaciji in empatiji izboljšali tako obravnavo pacientov kot tudi sodelovanje s sodelavci in študenti, s čimer bodo prispevali k doseganju skupnih ciljev v učnem kliničnem okolju.

Zadovoljstvo študentov in kliničnih mentorjev s kliničnim usposabljanjem sta predstavili doc. dr. Andreja Hrovat Bukovšek, prodekanja za izobraževanje, in višja predavateljica Andreja Ljubič, glavna šolska koordinatorica kliničnega usposabljanja študentov študijskega programa 1. stopnje Zdravstvena nega. Rezultate analiz anketnih vprašalnikov in evalvacijo kliničnega usposabljanja za študijsko leto 2023/24 je podrobno predstavila mag. Jerneja Meža, članica komisije za kakovost. Analize so pokazale visoko zadovoljstvo tako študentov kot kliničnih mentorjev.

Elizabeta Vovko, univ. dipl. psihologinja, je v predavanju o razbremenilnem pogovoru in pomoči pri soočanju s težavnimi situacijami udeležencem predstavila praktične nasvete za spoprijemanje z izzivi in čustvenimi obremenitvami, ki nastajajo v delovnem okolju. Poudarila je pomen razbremenilnih pogovorov ter predstavila tehnike za obvladovanje stresa in čustvene izčrpanosti. Udeleženci so v skupinah izvedli potek razbremenilnega pogovora po posameznih fazah.

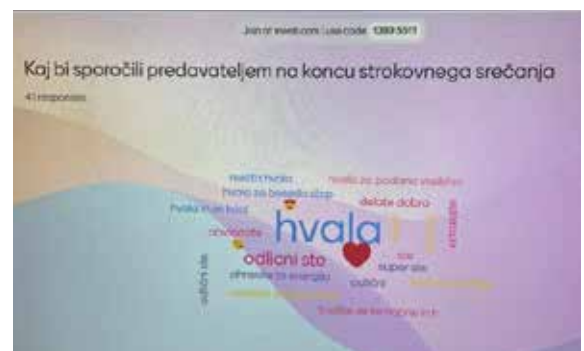
Pred. dr. Irena Ceglar je izvedla predavanje z naslovom »Elementi coachinga za spodbujanje spreminjanja življenjskih navad«, kjer je udeležencem predstavila ključne veščine coachinga, ki jih lahko uporabijo pri spodbujanju sprememb pri zaposlenih ali pacientih. Poudarila je pomen motivacije in postavljanja ciljev pri spodbujanju trajnih sprememb v življenjskih navadah.

Sabina Kračun, dipl. m. s., mag. zak. in druž. štud., je izvedla delavnico o samopomoči pri obvladovanju vsakodnevnih izzivov. Udeležencem je predstavila različne tehnike za obvladovanje vsakodnevnega stresa in iskanje notranjega ravnotežja ter poudarila pomen skrbi zase in iskanja podpore, kadar to potrebujemo.

Melita Kuhar je v zaključnem predavanju z naslovom »Osebna rast kot pomemben del medosebnih odnosov na vseh ravneh« razpravljala o pomenu osebne rasti za uspešno komunikacijo in sodelovanje. Njeno predavanje, ki je temeljilo na lastnih izkušnjah, je navdušilo udeležence. Poudarila je, da osebna rast ni le ključ do izboljšanja poklicnega življenja, ampak tudi do bolj zdravih in harmoničnih medosebnih odnosov.

Klinični mentorji so izrazili veliko zadovoljstvo z vsebinami, ki jim bodo pomagale ustvarjati boljše delovno okolje in podporo študentom pri mentoriranju. Za vsebine, ki bi jih želeli poslušati na naslednjem strokovnem srečanju, so predlagali teme, povezane z obvladovanjem stresa, osebno rastjo, čuječnostjo itd.

Fakulteta za zdravstvene vede v Celju od leta 2020 izvaja tudi program izobraževanja za klinične mentorje pod naslovom »Program izobraževanja za pridobitev mentorskih kompetenc na osnovi naprednih znanj«. Po uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju udeleženci pridobijo potrdilo in 25 licenčnih točk. Po uspešno opravljeni implementaciji v klinično okolje lahko udeleženci pristopijo k izpitu za pridobitev specialnega znanja, vpisanega v nacionalni register, ki ga vodi Zbornica – Zveza. Namen izobraževanja je opolnomočiti klinične mentorje s sodobnimi znanji in pridobiti kompetence za suvereno izvajanje mentorskega procesa študentov zdravstvene nege. Doslej je program izobraževanja

Mnenja kliničnih mentorjev glede strokovnega srečanja (Rezultati iz Mentimetra)

uspešno zaključilo 109 diplomiranih medicinskih sester in zdravstvenikov.

Fakulteta za zdravstvene vede v Celju bo tudi 2025 organizirala Šolo za klinične mentorje in vpljudno vabi klinične mentorje na izobraževanje, ki ima pomembno vlogo pri krepitvi kakovostnega kliničnega usposabljanja. S tem programom fakulteta aktivno prispeva k razvoju in podpori kliničnih mentorjev, saj je učinkovito mentorstvo ključnega pomena za uspešen razvoj prihodnjih generacij zdravstvenih delavcev in zadovoljstvo vseh deležnikov v izobraževalnem procesu.

Iskreno se zahvaljujemo vsem kliničnim mentorjem, ki so izjemno pomembni deležniki v procesu prenosa praktičnih znanj in veščin na študente. Zavedamo se, da bodo prihodnji diplomanti Fakultete za zdravstvene vede v Celju kmalu tudi naši sodelavci in hkrati tudi klinični mentorji prihodnjim generacijam naših študentov.

Veselimo se naslednjega srečanja in druženja s kliničnimi mentorji, ki ga bomo izvedli v spomladanskem času.

Dvajseta obletnica organiziranega prostovoljnega dela dijakov Srednje zdravstvene in kemijske šole v Splošni bolnišnici Novo mesto

GLORIA ŠEPEC

Naši začetki segajo v leto 2004, ko sta takrat glavna medicinska sestra Slavica Naumov in Jožica Rešetič, ki je prevzela vlogo koordinatorice prostovoljnega dela v Splošni bolnišnici Novo mesto, povabili srednjo zdravstveno šolo k sodelovanju. Prostovoljno delo v naši šoli poteka kot prosto izbirna interesna dejavnost, v kateri dijaki programa zdravstvena nega porabijo delček svojega prostega časa za neplačano delo v dobro pacientov Splošne bolnišnice Novo mesto, ki niso njihovi bližji sorodniki.

Dejavnost je organizirana formalno. To pomeni, da vseh 20 let obstoja poteka pod okriljem Slovenske filantropije, ki je krovna organizacija organiziranega prostovoljstva. Ledino na naši šoli je orala Mojca Gajič, čez dve leti je vlogo mentorice v šoli prevzela Mojca Simončič. Zadnjih sedemnajst let sta mentorici Mojca Simončič in Gloria Šepec. V šolskem letu 2008/09 sta začeli delovati dve skupini prostovoljcev. Mojca Simončič je mentorica na otroškem oddelku in vodi skupino Pikapolonice. Pikapolonice opravljajo na otroškem oddelku pomembno delo, ker malim pacientom v obliki različnih delavnic prinašajo dobro voljo, delavnice so mesečno tematsko obarvane glede na letne čase, mednarodne praznike ali kako drugače povezane z otroki. Kar nekajkrat so malim pacientom pričarali pravljico z lutkovno predstavo in peko piškotov. Gloria Šepec je mentorica na pljučno-infekcijskem, travmatološkem, žilnem, nevrološkem, gastroenterološkem, oddelku NBO in na oddelku za

ortopedijo in vodi skupino Sončki. Poleg mentoric v šoli ima vsak klinični oddelek v Splošni bolnišnici Novo mesto tudi svojo mentorico. Prostovoljcem Srednje zdravstvene in kemijske šole Novo mesto so se pridružili tudi prostovoljci s splošne in biotehniške gimnazije ter odrasli, a največ jih prihaja prav s Srednje zdravstvene in kemijske šole.

Povprečno na šolsko leto opravlja prostovoljno delo od 40 do 80 dijakov. Prostovoljci naše šole opravijo na šolsko leto povprečno od 300 do 900 ur prostovoljnega dela.

Slavnostna prireditev je potekala 10. decembra v Splošni bolnišnici Novo mesto. Vodenje prireditve so povezovala dijakinje prostovoljke Lina Palčič, Valerija Stanković Zupančič, Tanja Malešević, Teja Matkovič in Zala Kovačič. Vse so prostovoljke že tri leta. Za glasbeno popestritev slavnostne prireditve so poskrbeli pevski zbor Splošne bolnišnice Novo mesto, prostovoljka Anja Janežič in Jernej Žagar, ki je naš nekdanji dijak prostovoljec in hkrati dobitnik priznanja naj prostovoljec za leto 2006, zdaj pa zaposlen v Splošni bolnišnici Novo mesto.

Skoraj vsako leto 5. december, mednarodni dan prostovoljstva, obeležimo s stojnico v Splošni bolnišnici Novo mesto ali na šoli. Tema letošnje stojnice je bila »Podari svojo otroško knjigo«. Zbrali smo več kot sto otroških knjig, ki smo jih na prireditvi predali direktorici Splošne bolnišnice Novo mesto doc. dr. Mileni Kramar Zupan. Knjige bodo krasile knjižni polici na Urgentnem centru in v pediatrični ambulanti v Splošni bolnišnici Novo mesto.

S pomenom prostovoljstva nas je na prireditvi navdihnila gospa Anica Mikuš Kos, predsednica Slovenske filantropije.

Zahvale za dvajsetletno delovanje so z mentoricami in prostovoljci delili podžupan Mestne občine Novo mesto Peter Kostrevc, ravnateljica Srednje zdravstvene in kemijske šole Damjana Papež ter direktorica Splošne bolnišnice Novo mesto doc. dr. Milena Kramar Zupan. Zadnja je podelila zahvale mentoricam Slavici Naumov, Jožici Rešetič, Mojci Simončič in Glorii Šepec.

V imenu Zbornice – Zveze je pomočnica direktorice za zdravstveno nego Nataša Piletič vsem mentoricam podarila pesniško zbirko.

Mlade prostovoljke in vse zbrane na prireditvi je na koncu z obiskom razveselil še prvi od decembrskih dobrih mož Miklavž in jih obdaril.

Prostovoljno delo predstavlja pomemben vidik dela z mladimi, saj omogoča vsestransko dozorevanje in s tem priprave na življenje in za konstruktivno reševanje lastnih življenjskih težav. Mladi skozi pristen človeški odnos spoznavajo, dojemajo in tudi doživljajo smisel življenja. S prostovoljnim delom uresničujemo osnovne človeške vrednote, kot so ljubezen do sočloveka, samospoštovanje in spoštovanje drugih, zaupanje vase in v druge, zanesljivost, sprejemanje samega sebe in drugih. Prostovoljno delo ima velik pomen in pozitivne učinke na mlade prostovoljke in na pomoči potrebne.

Na Srednji zdravstveni in kemijski šoli se zavedamo, da je v 21. stoletju razvijanje prostovoljne dejavnosti temeljna človekova vrednota, ki mlademu človeku pomaga razvijati pozitivni pogled na svet in temeljne človekove vrednote. Ponosni smo tudi, ker smo srednja zdravstvena šola, kjer se je prostovoljno delo obdržalo na šoli brez prekinitve dvajset let.

Anica Mikuš Kos in prostovoljki Lina Palčič in Valerija Stanković Zupančič, dijakinji 3. letnika

Prejemnice priznanja, vodstvo SB NM, ravnateljica SZKŠ NM, podžupan MONM (Fotografije: Monika Selan)

Prihod Miklavža

Nad stereotipe z Igorjem Plohlom

MOJCA KOTNIK, LIDIJA BUTINA IN
NATAŠA SPINDLER

»V življenju je zares pomembno le eno – biti dober človek. Ker biti dober, osrečuje. Bogastvo, ki ga bomo ob koncu poti odnesli na drugo stran, je skrito v naših srcih, tja ne gre niti zrno zlata. Tam so naši spomini.« (Igor Plohl, citat iz dokumentarne pripovedi Ne domišljaj si!)

Srečanje z gospodom Igorjem Plohlom, učiteljem in invalidom paraplegikom, je bilo polno čustvenega naboja in razbijanja stereotipov. Odvijalo se je 11. decembra 2024 na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana. Dalo nam je več, kot smo pričakovali – osebno izpoved, ki razkriva paleto življenjskih resnic, ki so včasih skrite in zato nerazumljene.

Dijaki razredov 3. e, 3. f in 5. k so se z različnimi dejavnostmi dva meseca pred dogodkom skupaj z mentoricami Lidijo Butina, Natašo Spindler ter Mojco Kotnik pripravljali na srečanje z mag. Igorjem Plohlom, profesorjem geografije in sociologije. Brali smo njegovo avtobiografsko knjigo Ne domišljaj si!, ki opisuje njegovo življenje po usodnem padcu z lestve, po katerem je postal paraplegik. Pred

njegovim obiskom smo se dobro pripravili: skupaj z dijaki in profesorji tudi drugih predmetov smo pripravili dve okrogli mizi, ki so ju vodili dijaki pod vodstvom mentoric, pisali test, kjer smo povezali znanje slovenščine z dolgotrajno oskrbo, iz citatov v knjigi pisali eseje, misli, ustvarjali smo likovne podobe in pesmi. Posebej je izstopalo dejstvo, da so dijaki za branje in pogovor o prebranem navdušili tudi druge učitelje splošnih in strokovnih predmetov.

Na srečanju nam je Igor Plohl govoril o svojem življenju, a ne s patetiko in sploh ne s pomilovanjem – njegovo življenje, zaznamovano z invalidnostjo, je polno in navdihujoče. Avtor je želel razbiti posamezne stereotipe o invalidih in invalidnosti, ki se še vedno pojavljajo v naši družbi. Misel »Invalidi so potrebni pomoči« drži pri določenih opravilih (arhitektonske ovire v okolju ...), vendar lahko živijo samostojno z določenimi prilagoditvami v stanovanju. »Invalidi so vredni usmiljenja« je misel, ki kaže na popolno nerazumevanje življenja invalida, o tem nas je prepričal naš cenjeni gost. Z mislijo »Invalidi so za družbo strošek in breme« se je dotaknil invalidov, ki so zaposleni in zelo uspešni na svojem delovnem področju. On sam je zaposlen v bolnišnični šoli Bojana Iliča, ki deluje v UKC Maribor.

Po predavanju in pogovoru z njim smo se razšli bogatejši za spoznanja o trmi, vztrajnosti, notranji moči, odločnosti in srčnosti – o tem, kako lahko človek s pravo mero optimizma, volje in poguma s podporo družine in prijateljev doseže vsega občudovanja vredne cilje.

Posamezni učitelji in dijaki so ob srečanju z njim in ob prebiranju njegove knjige napisali naslednje:

»Ko sem vstopil v učilnico, sem čisto pozabil, da sem v šoli, saj je bila tako lepo preurejena. Ponosen sem na naše dijakinje in njihovo odraslo razmišljanje ter sočutje do sočloveka. Ura mi je zelo hitro minila, saj so voditeljice vključevale vse prisotne v pogovor. Super je bilo!«
(misel učitelja na okrogli mizi)

»Odlično preživet čas. Cenim trud in ambient in idejo! Le več takšnih ur. Zaradi takih ur in dijakov je veselje tudi meni hoditi v službo.«
(misel učitelja na okrogli mizi)

»Na srečanju z Igorjem Plohlom mi je bilo najboljšo, ko nas je oplemenitil z velikimi žarki upanja. In pozitivno energijo in zavedanjem, kako naj ravna zdravstveni delavci.«
(misel dijaka po srečanju z I. Plohlom)

»Bilo mi je zelo všeč to, da smo videli, da kljub temu da si invalid v takšnem ali drugačnem smislu, moraš biti borec in vztrajen ter hvaležen za to, kar imaš.«
(misel dijaka po srečanju z I. Plohlom)

Vsem zdravstvenim delavcem toplo priporočamo branje njegovih knjig, predvsem pa pogovor z njim.

Dajte svoji karieri nov zagon!

Vpis v programe 1. stopnje
v študijskem letu 2025/2026

**Visokošolski študij
Zdravstvena nega**

PRENOVLJEN
PROGRAM

Redni (Jesenice) in izredni študij (Ljubljana in Jesenice)

**Visokošolski študij
Fizioterapija**

Redni (Jesenice) in izredni študij (Ljubljana)

Informativna dneva: 14. in 15. februar 2025
Prvi prijavn rok: od 18. februarja do 18. marca 2025

Več informacij:

Jesenice: referat@fzab.si in 04 586 93 61

Ljubljana: referatlj@fzab.si in 05 93 39 580

www.fzab.si

Fakulteta za zdravstvo
Angele Boškin

										REVUJA UTRIP	RASTLINA IZ DRU- ŽINE AGAVOVK	PRIRE- DITELJ	REKA MED BOSNO IN HRVAŠKO	OBLIKA IMENA VILKO	SLABA SOLSKA OCENA	JEZERO NA FILIP. OTOKU LUZONU
										FRANC. REŽISER IN IGRALEC (LOUIS)						
										PLAČILO ZA DELO ENE URE						
										DELAVKA V APNE- NICI						
										SIMBOL ZA NATRUI			JAPON. LETALSKA DRUŽBA KAN, BIA- TLONEC			
										NEKD. TENISA- ČICA HUBER				5	AMER. PISA- TELJICA JONG	PREBIVA- LEC RAC
										AMER. IGRALEC (VAL)						
										ODBOJ- KARICA MLAKAR		6		ROBERT ALTMAN SNAŽ- NOST		
REVUJA UTRIP	ŠPANSKI JEZIK	KONTRA- BANT	SLIKARKA KOBILCA	NAS SOCIO- LOG (ZDENKO)	IGOR VIDMAR	RIBIŠKA MREŽICA NA PALICI	GNITJE LESA	BOSANSKI KRALJ (STJEPAN)	NAS NOVINAR (PETER) LANA TURNER	2						
ŠTIRI- STOTA OBLETNICA KAKEGA DOGODKA																
VARJENJE PIVA IZ SLADA, HMELJA IN VODE															PRITOK VISLE NA POLJSKEM ZICE PRI KITARI	
POLDRAG KAMEN RAZLIČNIH BARV					DOLINA POD TRI- GLAVOM SOVJET. DIKTATOR				PODELITEV IMENA ROGATE GOZDNE ZIVALI					MAJHEN SKAF	AMER. JAZZOVSKI BOBNAR (PETE)	
NEKD. ITAL. SMUČAR. TEKAČ (FRANCO)	8					PESA- CENJE NEKD. DACIJIN TERENEC			SL. CELO- VEČERNI FILM RDEČA ČESNJA							
ZAČETEK DIRKE									SLEO, KI JO PUSTI ZADETA PARKLJ. DIVJAD							
DRUGI ZLOG KOČE			VILI- ČASTA RIBJA KOŠČICA	POVRŠINA, OBMOČJE IGRALEC BAN					1	SL. FIZIK (VENCE- SLAV) PEČELJ PRI GOBI		3				
ČRKA GRSKE ABECEDE								TROPSKO DREVO SIMBOL ZA ALUMINIJ		4			IT. DRA- MATIK (DARIO) VOLT- AMPER			
ZIVCI (STAR.)		7				ZGANJE Z OKUSOM PO JANEŽU										
ANG. PISATELJ. ESEJIST (HAROLD)						IZBRANA DRUŽBA							PEVEC LUKAS			

avtor: Marko Drešček

OZNAČE- NE ČRKE RAZPORE- DITE V LIK	1	2	3	4	5	6	7	8
--	---	---	---	---	---	---	---	---

LUBE za pestrejšo intimo

Tosamin naraven lubrikant **Natura Femina LUBE** je gel z dodano vrednostjo. Kombinacija sestavin poskrbi za kožo, spodbuja naravno vlaženje in prinaša prijetno ščemenje. Ne samo, da so spolni odnosi **brez bolečin in odrgnin**, LUBE pomaga tudi okrepiti občutke in domišljijo. Z njim naša intima postane še bolj pestra in bolj razburljiva. Še izvorna ideja: **LUBE je odlično darilo ob valentinovem zanj o ali zanj.** Več na www.naturafemina.si.

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posredujte do 20. marca na naslov Zbornica - Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov clanarina@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 6 nagrajencev. Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali 6 nagrad, ki jih prispeva Tosama d. o. o. Vrednost dveh prvih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 30,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost dveh drugih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 20,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost tretje nagrade pa predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 10,00 evrov.

KUPON UGODNOSTI

Specializirana prodajalna z medicinskimi pripomočki

POSLOVALNICE

VIR
Šaranovičeva cesta 35, Domžale, ob tovari

LJUBLJANA
Ameriška ulica 13, BTC City, Dvorana A - visoko pritličje

MARIBOR
Jezdarska ulica 4, 2000 Maribor, na Taboru

KOPER
Pristaniška ulica 19, 6000 Koper, nasproti tržnice

IZOLA
Ljubljanska ulica 1, 6310 Izola, na tržnici

10 % POPUSTA NA CELOTEN NAKUP

15 % POPUSTA NA VSE TOSAMINE BLAGOVNE ZNAMKE

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2025 ob predložitvi ID kartice Zbornice - Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročilnico, ki jo predpiše zdravnik, na izdelke v akciji, darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

KUPON 10%

3 838985 899213

KUPON 15%

3 838985 899220

Pomoč po telefonu: **01 77 77 380**
www.tosamashop.si

- Nagrajenke nagradne križanke Tosame d. o. o. decembrske in januarske številke Utripa so:
- Tamara Vasić, 4240 Radovljica
 - Maja Alavančič, 2327 Rače
 - Dolores Jan, 4260 Bled
 - Polonca Smrekar, 2382 Mislinja
 - Karmen Wirth Čepin, 3201 Šmartno v Rožni dolini
 - Marija Mohar, 1319 Draga
- Geslo oziroma pravilna rešitev nagradne križanke se glasi
- ZDRAVO S TOSAMO.**

Izobraževanje za pridobitev specialnih znanj s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu pri Zbornici – Zvezi organizira izobraževanje za pridobitev **specialnih znanj s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti**.

Namen izobraževalnega programa je strokovno usposobiti izvajalce zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti javnega in zasebnega zobozdravstvenega varstva otrok, odraslih in oseb s posebnimi potrebami za opravljanje del in nalog v delovnem okolju za doseganje strokovne, kakovostne in varne zobozdravstvene nege.

Ciljni udeleženci izobraževanja: diplomirane medicinske sestre/zdravstveniki, zobozdravstvene asistentke, tehniki zdravstvene nege, ki delajo v zobnih ambulantah javnega in zasebnega zobozdravstvenega varstva otrok, odraslih in oseb s posebnimi potrebami.

Lokacija, obseg izobraževanja in pogoji za pridobitev priznanja o specialnih znanjih:

Izobraževanje obsega 150 ur in poteka v obliki predavanj, delavnic, pripravi seminarske naloge in njene predstavitve, kliničnih vaj in preverjanja znanja. Potekalo bo v prostorih Zbornice – Zveze, nekatera predavanja bodo on - line, praktično usposabljanje bo v kliničnih okoljih.

Za pridobitev priznanja o specialnih znanjih s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti je potrebna 80-% prisotnost na predavanjih, 100-% prisotnost na kliničnih vajah, pozitivna ocena pri preverjanju znanja in pri pisnem izdelku z ustno predstavitvijo. Sistematizacija delovnega mesta po uspešno opravljenem izobraževanju je opredeljena v Kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi.

Čas izobraževanja: izobraževanje bo potekalo: 7., 15., 21., 22. in 29. 3., 10. in 12. 4. 2025. Praktični del usposabljanja bo potekal po dogovoru z udeleženci in učnimi bazami. Organizacijski odbor si v primeru potrebe pridružuje pravico do spremembe datumov izobraževanja po predhodnem dogovoru z udeleženci.

Kotizacija: Kotizacija za udeležbo znaša 1300 evrov + DDV. Kotizacija vključuje predavanja, izročke predavanj, prigrizke in napitke med odmori.

Program je ovrednoten z licenčnimi točkami.

Prijave sprejemamo do 1. marca 2025 oziroma do zapolnitve mest (30) na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si pod E-PRIJAVNICA.

Dodatne informacije na e-naslovu:
sekcija-zobozdravstvo@zbornica-zveza.si

Damjana Grubar,
predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Izobraževanje za pridobitev specialnih znanj s področja vzgoje za ustno zdravje

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu pri Zbornici – Zvezi organizira izobraževanje za pridobitev **specialnih znanj s področja vzgoje za ustno zdravje**.

Namen izobraževalnega programa je usposobiti in opolnomočiti izvajalce vzgoje za ustno zdravje za strokovno, kakovostno in učinkovito izvajanje programa vzgoje za ustno zdravje otrok in mladostnikov.

Ciljni udeleženci izobraževanja: diplomirane medicinske sestre/zdravstveniki, ki izvajajo ali bi želeli izvajati vzgojo za ustno zdravje.

Lokacija, obseg izobraževanja in pogoji za pridobitev priznanja o specialnih znanjih:

Izobraževanje obsega 150 ur in poteka v obliki predavanj, delavnic, pripravi seminarske naloge in njene predstavitve, kliničnih vaj in preverjanja znanja. Potekalo bo v prostorih Zbornice – Zveze, nekatera predavanja bodo on - line, praktično usposabljanje bo v kliničnih okoljih.

Za pridobitev priznanja o specialnih znanjih s področja vzgoje za ustno zdravje je potrebna 80-% prisotnost na predavanjih, 100-% prisotnost na kliničnih vajah, pozitivna ocena pri preverjanju znanja in pri pisnem izdelku z ustno predstavitvijo. Sistematizacija delovnega mesta po uspešno opravljenem izobraževanju je opredeljena v Kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi.

Čas izobraževanja: izobraževanje bo potekalo **7., 14., 15., 21. in 27. 3., 10., 11. in 12. 4. 2025**. Praktični del usposabljanja bo potekal po dogovoru z udeleženci in učnimi bazami. Organizacijski odbor si v primeru potrebe pridružuje pravico do spremembe datumov izobraževanja po predhodnem dogovoru z udeleženci.

Kotizacija: Kotizacija za udeležbo znaša 1300 evrov + DDV. Kotizacija vključuje predavanja, izročke predavanj, prigrizke in napitke med odmori.

Program je ovrednoten z licenčnimi točkami.

Prijave sprejemamo do 1. marca 2025 oziroma do zapolnitve mest (30) na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si pod E-PRIJAVNICA.

Dodatne informacije na e-naslovu:
sekcija-zobozdravstvo@zbornica-zveza.si

Damjana Grubar,
predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

ORGANIZATOR	TEMA SREČANJA	DATUM, KRAJ, LOKACIJA DOGODKA IN REGISTRACIJA	PROGRAM IZOBRAŽEVANJA
Stalna delovna skupina za paliativno zdravstveno nego in oskrbo	DUHOVNOST IN DUHOVNA OSKRBA BOLNIKOV IN NJIHOVIH SVOJCEV	sobota, 15. februar 2025, od 14. do 17. ure, lokacija predavalnica Zbornice - Zveze, Ob železnici 30a, Ljubljana	Program je objavljen na spletni strani Zbornice-Zveze.
 DMSBZT Maribor	PATRONAŽNO VARSTVO ZD DOMA DR. ADOLFA DROLCA MARIBOR V LUČI SODOBNIH DRUŽBENIH IN ZDRAVSTVENIH IZZIVOV, Danica Sirk, viš. med. ses, univ. dipl. org. PATRONAŽNO VARSTVO ZD DR. ADOLFA DROLCA MARIBOR SKOZI OČI DIPLOMIRANEGA ZDRAVSTVENIKA: IZZIVI IN PRILOŽNOSTI, Aleš Leb, dipl. zn.	Četrtek, 27. februar 2025, od 16.00 do 19.00, prostori DMSBZT Maribor (Ul. Heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor)	Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
 DMSBZT Maribor	OBVEZNE VSEBINE: KAKOVOST IN VARNOST V ZDRAVSTVU	Termini izobraževanj v letu 2025 (prostori DMSBZT Maribor, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor): • petek, 28. februar, • četrtek, 10. april, • petek, 26. september, • petek, 21. november.	Enodnevno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
 DMSBZT Maribor	OBVEZNE VSEBINE: TPO Z AED	Termini izobraževanj v letu 2025 (prostori DMSBZT Maribor, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor): • petek, 24. januar, • petek, 14. marec, • petek, 9. maj, • petek, 6. junij, • petek, 19. september, • petek, 10. oktober, • petek, 14. november, • petek, 12. december.	Enodnevno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
 DMSBZT Maribor	ZAKAJ V ČAKALNICI ZDRAVSTVENEGA DOMA DR. ADOLFA DROLCA MARIBOR NI GNEČE? Petra Hlade Kodrič, dipl. m. s.	Četrtek, 20. marec 2025, od 16.00 do 19.00, prostori DMSBZT Maribor (Ul. Heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor)	Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
 DMSBZT Maribor	OBVEZNE VSEBINE: POKLICNA ETIKA IN ZAKONODAJA S PODROČJA ZDRAVSTVA	Termini izobraževanj v letu 2025 (prostori DMSBZT Maribor, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor): • petek, 21. marec, • petek, 23. maj, • petek, 17. oktober, • petek, 5. december.	Enodnevno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji	HOLISTIČNA OBRAVNAVA BOLNIKOV Z GLAVKOMOM OD PREVENTIVE DO REHABILITACIJE	Petek, 11. 4. 2025, Hotel Vivat Moravske Toplice	Program strokovnega izobraževanja bo v celoti objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si
 Sekcija medicinskih sester in babic	BABIŠTVO – PREDAJANJE ZNANJA IN VEŠČIN	14. 4. 2025, Gostilna Marinšek, Kranj	Program strokovnega izpopolnjevanja bo objavljen na spletni strani Zbornice-Zveze.
Stalna delovna skupina za paliativno zdravstveno nego in oskrbo	DEMENCA IN PALIATIVNA OSKRBA	17. april 2025, Radisson Blu Plaza Hotel Ljubljana, Bratislavska cesta 8, Ljubljana	Program je objavljen na spletni strani Zbornice-Zveze.
 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti pri Zbornici - Zvezi	ZDRAVSTVENA NEGA NEVROLOŠKEGA PACIENTA V REHABILITACIJI	Petek, 16. 5. 2025 Lokacija: URI Soča, Vrtnica, IV. nad., Linhartova ul. 51, Ljubljana Registracija udeležencev: 8.00 - 8.45	Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze.
 Sekcija MS in ZT v psihiatriji	SVETOVALNE IN MOTIVACIJSKE TEHNIKE ZA DELO S PACIENTI XI. del	29. 5. 2025 in 30. 5. 2025 Terme Zreče, Hotel Vital, Cesta na Roglo 15, 3214 Zreče Registracija: 29. 5. 2025, od 7:45 do 08:45	Program je dostopen na spletni strani Zbornice-Zveze in Sekcije MS in ZT v psihiatriji.
 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti pri Zbornici - Zvezi v sodelovanju z Zdrženjem urologov Slovenije	SPECIALNA ZNANJA S PODROČJA ZDRAVSTVENE NEGE PACIENTA Z MOTNJAMI URINIRANJA.	3.6.2025 - 13.6.2025 Lokacija: Ljubljana, Slovenj Gradec, Dobrna, Maribor, Novo Mesto Pričetek 3.6.2025 ob 8.00 uri - predavalnica na Z-Z. Registracija udeležencev bo prvi dan preko E portala, nato sproti s podpisom prisotnosti. Predavanja, seminarske naloge, učne delavnice, klinične vaje.	Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze. Namenjeno je diplomiranim med. sestram in diplom. zdravstvenikom, ki se pri svojem delu srečujejo s pacienti z motnjami uriniranja in za izvajanje svojega dela potrebujejo priznana specialna znanja.

Še več informacij o izobraževanju najdete na naši spletni strani www.zbornica-zveza.si/izobrazevanja/, do katere pridete tudi s QR kodo.

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

KONGRES ZDRAVSTVENE IN
BABIŠKE NEGE SLOVENIJE

Zdravstvo v luči globalnih sprememb -

Skupaj še močnejši!

8. IN 9. MAJ 2025 | KONGRESNI CENTER BRDO | BRDO PRI KRANJU

GLAVNA UREDNICA: Monika Ažman / ODGOVORNA UREDNICA: Ksenija Pirš / UREDNIŠKI ODBOR: Marjeta Berkopec, mag. Andreja Krajnc, Tea Bevk, Tadeja Drenovec, Zala Marn, Nataša Radovanovič / STROKOVNA RECENZIJA: Anita Prelec / LEKTORIRANJE: Jelica Žalig Grce / NAKLADA: 16.450 izvodov / NASLOV UREDNIŠTVA: UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana, Tel. št.: 01 544 5480, F.: 01 544 5481 / TRR Zbornice - Zveze pri NLB, d. d., poslovalnica Tavčarjeva, Ljubljana, številka: SI56 0201 5025 8761 480 / OGLASI: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Tel. št.: 01 544 5480, F.: 01 544 5481, trzenje@zbornica-zveza.si / OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA ZA TISK: Barbara Kralj, PRELOM d. o. o., www.prelom.si / TISK: Salomon d. o. o. / SPLETNA STRAN ZBORNICE - ZVEZE: www.zbornica-zveza.si, Utrip (online) / ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA: utrip@zbornica-zveza.si / SPREMEMBO SVOJIH OSEBNIH PODATKOV (naslov, priimek ...) POŠLJITE NA NASLOV: clanarina@zbornica-zveza.si, ISSN 1581-3738 / REVIJA IZIDE 6-KRAT LETNO. / Datum izida: 7. 2. 2025 / FOTOGRAFIJE ZA NASLOVNICO: Slovenski nefrološki kongres z mednarodno udeležbo (Fotografija: arhiv strokovne sekcije) / Posvet o nasilju nad ženskami (Fotografija: Državni svet) / Zlati znak Zbornice - Zveza (Fotografija: arhiv Zbornica - Zveza)